

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L
Telefon šte. 73, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravitelja: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 96Inserat: dlekt: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 99Podružnici: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri poštnem čeku, zavezoje: Ljub-
ljana št. 11.543 - Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.242.

Ljubljana, 27. julija.

V znak protesta proti cenzuri in barbarstvu režima KK, ki je sklenil s l. avgustom državnim nameščencem odtrgati place, so delegati društev, včlanjenih v Osrednji zvezi javnih nameščencev, na ljubljanskem sestanku sklenili, da naj državni uslužbenici izstopijo iz vseh karitativnih, kulturnih in sportskih organizacij. Razumljiv je obup teško prizadetih, razumljiv gnev, ki razjeda njino dušo ter uprošča rodbine. Zato ni čuda, da je tudi v zilih slovenske reprezentance javnih nameščencev zavrela kri ter da je v divjem obupu segla v samoočrambo po naravnost katastrofalnem sredstvu. Človek, ki mu odpovedo v obupu živci, seže rad po samomorilnem leku.

Dolžnost najširše javnosti spričo nevdržnega stanja javnega nameščenstva ni le, da s simpatijami stopi na njegovo stran, da se mu pridruži kot prijateljski soborec proti nečuvni krivici, ki mu je bila prizadejana, marveč je tudi njena dolžnost, da vpliva takojšno in pomirjevalno na razdražene živce. Naš list smatra kot javno glasilo in kot odkrit prijatelj javnega nameščenstva za svojo sveto nalogo, da s prevdrami motri nastalo situacijo ter po svoji najboljši vesti iznese svoje mnenje, ki mu ga narekuje trezen pogled v bodočnost.

Že včeraj smo na tem mestu zapisali, da povzročitelj novega gorja nad uradničtvom ni neznan. Ne more se zato voditi borba proti neznanim krivcem, ali celo proti onim, ki so nedolžni. Kot največjo nemoralnost smo žigosali baš dejstvo, da je režim RR breme za povzročeno poplavo naložil na nedolžna rame, na socialno najsiškejše stano. Ako hoče sedaj uradništvo kaznovati karitativne, kulturne, sportske organizacije zato, ker mu je režim RR storil krivico, potem ni le zgrešilo cilja svoje revanže, marveč si tudi odvzelo moralno podlago za svojo zaščito. Ako je uradništvo pri tem hotelo le to, da bi angažiralo vso javnost za svojo stvar, potem bi bil veliko učinkovitejši sklep, da državni nameščenci, ki so člani goraj omenjenih organizacij, svoja društva moralno in materialno angažirajo v prihod uradniškemu vprašanju, v slučaju neuspeha pa izvajajo konsekvence. Poizvati uradnike k abstinenzi in bojkotu proti vsem strogo nestanovskim organizacijam pa znači napoved boja na napadni fronti in — prav res je tako — samemu sebi. Široka javnost je na strani uradništva predvsem zato, ker uvideva visoki kulturni in nacionalni pomen uradništva in le usodna bi bila tako za narod kakor za uradništvo samo izolacija uradništva v narodu.

Sklep, kakor so ga napravili delegati uradniških društev, je v ostalem v praksi neprovedljiv in ga uradništvo še nikjer ni moglo izvesti. Pasivna rezistenca more imeti nekaj časa uspeha, abstinenca je v vseh akcijah najbolj nesrečna forma taktike, ki redno konča s porazom. A še posebej spričo obstojčih razmer abstinenca in izolacija uradništva v svoji državi nima nikakega izgleda na uspeh, že zato ne, ker bi se pač morda krepkeje uveljavila v slovenskem delu države, v ostalih pokrajinah pa ne. In kaj bi zalegla gesta slovenskega drž. nameščenca napram celokupnemu uradništvu v državi? Mesto, da se razglašajo boji vseh proti vsem, naj uradništvo pozove na odgovornost gospoda Puclja, ki je duševni oče nesrečne redukcije in naše radikale, katerih stranka je redukcijo izpeljala. Ne smemo pozabiti, da so slovenski radikali in radikalcvi — v kolikor so jih ulovili na svoje limanice — javne nameščence spravljali v svoje organizacije samo pod prevezo, da jim bo materialni položaj v njihovih strankah osiguran in izboljšan. Če kaj, zasluži sedaj prevarantstvo obsojdo od celokupnega uradništva, pristati tehi strank pa naj izvajajo konsekvence.

Če, kadar bo uradniška organizacija izvedla bojkot napram organizacijam režimskih strank, ima pravico zahtevati od ostalega uradništva, da zavzame posebno stališče tudi napram ostalim našim organizacijam. Proklamacija splošnega bojkota pa ni le pljusek v vodo, marveč tudi napeljevanje vode na mlin režimskih strank, katerim itak ni niti za humanitarno, niti za kulturno niti za smotreno in pošteno politično delo. Abstinenca in izolacija uradništva v Sloveniji znači jačanje brezbrzičnosti za javna vprašanja, povečanje defetizma, neznačajnosti ter okrepitve vsestranske reakcije, ki je poguba za uradništvo. Ako je vrhovna uprava v naši državi uničila uradništvo, ne sme — in naj si je goreje še tako veliko — uradništvo uničevati in rušiti naprej. Ne brezglavi obup, marveč železna volja, vztrajnost in treznost pamet bodo rešile tudi uradništvo. Mesto obupa, pogum, mesto devastacije podvojeno delo baš v kulturnih, političnih in drugih organizacijah, so javnim nameščencem edino jamstvo in edino sredstvo za srečnejšo bodočnost, ki pride in mora priti. Nobena stvar na svetu ni večna, najmanj pa vlada režima RR

Maksimović prihaja na Bled

Referat o politični situaciji. — Zmaga Maksimovičeve skupine v glavnem odboru NRS. — Vedno ostrejši protesti davidovičevcev proti volilnemu terorju.

Beograd, 28. julija p. Dopoldne se je vršila seja ožjega glavnega odbora radikalne stranke, ki je razmotrivala afero razkola med beograjskimi radikali. Vsa radikalna javnost pripisuje temu vprašanju posebno važnost, posebno zato, ker je soditi, da razkol radikalov povodom volitev za beograjsko občino ne znači samo izgube beograjske občine, marveč da pomeni globlji razcep, ki postaja viden v raznih organizacijah širom države. V ožjem glavnem odboru je danes prevladala skupina Bože Maksimovića. Ožji glavni odbor je sklenil, da se pritožba Bobičeve skupine odbije ter da se kot službena radikalna lista proglasi lista Georgja Karajcovanovića. V tem smislu je bil izdan tudi komunique. Pašičevci, ki so tej seji prisostvovali, so s sklepom zelo nezadovoljni. Mnogi izjavljajo, da ta sklep ni bil sprejet polnovečerno, ker ni bilo kvoruma. Na seji je bilo prisotnih vsega skupaj 6 članov, odsotni so bili Aca Stanojević, Krsta Miletić, Ilija Mihajlović, minister Simonović in drugi. Jutri bo Bobičeva skupina izdala svojo listo. Kako daleč gre razcep v radikalni stranki, kaže objava beograjskega magistrata, da poslevoedeč podžupan Bobič ne bo podpisal niti enega računa električni centrali, v kateri je sedaj

direktor pristaš Maksimovičeve skupine Nikola Besarović.

V zvezi z vsemi temi dogodki je nocoj od potcval na Bled notranji minister Maksimović.

Nocoj bi imel odgovoriti na Bled tudi minister za agrarno reformo Šojnik, ki naj bi kralja obvestil o glavnih načelih zakona o agrarni reformi, odnosno o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji.

Dopoldne se je vršila tudi seja glavnega odbora Davidovičeve stranke. Razpravljali so o terorju policijskih oblasti v Srbiji in Črni gori. Davidovičevci v posebnem komunique izražajo svoje ogorčenje in povdarjajo, da je več seljakov bilo prepešeno do smrti, a da navzile obljubi predsednika vlade in notranjega ministra doslej še navedena nikak preiskava o težkih zločinih, izvršenih v Južni Srbiji. Komunique ostro žigosajo postopanje policijskih oblasti, ki da so se popolnoma stavile v službo partizanskih interesov radikalne stranke. Danes publicirajo davidovičevci brzojav iz cariborskega sreza, v katerem se navaja, da je bilo tam aretiranih 10 oseb na osnovi zakona o zaščiti države pod prevezo, da so te osebe stale v zvezi z bolgarskimi organizacijami.

Pojavi razkroja v komunistični internaciji

Umor člana izvrševalnega odbora? — Trockij pripravlja vojaško akcijo? — Moskovska organizacija odobrila izključitev Zinovjeva. — Angleške ugotovitve.

Variava, 28. julija. s. Listi prinašajo alarmantne vesti iz Moskve. Med drugim poročajo, da je bil včeraj umorjen član izvrševalnega odbora komunistične stranke Agapov. Morilci so baje zbežali. V splošnem prevladuje prepričanje, da bo razpoloženje prebivalstva prisililo rusko vlado, da bo likvidirala komunistično internacijo. Z druge strani se boje, da bo Trockij, ki ima čete na razpolago, v danem primeru podvel vojaško akcijo za varstvo svojih strankinskih prijateljev.

Moskva, 28. julija. d. Rykov je imel na shodu, ki se ga je udeležilo kakih 3000 zastopnikov mpskevo organizacije komunistične stranke, ki šteje 125.000 članov, govor, v katerem je razpravljal o sklepih osrednjega odbora stranke. Dejal je, da je separatistično delovanje pod vodstvom Zinovjeva spravilo novo opozicijo do ideološke podpo-

re Trockega in drugih revizionistov. Zlasti je zahtevala opozicija izstop ruske delegacije iz angleško - ruskega odbora ter revizijo politike stranke glede razmerja med proletariatom in kmeti, ki se je v praksi tako zelo obnesla. Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki odobrava vse sklepe osrednjega odbora in pozivlje stranko, naj nikakor ne dopusti ustanavljanje frakcij in novih debat.

London, 28. julija. d. Padec Zinovjeva je izzval veliko pozornost. Eden vzrokov njegovega padea je tudi dejstvo, da se je splošna stavka na Angleškem ponesrečila in da sovjetska propaganda v tej državi nima uspeha. Čeprav ostane Zinovjev predsednik tretje internacionale, bo imela njegova odstranitev od vodstva zunanje politike sovjetov dalekosežne posledice. Nekateri menijo, da pride sedaj do ločitve tretje internacionale od ruske zunanje politike.

Nevzdržne razmere na bolgarski granici

Beograd, 28. julija p. Posojilo, katero so Bolgari dobili baje za begunce, je na bolgarske komiteše tako vplivalo, da so svoje delovanje povečali in so zadnje dni postali neverjetno agresivni. Nocoj je vlada dobila poročilo, da je večja četa bolgarskih banditov prekorčila našo mejo pri Krivi Palanki. Spopadla se je z našim orožniškim oddelkom, ojačenim z domačini. Posrečilo se je komiteše popolnoma obkoliti, nakar se je razvila ljuta borba. Dosedaj je bilo na naši strani več ranjencev, 3 pa so ubili. Borba še traja. Vojni minister je o tem poročal ministru dvora Jankoviću. Nato je bila dolga konferenca, ki je trajala preko 9. ure zvečer, katere so se udeležili vojni minister Trifunović, minister za zunanje stvari Ninčič in ministri predsednik Uzunović Smatra se, da se ta konferenca tiče korakov, ki jih ima vlada storiti za zaščito našega obmejnega prebivalstva. Radi bolgarskega napada je bila odločena tudi današnja Ninčičeva pot na Bled.

Beograd, 28. julija r. Iz zunanjega ministristva se doznava, da naša vlada povodom atentata na Spasjo Hadžipopovića še ni ničesar ukrenila v Sofiji in da zadržuje ta korak tako dolgo, dokler se ne zaključijo preiskave v Bitolju.

Češkoslovaški oficirji na potu v Beograd

Zagreb, 28. julija. n. Popoldne ob 6. je dospela iz Zagreb skupina češkoslovaških oficirjev, ki potujejo v Beograd. Na kolodvoru jih je pričakovala častna četa 35. pp. z godbo. Zvečer so si v avtomobilih ogledali mesto, nakar se je vršil banket v hotelu Esplanade. Ob 10. zvečer so se odpeljali v Beograd.

Danski izletniki v Zagrebu

Zagreb, 28. julija. n. Ob 19.30 uri je dospelo iz Beograda v Zagreb 25 danskih izletnikov. Na kolodvoru so jih sprejeli delegati novinarskega združenja in zastopniki mesta. Jutri ostanejo Danci ves dan v Zagrebu, popjutrinjem pa se odpeljejo v Ljubljano in potem v Postojno.

Uvedba prisilne poravnave odklonjena

Beograd, 28. julija. p. Kakor doznava vaš dopisnik, je vlada odklonila načrt trgovinskega ministra dr. Krajca glede zopetne uvedbe prisilne poravnave.

Ljuba Jovanović resno obolel?

Beograd, 28. julija. p. Ljuba Jovanović je težko obolel in že več dni ostaja v postelji.

Protestna akcija državnih nameščencev

Beograd, 28. julija. p. Kakor se doznava iz uradniških krogov, se bo po občinskih volitvah v Srbiji vršil v Beogradu kongres državnih uradnikov, na katerem bo današnji glavni odbor podal ostavko. Ministrski predsednik Uzunović je izjavil vsemu dopisniku, da bo vlada energično nadaljevala svoje delo glede štedenja, v katero svrhu mu mora pomagati predsednik glavnih kontrole.

Združenje strokovnih organizacij v Bolgariji

Sofija, 28. julija. d. Tu je bil včeraj velik delavski shod, na katerem so sklenili, da se združita doslej ločeni in samostojno nastopajoči skupini strokovnih organizacij Svoboda in strokovna organizacija (amsterdamska) in Neodvisna strokovna organizacija (prejšnja moskovska) v Združeno strokovno organizacijo Bolgarije (amsterdamsko). Na shodu je bila z velikim odobravanjem sprejeta tudi zadevna resolucija. Pogajanja za sporazum so se vršila že delj časa in so ne pričakovano hitro napredovala. Obe stranki sta bili namreč prepričani, da moreta imeti uspehe le, ako nastopata združeno. Nova združena strokovna organizacija bo zgradila lastno poslopje in bo tudi izdajala svoj list.

Mussolini sindikalni minister

Rim, 28. julija. o. Danes je Mussolini prisel krajlu kot sindikalni minister. Novo ministrstvo bo pričelo poskovati 1. avgusta.

Obtožnica proti Zaniboniju

Rim, 28. julija. k. Nocojšnji listi objavljajo obtožnico proti poslancu Zaniboniju, ki je dne 4. novembra l. l. poskusil atentat na Mussolinija. Zaniboni je obtožen premišljenega poskusa umora nad Mussolinijem. Ostalih 7 obtožencev je obtoženih sodelovanja. Obenem je Zaniboni obtožen, da je hotel s svojim dejanjem zancitati upor državljanov proti vladi. Istega so obtoženi tudi ostali obtoženci kot njegovi pomočniki. Končno obtožuje obtožnica Zanibonija prepovedane nošnje orožja. Radi nezadostnih dokazov je bilo nadaljnjih šest oseb izpuščenih.

Umor sirskega guvernerja

London, 28. julija. s. «Daily Express» poroča iz Damaska, da so uporniki umorili sirskega guvernerja.

Osemurni delovnik v Belgiji

Bruselj, 28. julija. k. Senat je z 203 proti 16 glasovom (11 senatorjev ni glasovalo) ratificiral washingtonsko pogodbo o osemurnem delovniku.

Angleška politika v Indiji

Značilen odgovor vlade na tozadevno interpelacijo v gornji zbornici. — Anglija hoče izvesti svoje reforme. — Lord Balfour o razmerah na Kitajskem.

London, 28. julija (brž.) Na interpelacijo lorda Oliverja v gornji zbornici o neprestanih nemirih v Indiji je državni tajnik za Indijo Birkenhead odgovoril, da vodi sedanja vlada v vprašanju bengalskih teroristov isto politiko, kakor jo je vodila Macdonaldova delavska vlada, v kateri je bil tajnik za Indijo sam interpellant.

Državni tajnik je izvajal nadalje: Pod policijskim nadzorstvom je v Indiji 125 oseb. Indijska vlada postopa v tem vprašanju z veliko opreznostjo. Sedanji podkralj za Indijo je mož na svojem mestu. Kar se tiče zadnjih nemirov, je vlada lahko zadovoljna, da so bili ti nemiri v tako kratkem času udušeni. Spopadi med muslimani in Hindi izvirajo iz starega sovraštva med obema verama. Bilo bi napačno spravljati te nemire v zvezo z reformami angleške vlade, ki so v bistvu le posledice svetovne vojne. Anglija je tekom zadnjih 50 let povsod propagirala demokratske ideje in je dosegla velike uspehe.

Z ozirom na interpellantovo pismo, ki so ga priobčile «Times» in v katerem se očita indijski vladi protežiranje muslimanov, je izjavil lord Birkenhead, da je ta trditev neosnovana. Vlada je v konfliktu med muslimani in Hindi ostala vedno nepristranska. Od sporazuma med obema strankama je odvisno čimprejšeje uveljavljenje reform.

Nato je lord Oliver izjavil, da ni nameraval obtoževati indijske vlade. Hotel je le opozoriti na dejstvo, da protežirajo muslimane posamezni uradniki, za kar pa vlada ni odgovorna.

Bivši indijski podkralj Reading je izjavil, da sprejme interpellantovo opravičilo, obenem pa je primoran zanikati njegove trditve v omenjenem pismu. Tekom petih let, ko je bil indijski podkralj, se je prepričal, da se ravna uradništvo strokno po navodilih vlade in da vrši zlasti volja svoje neprijetne dolžnosti z največjim taktom. Vladne

reforme so dobre. Prišel bo čas, ko se bodo morali Indijci prepričati, da misli vlada te reforme natančno izvesti in tedaj bodo priznali velikodušnost Anglije. Indija pa mora dokazati svojo dobro voljo in razumevanje. Le na ta način bo dosegla Indija tisti položaj, ki ga želi in bo postala enakopraven del britanskega imperija. Dosegla bo svojo lastno odgovorno vlado, ki bo skupno z Anglijo delovala v korist vseh narodov.

London, 28. julija. (brž.) Lord Balfour je podal v gornji zbornici zanimive izjave o aktualnih zunanje-političnih dogodkih. Glede Kitajske je izjavil, da se angleška vlada ne želi vmešavati v kitajske notranje-politične zadeve. Kitajska država je v skrajno težavih razmerah, ki vplivajo tudi na njene odnose z drugimi državami, kar se čuti zlasti na diplomatskem in gospodarskem polju. Na Kitajskem ni sedaj nobene oblasti, ki bi predstavljala osrednjo vlado v zapadnoevropskem smislu. Peking nima nad velikim delom države nikake avtoritete. To kaotično stanje povzroča mnogim državam resne stitnosti. Angleške vlade so se vedno držale načela, da mora Kitajska sama najti izhod iz svoje politične krize. Vzajemni interesi obeh držav zahtevajo čimprejšejo politično reorganizacijo kitajske države.

Glede Iraka je izjavil lord Balfour, da želi Anglija čimprejšejo okrepitev, na kar se bo mogla iraška država sama braniti proti sovražnim napadom in notranjim nemirom.

O odnošajih med posameznimi dominijoni je izjavil, da se bo o tem bavila konferenca britanskega imperija. Po njegovem mnenju morajo biti vsi deli britanskega imperija popolnoma enakopravni. Kljub dejstvu, da nosi ta ali oni dominijon večjo odgovornost, da je bolj izpostavljen mednarodnim komplikacijam, mora tvoriti enakopravno vseh dominijonov vrhovno načelo angleške politike.

Abesinska pogodba pred Društvom narodov

Abesinska vlada je predložila Društvu narodov svojo pogodbo z Italijo in prosi za intervencijo. — Zanimiva debata v spodnji zbornici.

London, 28. julija. l. Abesinska vlada se je obrnila do Društva narodov s prošnjo, naj se izjavi o izmeni not med angleško in italijansko vlado. V tej noti se namreč angleška vlada obvezuje, da bo podpirala italijanske zahteve po koncesiji za zgradbo in obratovanje železnice, ki naj vodi iz Eritreje v italijansko Somalijo preko Abesinije, kakor tudi po drugih koncesijah gospodarske narave, ki naj jih dobi Italija v zapadni Etiopiji. Italijanska vlada se s svoje strani obvezuje, da bo podpirala angleške aspiracije po koncesijah, ki naj bi jih dovolila Abesinija za zgradbo velikega jaza v jezeru Tana in velike avtomobilne ceste od meje Sudana do tega jezera.

O tej izmeni not je bilo govora tudi v spodnji zbornici. Poslanec Buxton je namreč vprašal vlado, ali se je obrnil abesinski kabinet do Društva narodov s prošnjo, naj interverira v tej stvari in ščiti interese Etiopije. Državni podtajnik v zunanjem ministertvu je odgovoril, da je vlada prejela dne 24. t. m. pismo od generalnega podtajnika Društva narodov, s katerim prosi abesinska

vlada Društvo narodov, naj formulira svoje mišljenje glede izmene not med Anglijo in Italijo. Poslanec Buxton je nadalje vprašal, kakšne koristi bi imela Anglija v Abesiniji razen jezera v omenjenem jezeru, ako bi popirala italijanske aspiracije. Državni podtajnik je odgovoril, da vlada ne išče dobička za Veliko Britanijo, ampak išče le poti, kako bi prišla Sudan in Egipt do zadostne vode, od katere je v tako veliki meri odvisna bodočnost teh dveh pokrajin. Zajezitev jezera Tana je velike važnosti za narčne Anglije glede namakanja osrednje in severne Afrike. Namen stikov z italijansko vlado v tem pogledu ima le namen, zadobiti njeno podporo pri bodočih pogajanjih z abesinsko vlado. Zakaj le na ta način se bo dala dobiti koncesija za gradbo tega jezera. Vlada upa, da bo mogla prepričati Etiopijo, da je vse to važno tudi zanj samo in ne samo za Sudan in Egipt. Poslanec delavske stranke Day je vprašal kabinet, ali je bil morda sklenjen še kak dogovor med Anglijo in Italijo. Državni podtajnik je odgovoril, da drugEGA dogovora ni.

Poincaréjev finančni načrt

Pariz, 28. julija. s. Finančni načrt Poincaréja je izšel v tisku. Po teh predložitvi namerava ministrski predsednik izvesti hitro naredbenim potom z združitvijo državnih službenih mest, zvišanjem cen za izdelke državnih monopolov ter poštini in brzojavnih pristojbin, zvišanjem davka na alkoholne pijače in mineralne vode, zvišanjem železniških tarifov in dajatev na avtomobile, zvišanjem dajatev paroplovbe, zvišanjem prometnega davka na 2 odstotka, zvišanjem carin, uvedbo davka na taničeme, uvedbo 5% dajatev za spremembo posesti nezemljin, zvišanjem davka na dedščino, boljše uporabo neposrednih davkov, dalje z zvišanjem dajatev lastnikov rudnikov na 25 odstotkov in zvišanjem plač državnim nastavljenem in mest vojaštvu.

Pariz, 28. julija. (brž.) Zbornica bo razpravljala v petek o finančnem načrtu vlade z največjo nujnostjo. Vlada bo zahtevala 4250 milijonov indirektnih in 1926 direktnih davkov.

Pariz, 28. julija. k. Glavne točke socialističnega finančnega protisnutka so sledeče: 1.) prisilna konsolidacija vseh dolgov; 2.) plačilo zunanjih dolgov z ustanovitvijo upravne blaginje, v zvezi z Dawesovimi letnimi obroki; 3.) ustanovitve devizne centralne zaloge, da bi dovolila samo devizne operacije, ki so v gospodarsko - političnem oziru potrebne in 4.) pobiranje enkratnih dajatev v višini polovice neposrednih davkov iz leta 1923.

Mednarodno kriminalno razsodišče

Bruselj, 28. julija. (brž.) Na mednarodni konferenci za kazensko pravo je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, naj se v Haagu ustanovi mednarodno kriminalno razsodišče.

Angleška rudarska stavka

London, 28. julija. (brž.) Izvrševalni odbor rudarske zveze je preložil svoje posvetovanje na jutri. Tajnik Cook je ponovno izjavil, da mora priti inicijativa za spremembo politike v rudarski zvezi iz krogov rudarskih delegatov in s strani vlade.

London, 28. julija. s. Spodnja zbornica je v tretjem čitanju s 312 proti 127 glasovom sprejela zakonski predlog glede reorganizacije rudnikov. Notranji minister je predložil spodnji zbornici kraljevo poslanico o nadaljnjem izjemnega stanja za dobo enega meseca.

Pariz, 28. julija. (brž.) Francoska rudarska zveza je sklenila, da izbove v znak simpatije do angleških stavkoječih rudarjev dne 9. avgusta splošno stavko. Zdi se, da stavka ne bi imela uspeha.

Viharji in nesreče v Italiji

Genova, 28. julija. s. Včeraj je divjal na Rivierji velik vihar s točo. Promet cestne železnice v Genovi je bil zelo oviran, ker so padale rez strehe opeke in razbita stekla. Vihar je podrl mnogo dreve. Tudi nad Lago di Como je divjal močan vihar, ki je razbil več čolnov. Več oseb je utonilo.

Rim, 28. julija. k. Razen na Rivierji je divjal vihar tudi po vsej severni Italiji. V okolici Turina je padala debela toča, ki je pokrila polja s 25 cm debelo ledeno plastjo. Temperatura je občutno padla.

Rim, 28. julija. o. Rimski tovorni vlak je v postaji Cisterna trčil z drugim tovornim vlakom. Pri tem so bili močno poškodovani štirje vagoni. Dva zavrta sta bila težko ranjena. Lokomotiva rimskega tovarnega vlaka je skočila s tira.

Začetek nepoštenega boja klerikalcev za politizacijo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo

Dr. Korošec pravi v Domžalah, da morajo biti te volitve politične in da mora dobiti SLS zadostno zastopstvo; včerajšnji «Slovenec» pa priobčuje za slepilo javnosti članek pod naslovom: «Proti strankarstvu v slovenskem gospodarstvu.»

Opozorili smo že, da je dr. Korošec na nedeljskem shodu govoril tudi o bližajočih se volitvah v ljubljansko trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico ter naznanil, da se bo klerikalna stranka udeležila volitev kot politična stranka. «Slovenec» z dne 27. t. m. priobčuje o tej dr. Koroševi izjavi poročilo, ki se glasi tako-le:

«Govornik omenja tudi bližnje volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Povdarja, da je SLS na teh volitvah zelo zainteresirana in da mora v zbornici dobiti zastopstvo, ki bo odgovarjalo njeni moči. Vrše se pogajanja, da bodo pri teh volitvah nastopile skupaj vse stranke, ki so proti centralistični politiki Beograda. Govornik poziva navzoče, naj store svojo dolžnost in neumorno agitirajo, da bo naš boj našel pomoč tudi v gospodarskih krogih.»

Formalni šef SLS, dr. Korošec, razglasa torej svoji stranki in svojim pristajalcem, da pripravljajo vodstvo klerikalne stranke naskok na trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico ter da hoče tudi v to gospodarsko korporacijo zanesti svojo brezplodno in nesrečno politiko z izjavami povdarmom svojega popolnoma propadlega političnega avtonomističnega gesla, ki je nam Slovencev prineslo toliko škode ter nas zapletlo v boje, katerih račune plačujejo naši trgovci, obrtniki in industrialci. Klerikalci bi sedaj hoteli, da se še najvišja naša gospodarska instanca Trg. obrt. zbornica proglasi za politično bojno organizacijo ter pošlje po klerikalni kostanj v žerjavico. Ni treba imeti mnogo fantazije, da se spozna, kam bi to vedlo. Na Hrvatskem je separatistična misel mnogo silnejše zasidrana in tamkajšnje gospodarstvo lažje prenese potresljaje in sunke, a niti zagrebška zbornica se ni nikdar dala speljati separatistični politiki na led, ker ni hotela upropasti interesov hrvatske trgovine, obrti in industrije. Le nesrečna klerikalna stranka ima brezvestno korajžje, da hoče slovensko zbornico angažirati za «naš (klerikalni) boj»!

Na kakšno pomoč računa ta brezvestna spekulacija? Dr. Korošec pravi, da se vodijo pogajanja z drugimi strankami, dejansko pa se klerikalci pogajajo z ljudmi, o katerih sodijo, da bi bili za ceno mandata na klerikalni politični listi voljni žrtvovati interese celokupnega slovenskega gospodarstva ter pomagati, da pride Trgovska zbornica pod komando politično-škofije! Spekulacija klerikalcev je slična oni pri zadnjih skupščinskih volitvah v Ljubljani, ko so klerikalci z varanjem volivcev dobili «na pomoč» zlasti komunistične glasove, po zmagi dr. Korošca nad gospodarskim strokovnjakom Mohoričem pa so vsi klerikalni pomagači kmalu uvideli, da so volili nesrečo, ko so šli v boj za dr. Korošca. Še nikdar ni bil ljubljanski mandat v tako slabih in brezplodnih rokah kot je sedaj, ko ga ima SLS in dr. Korošec.

Dočim je dr. Korošec na nedeljskem shodu v Domžalah govoril resnico o klerikalnih namerah s trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico, skuša sedaj «Slovenec» dr. Koroščevo razodetje in dragoceno priznanje zabrisati in popraviti. Ker ve, da so ljudje do grla siti zavoženih klerikalnih politik in ker se zaveda, da na celnem svetu ni niti ene trgovske, obrtne in industrijske zbornice, kjer bi vladali klerikalci, piše sedaj glasilu SLS, da bo klerikalna lista nestransarska! Prepozno, g. Korošec se je izdal!

Kakor nedolžno velikonočno jagnje se predstavlja SLS gospodarskim krogom, ko berači za njih glasove. Kakor, da bi SLS nikdar ne delala svoje gospodarske politike, kakor da bi SLS nikdar ne ustanavljala svojih izrazito političnih gospodarskih ustanov, kakor da bi klerikalna stranka nikdar ne napovedala boja na življenje in smrt neklerikalnemu gospodarstvu! Gospoda okoli «Slovenca» meni, da je že vsa javnost pozabila, kako je SLS začela ustanavljati konsume, ne morda radi socialne ali gospodarske potrebe, marveč v glavnem, da bi udarila slovenskega trgovca, obrtnika, ki ni hotel ukloniti glave, tudi tam, kjer ni bilo za take zadruge prav nobene javne potrebe, so ustanovili svoje farovske prodajalne, a to samo zato, da bi uničili slovenskega trgovca in njegovo rodbino!

Ako se hoče klerikalno ljubezen do slovenske trgovine, obrti in industrije, ki jo bodo klerikalni agitatorji, sedaj širokoumno oznanjevali radi volilnih glasov, prav spoznatli, je treba pogledati v proračune in delovanje bivšega delničnega zbora kranjskega. Takrat so imeli klerikalci vso moč in oblast v rokah, da bi pomagali slovenski trgovini, slovenski obrti in slovenski industriji. Takrat pa ni bilo za te gospodarske panoge nobenega facka in nobene prijazne besede. Sveto vojsko so takrat napovedali klerikalci trgovskemu, obrtniškem in industrijskemu stanu. Živeli so v nadi in prepričanju, da bodo izpremenili celo Kranjsko v klerikalni paradiz, kjer bodo vsa trgovska, obrtna in industrijska podjetja v rokah «mrtve roke». Klerikalci imajo sicer danes široko razpreženo politično-gospodarsko organizacijo raznih panog, ki pa večinoma propada, ker propada vse, kar je ustvarjeno iz nesposobnosti ali pa iz zlobe in sovraštva. V takem gospodarskem položaju ter v

popolni politični izolaciji, ko je po svoji lastni krivdi SLS postala v državi quantitativno neizpolnena, je razumljivo, ako doktor Korošec na shodih SLS povdarja, da je «SLS na volitvah v trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico zelo zainteresirana.» Čim bolj pa je na teh volitvah zainteresirana SLS, tem manj interesa imajo slovenski gospodarski krogi, da bi pomagali vleči iz blata klerikalni gospodarski in politični voz. Sami so krivi klerikalci, ako se danes pogrežajo v blatno brezno, a sami naj v njem utonejo. Slovenska trgovina, obrt in industrija ni niti poklicana niti nima potrebe, da je pomočnik in reševalec zavožene klerikalne politike.

Koroševa izjava je bojna napoved vsem onim, ki hočejo, da se volitve v Trgovsko obrtno-industrijsko zbornico vršijo kot strogo gospodarska zadeva. Ni dvoma, da bodo vsi trezni obrtniki, trgovci, industrialci, brez razlike strank, kakor en mož se dvignili v bran proti temu, da postane njihova najvažnejša gospodarska organizacija plen strankarsko političnih spekulacij.

Uradništvo in SLS

«Slovenec» očitno ni po volji, da mora vsakdo, ki objektivno sodi politične dejavnosti, priznati, da je SDS v naši državi edina stranka, ki uradništvo ne le ni varala, marveč je zanj tudi nekaj storila. Baš zadnje dni smo čuli več izjav iz vrst samih uradnikov, ki niso pristali SDS, da je SDS edina stranka, od katere vodilnega vpliva v bodoče uradništvo lahko pričakuje od pomoči. Tako je in zaslug SDS za uradništvo nihče ne more zmanjšati in naj se skuša te zasluge omaloževati tudi s takimi izjavami, kakor je oni, da je SDS — kar je storila za uradništvo in še posebej za učiteljstvo — to storila po svoji «dolžnosti in ne po kaki milosti». Tudi taki članki, kakor ga je včerajšnji «Slovenec» objavil proti SDS, ne morejo spraviti s sveta dejstva, da so se uprav slovenski samostojni demokrat in med njimi zlasti dr. Zerjav, ravnatelj Reinsner, dr. Kramer, dr. Pivko vedno in povsod krepko potegovali za upravičene interese uradništva, a da so s svojim prizadevanjem uspeli pridobiti za uradniške interese narodne za stopnike vseh ostalih pokrajin in neizmerno večji meri, kakor pa parlamentarno zastopstvo SLS, ki se nikdar resno ni eksponiralo za uradniško vprašanje. Klerikalci poznajo uradništvo pač le samo takrat, kadar hočejo svojemu človeku dati nezasluzeno dobro mesto in pa kadar bi uradništvo radi nahulskali ter ga za svojo stranko zlorabili. To je stara, a vedno nova resnica.

Starejši uradniki še niso pozabili, kaj so jim bili klerikalci v Avstriji. «Uradniki žro, žro in žro», to je bila krilatica in agitacijsko deslo klerikalnih voditeljev proti uradništvu. Zadnja desetletja pred prevratom napredne slovenske stranke malodane niso mogle ničesar drugega delati kot v prilog uradništva in učiteljstva zaščitno politiko pred sravnimi in perversnimi klerikalnimi persekucijami in denunciacijami uradništva. Dejstvo je, da je bil klerikalcem v Avstriji vsak nemški uradnik ljubši kot slovenski, ako ni bil klerikalce.

V Jugoslaviji so klerikalci ostali v srcu napram uradništvu kot glavnemu steboru napredne misli ter slovenske kulture isti, kot so bili v Avstriji. V Beogradu so vedno kazali za uradniško vprašanje svoj popolni desinteres. V Ljubljani so res vpili, to je bilo pa tudi vse. Najbolj klasičen dokaz za pravilnost te trditve je «Markov protokol», s katerim so klerikalci instalirali skupno z Radićem samoradikalški Markov režim. Takrat so stala na dnevnem redu najbolj pereča uradniška vprašanja; klerikalci so si v «Markovem protokolu» pač zagisurali vsakojake komesije, a le zase, uradniškega vprašanja se pa še dotaknili niso.

Druga prilika, ko bi klerikalci lahko za uradništvo kal storili, je bila doba Davidovič-Koroševega kabineta, ko so bili kar štirje klerikalci ministri. Tekom dolgih mesecev ni ta vlada imela niti minute časa za uradništvo. Mogoče se uradniki spominjajo, kako se je «Slovenec» meseca avgusta in septembra l. 1925 širokoumno, da je sporazumski finančni minister dr. Spaho že našel sredstva — 250 milijonov dinarjev — za izplačilo diferenc. 23. septembra 1925 je «Slovenec» celo navedel termine, kdaj bodo difference izplačane. A ostalo je samo pri obljubah. Pozneje se je celo izkazalo, da so klerikalci državne nameršnice očitno farbarli, ko so jim zatrjevali, da je izplačilo že na potu. Desaviral jih je sam dr. Spaho.

Klerikalci naj le povedo, kdaj in kaj so oni storili za državne nameršnice. Letos se je neprestano bralo, da so se njihovi poslanci potegovali za zboljšanje dohodkov duhovnikov. «Slovenec» tudi laž, ki jo trošijo klerikalci v njegovih predelih proti SDS, ne bo pomagala in ne bo utajila dejstva, da SLS za uradništvo nikdar ničesar ni storila in da od nje uradništvo tudi ničesar pričakovati ne more.

Da konstatiramo samo eno infernalno laž, s katero operira včerajšnja številka škofovega dnevnika. Namiguje, da je bila uradništvu s pomočjo SLS odvzeta stalnost za tri leta. Kakor znano, je bil uradniški zakon v današnji obliki sprejet brez samostojnih demokratov in proti njim, pač pa s podporo in glasovi klerikalcev. Takrat je «Slovenec» ostro napadel poslance SDS, češ, da so «izdali» uradniške inte-

rese in pred glasovanjem v znak protesta odšli. Danes pa «Slovenec» falsificira zgodovinska dejstva ter krivi SDS slabosti činovniškega zakona, dasi ve, da so ga pokvarili drugi. Baš režim «Markovega protokola», ki so ga s tako vneto podpirali klerikalci, je tudi kriv, da je uvedena triletna nestalnost. Se pred glasovanjem je naš poslanec Reinsner nujno opozarjal, naj se odstrani vsaj ta določba. Zaman! Klerikalci tedaj niti s prstom niso gonili, pač pa danes zopet lažejo uradništvu in ga skušajo prestopiti z izkrivljenjem dejstev.

O Barletovem slučaju ne bomo tu razgovarjali. To poglavje, ki je pustilo dosedaj še neizbrisane madeže na poslanu dr. Kulovecu, ki navzleč ponovnim pozivom, da naj nas toži, ker smo mu očitali, da laže, dosedaj tega še ni storil, spada pred sodišče. Naj nas dr. Kulovec toži, pa se bo pred sodiščem tudi ugotovilo, zakaj je moral dr. Barle iz Düsseldorfa v ministrstvo.

Politične beležke

«Slovenec» skrb za «Jutro-vega» odgovornega urednika

«Slovenec» je včeraj začel razkrivati svoje skrbi, ki jih ima radi odgovornega urednika pri našem listu. Mnenja je, da naš sedanjí odgovorni urednik ne ustreza čl. 9. novega tiskovnega zakona, češ, da ni dovoljena kot urednik oseba, ki nima opraviti niti z opredeljevanjem smeri, v kateri se list urejuje, niti z odločevanjem, da li se kakšen spis objavi ali ne. Z ozirom na blagohotno opozorilo škofovega lista vprašamo, zakaj ni podpisal pri «Slovencu» kot odgovorni urednik škof dr. Jeglič ali pa vsaj njegov cenzor, ki sedi v redakciji «Slovenca». G. Terseglav, ki figurira kot «Slovenčev» odgovorni urednik naj nam pove, od kod ima on nadpastirsko cenzorske pravice, ki gredo pri katoliškem časopisu samo škofuemu močnikom. Gospodje okoli «Slovenca» si pač niti v sanjah ne morejo predstavljati način demokratizacije liberalne redakcijske organizacije, ki daje našemu odgovornemu uredniku vsa prava predpostavljena v čl. 9. tisk. zakona. Ker pa «Slovenec» spravlja dr. Kulovecovo častno afero v zvezo z našim odgovornim urednikom, ga samo ponovno pozivamo, da dr. Kulovca pregovori, naj nas v ugledu časti SLS in svoje toži, ker smo mu očitali, da laže. Prepričan naj bo tako «Slovenec» kakor dr. Kulovec, da se pred sodiščem nihče od nas ne bo skrival. Ako misli «Slovenec» da bo s takimi «knji», kakor se jih včeraj poslužuje, pridobil dr. Kulovcu zadoščenje, se zelo moti.

Verska manifestacija v Kamniku

«Slovenec» poroča, da se je vršila v nedeljo pod predsedstvom tamošnjega odvetnika dr. Dominika Zvoljaka velika verska manifestacija v duhu sedanega časa. Govornik dr. Basaj je pri tej priliki povdarjal kakšni nazori naj vodijo v življenju mladino dr. Matija Lavrenčič je opisal katoliškega moža v rodbini, g. Terseglav pa je naslikal kakšen budi katolik v javnem življenju. «Slovenec» dostavlja k poročilu o tej verski manifestaciji, da je bil kamniški verski manifestacijski shod prvi v naši državi, na katerem so nastopili sami laiki. Tudi po našem mnenju je to karakterističen dogodek za versko življenje pri nas. Duhovščina ima preveč drugih skrbi, da bi se mogla v večji meri posvečati verskemu življenju. Ona je večji del zaposlena v politiki, gospodarskih podjetjih, zadnji čas pa se tudi preveč zanima za zakonsko življenje. Ako ne bo škof hitro med laiki preskrbel naraščajočo za poglabitev verskega življenja, se mu lahko zgodi, da mu bodo kleriki drug za drugim dezertirali med brezverce.

Mrtva sezona pri Radiću

Radićev «Dom» preživlja pasje dni. Je namreč strahovito dolgozeven in pust v svoji najnovejši številki. Prinaša tri najvažnejše govore: Stjepana Radića na Primorju, ki se vlečejo kakor morska kača. Samo na enem mestu ugotavlja «Dom», da v Beogradu vlada na zunaj politično zatišje a znotraj je dosti spletk. Pa tudi to ni nič novega, četudi je v «Domu».

Radić in komunist Marković

V svojem govoru na Sušaku je Stjepan Radić ostro napadel tudi komuniste ter se s par čudnimi komplimenti obregnil ob znamenja dr. Simo Markovića, omenjač nekaj spominov na razgovore, ki jih je Radić leta 1920 imel z Markovičem v Zagrebu. V «Politiki» se zdaj nenadno oglašajo sam dr. Sima Marković in zavračajo Radićeve netočne navedbe s stereotipnim povdarmom: Obžalujem, da zaradi zakona o zaščiti države ne morem spraviti v javnost vsega, o čemer sva se razgovarjala. Radić in jaz. Puščam to za srečnejše čase. Razgovori g. Radića so morali biti zelo, zelo interesantni...

Vlada zahteva od uradništva dostojanstvo

Beograd, 28. jula p. Ministriški predsednik je danes vsem ministrom poslal obširno pismo, v katerem opozarja, da se v javnosti, v parlamentarnih in privatnih pogovorih govori, da avtoriteta državnih oblasti ni na onl višini, na kateri bi morala biti in da državni uslužbenci med ljudstvom nimajo onega ugleda, katerega bi morali imeti. To prihaja od tega, ker se mnogi državni uslužbenci odajajo javnim napakam. Uzunović zato zahteva od vseh ministrov, da vršijo najstrežje kontrolo o obnašanju državnih uradnikov, ker mora biti njih obnašanje neprekarno in za vzgled ostalim državljanom. Razen tega zahteva Uzunović da se državni uradniki v obveščanju z ljudstvom obnašajo dostojanstveno.

Nevarnost državljanske vojne v Mehiki

Po zadnjih vesteh organizirajo katoličani energičen odpor proti novemu cerkvenemu zakonu, ki stopi v veljavo prihodnjo nedeljo. — Prve žrtve in varnostne odredbe mehiške vlade.

Newyork, 28. jula, s. Po vsej Mehiki vlada silno razburjenje. Zveza katoliških žena je poslala soprogi predsednika Callesa brzojavko, v kateri jo roti, naj vpliva na svojega moža, da bo omilil zakone proti cerkvi. Na grožnjo duhovščine, da ne bo več delila zakramentov, namerava mehiška vlada vzeti cerkve, čim jih bodo duhovniki zapustili, v svoje varstvo ter jih spremeniti v knjižnice in šole. Slike in umetnine bodo izročene narodnemu muzeju.

Kulturni boj v Mehiki je zahteval že smrtno žrtev. Župana mesta Aguscallontesa so razjarjeni katoličani linčali, ker je dal duhovnika, ki se je pregrešil proti cerkvenemu zakonu, aretirati. Po drugem poročilu je župan dotičnega duhovnika ustrelil, nakar je zadela enaka usoda tudi njega.

Mehikanska vlada je uvedla proti osmim nadškofom in 29 škofom sodno preiskavo. Mehikanski episkopat je namreč izdal pastirsko pismo, v katerem naroča podrejeni duhovščini, naj s 1. avgustom ustavi cerkveno bogoslužje. Razen tega se izključuje predsednika republike Callesa iz katoliške cerkve. Škofje pozivljajo tudi vernike, naj ne pošiljajo svojih otrok v državne šole. Zveza strokovnih organizacij je sprejela resolucijo, v kateri izjavlja, da bo podpirala vlado v boju proti upornim škofom.

Mehikanski notranji minister je izjavil, da je vlada postavila škofo pred sodišče, ker da pomenja pastirsko pismo poskus, spremeniti cerkveno-politične določbe ustave. Vlada je odredila energične priprave za izvedbo nove cerkvene neredbe. Povsod sta ojačena policija in orožništvo, da bi se v kalí zadušili morebitni nemiri. Pripravljeni so tudi vojaštvo, ako bo skrajna po-

treba se vpkločejo celo vsi vojaški obvezanci. Predsednik Calles je objavil predpise glede izvajanja prepovedi poučevanja verouka v zasebnih šolah, ki jih določa ustava. Po teh določbah ne sme biti noben duhovnik vodja ali učitelj na zasebnih šolah. V teh zavodih so prepovedane tudi kapele, molitnice, verske slike in druge take stvari. Ze sedaj je policija odstranila s trgov verske znake, kipe svetnikov in podobne, ker je vlada izjavila, da se taki predmeti ne smejo javno postavljati. Menihi, nune in duhovniki še nadalje zapuščajo državo. Nekateri nameravajo ustanoviti šole v Zedinjenih državah blizu mehiške meje. Duhovščina, v kolikor je ostala doma, nosi sedaj skoraj izključno civilno obleko. Celo nadškof iz Mexico City ter tajnik mehiškega episkopata in bojevit škof iz Tabasca, ki je polnokrvni Indijanec, sta odločila duhovniško obleko. Ta škof je dobil povabilo, naj pride na sodnijo, ker izjavljajo oblastva, da je episkopat odgovoren za stavko kupcev, ki jo je odredil s 1. avgustom. Oblastva pravijo, da je ta bojkot gospodarski in da je v nasprotju z ustavo.

Preiskava proti narodni zvezi za versko svobodo se nadaljuje. Na mesto prijetih voditeljev, ki sede v vojaškem zaporu, so izvoljeni že drugi. Po ulicah glavnega mesta se vozijo posebni redarji na motornih kolesih in iščejo tajna sestajališča zveze, ki se vedno menja. Člani obveščajo druge drugega s listki in razdeljujejo na tihem letake z navodili, kako naj se zadržijo po 1. avgustu. Cerkev so izredno dobro obiskane, ker se v nedeljo ustavijo vse cerkvene funkcije, se bodo a prihodnjo nedeljo nehale službe božje v običajni obliki, se bomo sedaj vsake pol ure maša in krsti na tisoče otrok. To bo trajalo najbrže do sobote opoldne, ko stopijo nove določbe v veljavo.

se je demonstracija popolnoma izjalovila. Policija je zaprla vse dohode k zbornici. Pripravljeni je bilo tudi vojaštvo in narodna straža, vendar ni morala nikjer poseči vmes.

Nesoglasja v stranki češkoslovaških socialistov

CEP Praga, 27. jula.

Čeprav je zbornica odgojena, ne manjka v političnem življenju na Češkoslovaškem aktualnih dogodkov. Poleg izjave nemškega agrarca profesorja Spine se javnost zlasti zanima za razmere v stranki češkoslovaških socializtov, oziroma za odnose med skupino senatorja Klofača in zunanje-ga ministra dr. Beneša ter krilom poslanca dr. Stribnega.

Prve vesti o nesoglasjih med obema frakcijama so se pojavile v širši javnosti že za konference Male antante na Bledu. Tudi pri bila stranka v ostri opoziciji proti povzvišanju žitnih carin in ureditvi duhovniških plač, o katerih je parlament razpravljaj. Tedaj je uspelo krilu dr. Stribnega pozvati dr. Beneša, da odstopi zaradi taktike stranke v zbornici. Logična posledica teh razmer je bila, da je dr. Beneš odložil svoj poslanski mandat, vendar je še nado-lje ostal v vladi kot strokovnjak. V Pragi je bila v soboto oficijelna konferenca por-verjenikov stranke češkoslovaških socializtov, ki se je izjavila za politiko dr. Stribnega.

Dan poprej je bil v Plznju ob prisotnosti 94 delegatov župni kongres stranke. Sprejeta je bila resolucija, ki se sicer ne izjavlja naravnost proti dr. Stribnemu, vendar se postavlja na stran dr. Beneša in senatorja Klofača. Resolucija zahteva nadalje prepoved in očiščenje stranke v duhu stremljenja senatorja Klofača. Resolucija veli: «Izjavljamo, da nam je največja avtoriteta v državi naš dragi predsednik Masaryk». Nadalje pravi, da je predsednikov verni sotrudnik in borce minister dr. Beneš, čigar politični program sprejema kongres brezpogojno in brez omejitve.

V nedeljo, 25. t. m. je bila v Dobrichovu pri Hocuju, kamor zahaja poleti senator Klofač, svečana počastitev državne zastave. Tej slovesnosti so prisostvovali senator Klofač, zunanji minister dr. Beneš, poslanec dr. Franke, senatorja Vesely in Krousky ter več drugih senatorjev in poslancev stranke češkoslovaških socializtov. Ker sta prisostvovala proslavi dr. Beneš in senator Klofač, ima ta slovesnost poseben značaj za notranje-politične razmere v tej stranki. Senator Klofač je pozdravil dr. Beneša in dr. Frankeja ter ostale goste. Naglašal je, da postaja nepolitična svečanost v stvari politična, ker izkazuje udeleženci spoštovanje državni zastavi in s tem dokazujejo, kako zelo ljubijo svojo domovino. In ravno zato, ker ljubijo svojo domovino, morajo odbiti vse napade na predsednika Masaryka in zunanje-ga ministra dr. Beneša. Potem je povzel besedo tudi delegat češkoslovaških legionarjev, ki je pozdravil prisotne v imenu 50.000 tovarišev, združenih v največji legionarski organizaciji. V svojih izjavah je dejal, da sta Masaryk in Beneš legionarjem življenski program. Češkoslovaška obec legionarska bo vedno njuna čvrsta zaslomba.

Dasi je razmerje med obema taboroma precej napeto, vendar dogodki še niso šli tako daleč, da bi moglo priti do razkola v stranki. Kako se bodo odvijali med obema kriloma nadalje razvili, je vprašanje časa. Vendar ni izključeno, da se doseže sporazum med njima.

Odnošaji med Francijo in Rusijo

Moskva, 28. jula, d. Razširjene so govorice, da se francoski veleposlanik Herbet, ki se sedaj mudi v Parizu, da poda svojo vladno poročilo o svojem delovanju v Rusiji, ne povrne več semkaj. Kot vzrok navajajo delstvo, da se mu ni posrečil sporazum med Francijo in Rusijo.

Prva velika zmaga Poincaréjeve nacionalne vlade

n. Partz, 27. jula.

Nova francoska vladna večina.

Prva zmaga, ki jo je izbojevala v parlamentu Poincaréjeva vlada nacionalne sprave za rešitev franka, je prekosila najoptimističnejše napovedi. Doslej je se splošno smatralo, da bo znala večina največ 320 glasov. Ze pri vprašanju zaupnice glede odgoditve interpelacij pa je glasovalo za vlado 358 poslancev proti 131. Za vladno zahtevo, da se za njen finančni načrt uvede najhitrejša postopanje, pa se je večina zvišala celo na 418 proti 71 glasovom.

Večina, ki je Poincaréjevemu kabinetu izglasovala zaupnico, sestoji iz: 100 članov Demokratsko-republikanske zveze, 13 demokratov, 35 članov demokratsko republikanske leve, 20 neodvisnih, 30 levičarskih republikancev, 15 neodvisne leve in 141 poslancev bivšega levičarskega kartela (71 socialističnih radikalov, 40 levičarskih radikalov in 30 republikanskih socializtov). Proti vladi je glasovalo 28 komunistov, 97 socializtov, 3 socialistični komunisti in samo 3 socialistični radikali.

V senatu je prečital vladno izjavo justični minister Barthou. Senatorji so novo vlado enodušno pozdravili in so odobrvali zlasti ono mesto deklaracije, ki govori o sodelovanju vlade s parlamentom za izboljšanje finančnega položaja.

Vladni finančni načrt

Poincaré je objavil svoj finančni načrt, ki obsega 40 tiskanih strani velikega formata. Projekt ima 28 členov, stiliziranih z znano Poincaréjevo točnostjo in temeljitostjo. Posamezni členi navajajo ukrepe za varčevanje, višino specifičnih taks, zvišanje železniških tarifov in avtomobilskih davek, zvišanje taks za rečno plovbo in dvodostotno zvišanje trgovsko-poslovnega davka. Členi 12. do 15. se pečajo z zvišanjem izvoznih carinskih taks. Člen 16. uvaža 50 odst. zvišanje kuponskega davka. Zanimiv je člen 18., ki uvaža novo posebno 7 odst. obdavčenje pri vsaki izpremembi posesti nepremičnin in trgovskih podjetij. Taksa ima to posebnost, da se od posameznega objekta pobere samo enkrat, vsled česar ima značaj enkratne oddaje premoženja. Čl. 19. nanovo ureja davek na dedščine. Posamezne kategorije se zvišajo, druge pa znižajo. Členi 20. do 24. se tičejo 50 odst. zvišanja dohodnine iz trgovskih obratov. Dohodnina za proste poklice se zviša za 12 in zemljiški davek za 18 odst. Zadnji členi govorijo o povišanju plač državnih uslužbencev in zvišanju kreditnih finančnemu ministrstvu za plačevanje obresti višjega dolga.

Demonstracije uradnikov.

Socialisti, posebno pa komunisti se na vse načine trudijo, da bi delali težave novi vladi. Slednji so se odlikovali z uprav huronskim vpitjem v zbornici. Seveda je ostalo njihovo kričanje brez uspeha. Socialisti in komunisti so pričeli z obsežno agitacijo tudi med uradničimi strokovnimi organizacijami, katerih pogajanja za zvišanje plač z notranjim ministrom Sarrautom niso privedla do uspeha. Uradniki so navzleč prepovedi sklenili prirediti demonstracijo pred Burbonsko palačo. Njim so se pridružili tudi pariški mestni uslužbenci, ko so zvedeli, da se jim povišajo plače šele s prvim oktobrom. Ob pol sedmih zvečer so prišle večje skupine uradnikov demonstrirati pred poslansko zbornico. Policija je takoj posegla vmes, prišlo je do manjših rabuk, končno se je policiji posrečilo razpršiti demonstrante.

Številno demonstrantov, ki so hoteli prodreti pred zbornico, se ceni na več deset tisoč. V sled čuječnosti oblasti pa

Naši kraji in ljudje

Protestni shod narodnih železničarjev

Ljubljana, 28. julija.

V Mestnem domu se je vršil nocoj dobro obiskan železničarski shod, ki ga je sklicalo Uduženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev. Shoda se je udeležilo tudi nekaj komunistov, deloma neželjenih železničarjev, ki so prišli očitno z namenom, motiti zborovanje. Shodu je predsedoval predsednik UJNZB g. Jug, ki je v uvodnih besedah označil kot namen zborovanja, protestirati proti nasilju in krivicam vlade napram železničarjem in železnicam ljubljanske direkcije. Železničarjem se godi vedno slabše, pod sedanjim režimom pa so prišli iz dežja pod kap. Nujno potrebno je, da se vse železničarske organizacije združijo v krepkem odporu proti najnovejšim nakanam režima. G. Deržič je zlasti ostro kritiziral redukcijo kreditov za železniško delavstvo ter znižanje draginskih doklad. Milijoni gredo za provizije, 2500 železniških delavcev v Sloveniji pa mečejo na cesto. Generalna direkcija državnih železnic postopa s popolno brezglavostjo, kar je pravi zločin nad državo in železničarji. Anarhija v upravi prihaja od zgoraj. G. Jug je nato še opisal stanje železnic v območju ljubljanske direkcije, ki vsled brezvestne brezbrčnosti ministrstva in generalne direkcije stalno bolj propadajo. G. Škerjanc je opozarjal, da je sam minister obljubil zastopnikom OJNZB uveljavljenje pravnih pogojev s 1. aprilom, o čemur pa do danes ni ne duha ne sluha. Zastopnik Trgovske zbornice g. Mohorič je prikazal vse nevarnosti zapostavljanja železničarjev za naše gospodarstvo in naglašal, da Trgovska zbornica z velikim interesom zasleduje borbo narodnih železničarjev, ki jo hoče po svojih močeh tudi podpirati. Končno je dobil besedo kot zastopnik komunističnih železničarjev g. Stanjko, ki je prišel kar najostreje napadati UJNZB. V dvorani je nastal strahovit trušč ter splošno prerekanje. Predsednik mu je končno vzel besedo ter je po prečitanih resolucijah zaključil shod. Z velikim hrupom in v glasnem prepirlu s komunisti so se zborovalci razšli.

Resolucije

Na shodu sprejete resolucije povdarjajo m. dr. Železničarji najodločneje protestirajo proti prenameni kreditov za delavstvo direkcije državnih železnic Ljubljana in nameravanemu odpustu delavstva. Odpust delavstva v izvršitvenih oddelkih pomeni propast železniškega prometa v Sloveniji in s tem tudi gospodarsko propast Slovenije.

Od direkcije državnih železnic Ljubljana zaproseni naknadni krediti so minimalni in se morajo brezopojno od ministrstva za promet takoj odobriti, ako se hoče obvarovati državo nepregledne škode z izgubo transigenta prometa, ki se mora občutno zmanjšati oziroma sploh ustaviti, in ako se hoče sploh omogočiti jesensko izvozno sezono.

Poprava prog v območju direkcije Ljubljana je neodložljiva.

Odpust delavstva iz državne železniške službe pomeni tudi veliko izgubo v narodno-gospodarskem oziru, ker bodo stroški za popravilo popolnoma upropačenih prog in ostalih železniških naprav dnevno večji. Ukinitve 20 odst. izvršitvenih dokladov nenastavljenemu osebju izvršitvene pomeni direktno kršitev čl. 26. Zakona o državnem prometnem osebju in bodo železničarji branili to zakonito pravico z vsemi pravnimi sredstvi.

Sklenjena redukcija draginskih dokladov aktivnih in upokojenih javnih nameščencev pomeni nesocialen in nekulturn čin nad najslabše plačanimi stonom v državi in popolno neumevanje dolžnosti vlade napram svojim uslužbencom ter izroča vse javne nameščence gospodarski in socialni propasti. Prosimo vrhovno vodstvo organizacij v Beogradu, da z vsemi sredstvi štiti pravice javnih nameščencev.

V svrhu pravične in pravilne porabe dovoljenih kreditov za doklade, zahtevamo, da se takoj izdajo tozadevni pravilniki in se izdani pravilniki pravilno in v duhu zakona upoštevajo in izvršujejo.

Zahtevamo, da ministrstvo za promet da kredite za železničarska stanovanja in posojila železničarskim stanovanjskim združenjem.

Na shodu zbrani železničarji izjavljajo,

da bodo z vsemi zakonitimi sredstvi branili svoje pravice, ker je to iz državne stališča neobhodno potrebno, da se prepreči popolna uprava anarhija.

Apeliramo na celokupno slovensko javnost, da brez razlike na politično situacijo z vsemi silami brani slovenske železniške proge propasti. Ugotavljajo javno, da kretni za osebo in potrošni material, ki so odobreni v proračunu generalne direkcije

državnih železnic, niso pravilno in pravično razdeljeni na poedine direkcije. Najslabše je dotirana direkcija Ljubljana, vzlic dejstvu, da ima najgostejši vlakovni promet in procentualno največje dohodke. Transiti promet je v nevarnosti, istotako lokalni promet. Redukciji delavstva v izvršitvenih oddelkih mora slediti samo propast naše industrije in trgovine in s tem gospodarska propast Slovenije.

Udeleženci Fer. Uduženja jugoslovenskih učiteljev, ki so se pod vodstvom nadučitelja Slavka Mrovljeta pred kratkim vrtnili s študijskega potovanja po Češkoslovaškem, kjer so bili povsod navdušeno sprejeti.

Na kongresu Ferijalnega Saveza v Splitu

Izmed vseh kongresov Ferijalnega Saveza je bil 6. kongres, ki se je vršil pretekli dnevi v Splitu, nedvomno najplodovitejši. Sicer je zadobivala borba med obojema grupama na kongresu čestokrat, kakor je to v vseh organizacijah običaj, osebno ost in značaj, vendar je bila stvarnost, s katero so delegati reševali posamezna vprašanja, zelo velika.

Po svečani seji, ki je bila zaključena z odposiljativno udanostnih brzojav kraljevi dinastiji ter zahvalnih brzojav različnim ministrstvom ter z naklonitvijo podpore Din 2000 za poplavljenca v Banatu, je prešel kongres na dnevni red. Trajna odsotnost predsednika iz Beograda je povzročila marsikatero nepravilnost, toda v glavnem je FS dobro uspel. Izdanih je bilo čez 5000 ferijalnih potovalnih legitimacij, kar je pri številu 7000 članov jasen dokaz o zmagi ferijalne ideje. V petih kolonijah prebiva okoli 500 članov, delovalo je 124 podružnic po zavodih v vsej državi. Čistega premoženja je izkazovala bilanca 124.000, čistega dobička okoli 22.000, razpoložljive gotovine pa je bilo okoli 16.000 Din. V karakteristiko kongresa lahko označimo izločitev vseh na škodo društva preambicijoznih elementov, povratek starih ferijalcev na delo za organizacijo in popolno zmago trezne politike dela, katero je ljubljanska oblast skozi vsa leta propagirala.

Delegati iz Slovenije so se predvsem pritoževali radi skrajno slabega popisa olajšav. Velik in hud bol se je vnel pri glasovanju o predlogu nadzornega odbora, ki je odredil absolutni dvema članoma uprave, ki sta sicer v ostalem redno izvrševala svoje funkcije, nista pa predložila tekočih računov iz zadnje dobe. Predlog je zmagal s kavgelo, ne da bi sicer delegati hoteli izglasovati nezaupnico, temveč da bi bodoči upravni odbor mogel dobiti točen vpogled v račune letošnjega leta. Pred izvolitvijo novega odbora je bila na dnevnem redu izprememba pravil. V ta namen izvoljeni odbor je prišel do prepričanja, da v tako kratkem času absolutno ni mogoče pravi izpremembi z dobrim uspehom in je predložil kongresu samo temeljne usnetke in pravice, po katerih naj izdeluje projekt bodočih pravil trajno delujoč odbor ob sodelovanju vseh organov FS. Principi tega projekta naj bi bili: Kongres naj se vrši vsako tretje leto, da se zmanjšajo stroški društva in ojača kontinuiteta dela v centralni upravi. Meso kongresa naj bi se letno vršila glavna skupščina delegacij vseh oblasti FS, na katero bi prihajalo veliko manjše število delegatov, ki pa bi bili zato bolj izbrani. Namen je torej, da se zmanjša kvantiteta ali zboljša kvaliteta delegatov. Centralni upravi naj bi se dala možnost samostojnega dela v Beogradu, podvržena pa naj bi bila stalni kontroli oblastnih predstavnikov. Pravila naj se formulirajo tako, da bodo člani tudi po zaključku svojih študij mogli sodelovati v FS, toda brez pravice, ki jih država daje dijakom-ferijalcem. Dalje je odbor predlagal mnogo važnih izprememb v organizaciji. V tekočem letu bi se uvedel referat za zavetišča — svratišča FS, ki so temelj za potovanje članov in ki daleko ne

odgovarjalo svojim namenom. V to svrhu je postavil kongres v budžet vsoto Din 30.000 ter obenem pooblastil upravni odbor, da nabavi 2000 postelj.

Mesto referenta je dobil stari in zaslužni ferijalec dr. Janž Novak. Z njegovo ime in idejno delo v društvu jamči za uspeh. Med drugim je ta odbor predlagal kongresu, da skliče v kratkem času sestanek vseh organizacij, ki imajo slične programe. Na tem sestanku naj se uredijo delokrogi posameznih organizacij, da ne bo prišlo med njimi do nepotrebne rivalitete. Vsi predlogi so bili sprejeti soglasno.

V novi odbor so bili razven od dr. Janžeta Novaka, referenta za zavetišča, izvoljeni od Slovencev še prof. Lapajne, referent za slovensko nastavo v ministrstvu prosvete, za podpredsednika in Joža Kankel za referenta za kolonije ter celo društveno razsodišče. Avtomatično pride v odbor tudi med kongresom izvoljeni stari ferijalec Viktor Maček, ki že pet let predseduje oblasti za Slovenijo. Sprejet je bil tudi predlog, da se podružnici na ljubljanski univerzi črta dolg v znesku 2500 Din. Važnost se je polagala društvu glasilu, ki je dobilo s prodajo ferijalnih legitimacij osnovno glavnico v znesku 16.000 Din. V karakteristiko kongresa lahko označimo izločitev vseh na škodo društva preambicijoznih elementov, povratek starih ferijalcev na delo za organizacijo in popolno zmago trezne politike dela, katero je ljubljanska oblast skozi vsa leta propagirala.

Zanimive tekme med našimi in angleškimi mornarji v Boki Kotorski

Boka Kotorska, 26. julija.

Včeraj popoldne so se vršile v Titvu med jugoslovensko in angleško mornarico tekme, ki so vzbudile veliko zanimanje. V nedeljo ob 4. popoldne se je začela sportska tekma med moštvom naše in angleške mornarice. Prva točka je bila regata čolnov. Proga, dolga eno miljo, je imela cilj pri pomolu l. pomorskega arzenala v Titvu, kjer se je nabrala mnogobrojna publika iz Kotora in Ercegovega, kakor tudi iz vseh ostalih krajev ter oficirski mornariški zbor. Nestrapno smo pričakovali izid te regate, posebno, ker so se Angleži mnogo trudili, da popravijo poraz, ki so ga doživeli l. 1924 pri regati v Boki. Že takoj ob začetku je vseh šest naših čolnov prelute-

Novi roman „Jutra“

Naš novi roman, ki ga začnemo pričakovati prihodnjo nedeljo, povede naše čitatelje v Ameriko. Deželo triumfov tehnike, deželo milijard, deželo visoke kulture, a tudi brezprimernih zločinov in najbolj fantastičnih zarot... Vsa ta prvenstva si podajajo roko v povešti, ki nosi značilno ime

„RDEČA MEGLA“

Anarhist James Morton, svetovno-slavni filozof zločina, je izumil pripravo, ki omogoča morski rop v njegovih najosodobnejši, a tudi najbolj okrutni obliki. Njegov prvi uspeh, zagonetna katastrofa milijarderske ladje „The Eagle“ pretrese ves svet...

Ali bodo zločinci nezakonov uživali svoj plen? — se drhte vprašuje čitatelji.

Ali bo drobcena Evy Westinghouse, ki je edina ušla smrti, dovolj močna, da pripomore pravičnosti do zmage?

Evy je dovolj močna — ker ji pomaga Jonas Field, drzni Norvežan, po poklicu zdravnik, a v svojo zabavo strah anarhitov...

Najstrašnejša in najbolj neizbežna je rdeča megla. Neusmiljena rdeča megla, ki raste naravnost iz Mortonovega strahoderstva in žene zločince v pogin!

Z „Rdečo meglo“ nudimo čitateljem „Jutra“ čtivo, ki je po svoji senzacijski napetosti uprav edinstveno.

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri. „Grešne strasti“

(Hčerka gospe Larsac) Škandalozna afera v Versaillesu.

Revija Folies - Bergère in Moulin Rouge

Posnetki iz Pariza in krasnih Benetk. V glavni vlogi Mary Mascotte, Tessy Harrison in francoski komičar Biscot.

Pikantno! Razkošno! Zabavno! Pikantno!
KINO „LJUBLJANSKI DVOR“. — TELEFON ŠT. 730.

Najmodernejši in najlepši kino v Sloveniji.

lo angleške, pozneje držalo tempo vedno pred njimi, zadnjih 200 m pa so naši čolnarji napeli vse sile in jih je prišlo 5 približno 150 m pred prvim angleškim. Prvi uspeh je bil tu!

Druge točka je bil nastop mornarjev Sokolov, ki so se pravkar vrtnili s sokolskega zleta v Pragi pod vodstvom teh. posl. l. razr. g. Ivana Kovača. Nastopili so na igrišču v Titvu s petimi kareji in izvajali „Napre“, „Iz bratskega zagrlaja“ in „Što čutiš Srbije tužni“. Z velikim odobravanjem in zanimanjem so sledili Angleži vsem točkam, posebno lepo pa je uspela simbolična vezba „U boja“.

Sledila je tekma v „vučenju konopa“, pri kateri pa so Angleži, kakor tudi pri statnem teku pokazali svojo izbornu tehniko in rutino. Videla se je velika razlika med našimi in njihovimi mornarji, ki so z dobro tehniko pri vrvi nadvladali neprimerne močnejše naše mornarje.

Za zaključek zanimivih prireditev so se vršili teki v vrečah, jahanje na osličkih in plezanje po navpični gredi, namazani z voskom. Na vrhu grede je visela steklenica vina in tablica z napisom „30 dana osvstva“. To je mornarje najbolj vleklo in dva sta dosegla zaželeni vrh grede in osvstvo.

Zvečer se je vršila prijateljska zabava, največji del publike pa se je s tenderji vrtnil v Kotor, Risan, Ercegovi in Gjenovici.

Češkoslovaški oficirji v Mariboru

Maribor, 28. julija.

Mesto Maribor je zopet manifestacno dokumentiralo svojo slovansko zrelost ob priliki prihoda odličnih zastopnikov češkoslovaške armade. Tako se je vsaj nekoliko oddolžilo za nad vse prisrčni bratski sprejem naše vojske za časa praškega vsesokolskega zleta.

Češki višji vojni šoli se je peljal do Špilja nasproti podpredsednik mariborske JČL g. dr. Reisman. Tam je pozdravil češke oficirje tudi delegat beograjske višje vojne akademije g. major Savič.

Točno ob 14.15 je pripeljal praški brzovlak z gosti na mariborski glavni kolodvor. Velika množica Mariborčanov poleg zastopnikov voljstva in civilnih oblastev je burno pozdravila prvi oficirski prihod češkoslovaške armade. Poleg častne čete 45. pešpolka in celotnega oficirskega zbora smo opazili med odličnimi osebami še velikega župana dr. Pirkmajerja, mestnega župana dr. Leskovarja, podžupana dr. Lipkoda, zastopnika mariborske JČL tajnika inž. Lebna, mariborski Češki klub in delegacijo mariborskega Sokola s praporom ter delegacijo Uduženja rezervnih oficirjev.

Ko je privozil vlak na lepo okrašeno postajo, je intonirala vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. Čermaka češko himno. Prvi je stopil iz vagona direktor praške višje vojske šole, general A. Jamet in pozdravil polkovnika Maksimoviča, profesorja naše višje vojske šole ter ostale vojaške dostojanstvenike, nakar je obšel častno četo. General se je ustavil tudi pri deputaciji Sokola, v čegar imenu ga je pozdravil iskreno in jednato dr. Vidic. Za tem je izmenjal general Jamet pozdrave z zastopniki oblastev, nakar ga je nagovoril župan dr. Leskovar. V francoskem mu je odgovoril g. Jamet, ki ga je nato v češčini pozdravil predsednik češkega kluba g. Bureč. Med tem pa so dame okrasile bratem Čehom junaška prsa. Na peronu je priredila mestna občina gostim zakusek.

Med frenetičnimi vzkliki in pozdravi številnega mariborskega občinstva so se odpeljali Čehi skupno z delegacijo naše višje vojne akademije proti Zagrebu. Današnje manifestacije češkoslovaško-jugoslovenskega pobratimstva ob krasnem sprejemu v obmejnem Mariboru bodo zapustile trajne in najlepše spomine bratom Čehom ob vstopu na jugoslovenska tla.

Nevarni svedrovci

Vlom v blagajno na kamniškem kolodvoru ter vlom v davčni urad v Logatcu, o katerem poročamo na drugem kraju, govorita več kot preveč, da imajo varnostne oblasti topot opravka ne samo z navadno vlomilsko družbo, temveč s tolpo izredno rafiniranih svedrovcev.

Vlom v blagajno znamke Wertheim na kamniškem kolodvoru je bil po naših naknadnih informacijah izvršen naravnost strokovnjaško in z izredno virtuoznostjo. Kamničani so v pondeljek že tekem dneva opazili v mestu tri boljše oblečene moške, ki pa niso vzbujali posebne pozornosti. Razumljivo, saj prihaja v Kamnik vedno dosti izletnikov in letoviščarjev. Imenovanji tuji so se že zvečer veliko gibali okrog kolodvora, premotrili položaj in izdelali načrt, ki so ga ponoči, ko ni bilo nikogar v postajnih prostorih, tudi izvršili. Med vrtanjem v blagajno se je eden izmed zločincev pošteno ranil. Krvne madeže je bilo opaziti še v terek na blagajni in na tleh.

Zlikovci so po oplenitvi blagajne, iz katere so odnesli okoli 5000 Din, krenili v Logatec, kjer se jim je vlom ponesrečil, nato pa se najbrže vrtnili v Ljubljano, kjer imajo menda svoj sedež. Svedrovci pa imajo očitno zvezo s tovariši onstran naše meje, ki jim dobavljajo potrebno orodje in jih tudi sicer instruirajo.

Vlom v davčni urad v Logatcu

Logatec, 28. julija.

Na deželi se je zopet pojavila dobro organizirana in rafinirana vlomilska tolpa, ki obstoja očitno iz specializistov za vlome v razne urade.

Včeraj smo poročali o drznem ponočnem vladu na kamniškem kolodvoru, kjer so zlikovci navrtali kolodvorsko blagajno, a dobili k sreči le nezaten plen. Se večjo smolo so imeli danes ponoči v Logatcu. Viharno noč so izkoristili neznanzi zlikovci ter vlomili v davčni urad, kjer so izrezali veliko luknjo v železna vrata, ki vodi jo v blagajniški lokal ter že pričeli vrtati blagajno. Toda čuječe oko davčnega sluga g. Preveca, ki spi zraven omenjenega lokala, je zaslišalo sumljivo ropotanje. Bilo je ravno ob 1. popoldni. G. Prevec je takoj vstal ter pričel streljati s samokresom, da preplaši vlomilce. Ti so v resnici takoj pobegnili, ne da bi kaj odnesli s seboj. Pač pa so pustili v uradu v naglici dva dežna plašča, kar bo postalo zanje gotovo še usodno.

Seveda je bilo takoj alarmirano orožništvo in davčno uradništvo, ki so izvršili preiskavo. Pregledali so prostore in našli vse v redu. Le vrata so bila izrezana in ubiti dve šipi. Materijalna škoda je precejšnja.

Vlomilci so bili zelo dobro orijentirani ter so imeli tudi izborni sestavljen načrt, ki se jim je pa popolnoma ponesrečil in je upati, da ne utečejo roki pravice. Sicer pa se jim njihovo delo, tudi če bi se jim vlom popolnoma posrečil, ne bi izplačalo, kajti dobili bi v blagajni le par sto dinarjev drobiža in nekaj starega papirnatega denarja, ki je pripravljen, da ga sežgo v pečen v Ljubljani.

Šef davčnega urada v Logatcu je naprosil našega dopisnika, naj tem potom apelira na gg. vlomilce, naj opuste vlome v davne urade, ker tamka ne dobijo nikdar (po sebnost ne pomeni) nikakega denarja, ker se ves denar, razen nekaj drobiža, pošilja sproti glavni blagajni v Ljubljano. S takimi vlomi delajo uradnikom samo nepotrebno prisiljenje in druge sitnosti, s katerimi so že itak preobloženi. Upamo, da bodo gg. vlomilci to upoštevali, že z ozirom na njihov brezuspešni trud in na uradnike, ki morajo ponoči vstajati iz gorke postelje.

Žrtev alkohola

Na Količevem je v neki gostilni zbirali šte originalnih alkoholikov obojega spola. Pijejo vse, kakor pravijo, samo da teče in da gre v glavo. Ob sobotah in nedeljah mešajo tudi vino in žganje. V nedeljo 18. t. m. so bili zopet zbrani, med njimi tudi domačin Stefan Zalokar, ki je bil izreden čestilec alkohola. Trije gostje so sklenili, da mu kupijo tri litre vina, ako ga izpije v četrt ure, in sicer v globokih požirkih iz vrčka. Stefan Zalokar je ponudbo z veseljem sprejel, in pridno eksalal. Ko je izpraznil še dva litra, so se mu vsi čudili, da ni bil že popolnoma pijan. Zato so mu k tretjemu litru primešali še žganja, baje špirta. Zalokar je tudi zadnji liter eksal. Ko je spil prvi vrček, je padel v nezavest in takoj izdihnil. Pred par leti se je dogodil tamkaj približno enak dogodek.

Srake na poljih

Ljubljana, 28. julija.

Poljske tatvine postajajo zadnje dni v okolici mesta in na njivah v predmestjih vedno pogostejše. Poljski sadeži dozorevajo in tega se dobro zavedajo oni, ki hodijo ponoči na „rabut“, kakor pravijo Ljubljančani, na njive proti Posavju, Št. Vidu, ob Gradaščici in proti Viču. Tatvine, izvršene na Ljubljanskem polju, niso pravzaprav tatvine v pravem smislu besede, temveč samopomoč v sili, ki jo dikтира ubožnost, lakota in pomanjkanje. Sličejo nekoč tatvinam premoega na glavnem kolodvoru, ki jih narekuje le beda. „Tam je kup, in tam si bomo vzeli!“ si mislijo posamezniki, ki tudi ne čutijo po takih dejanjih vsled revščine prevelike krivde na svoji vesti.

Na njivah v bližini Posavja je bilo pokradeno zadnji teden posebno veliko stročjega fižola, solate, kumaric in izkopane naravnost respekt vzbujajoče množine krompirja. Enake stvari so se godile na njivah na Viču, v Rožni dolini ter v Mestnem logu. Na Oblakovi njivi ob Gradaščici je domači hlapec zapazil včeraj zvečer 5 do 6 deklit, ki so naglo ruvale iz zemlje krompirjeva stebila in basale krompir v bisage. Hlapec se je posrečilo eno ujeti, ki pa je lastnici njive povedala popolnoma napačno imena. Enake skušnje, kakor Oblakova, je napravila z malimi tatitici tudi posestnica Helena Pugačar v Rožni dolini, ki je tudi že držala v pesti nekatere, a se so ji izmuznili s pomočjo laži.

Na polju poleg Posavja, ki je svedo od vasi precej oddaljeno so poljski čuvaji tatove sicer zasledovali že nekaj noči, vendar se jim ni posrečilo dobiti niti enega v post.

Potovanja po Švici.

Vsakovrstna pojasnila in znižane vozovnice pri Amtlichen Schweizer Verkehrs-bureau. Wien I., Schwarzenbergplatz 18. 172a

Kulturni pregled

70letnica B. Shawa v Angliji. Shawovo 70letnico so praznovali na Angliškem z zelo mešanimi čustvi. Uradna Anglija, akademiki in literati so nalašč prezrili jubilej. Večina časopisov je storila isto, le uredništvo „Observerja“ je konstatiralo, da je Shaw najmočnejši sodobni angleški intelektualni kapital v inozemstvu. Citati je bilo tudi primere Shawa z Byronom, katerega ime ima še danes slab zvok v angleški zameri družbi. Nasprotniki proučevajo pa so pisali, da ne bo vedel čez 50 let za Shawa nič, ker je njegovo življensko delo vse preveč kritika sodobnih ljudi in razmer, ki ne bodo zapustile nobenega sledu v zgodovini.

Češki glasovi o razstavi naših grafikov v Pragi. V Pragi je sedaj razstava jugoslovenske grafične umetnosti, na kateri so tudi naši domači grafik precej dobro zastopani. Izmed Slovencev so razstavili: R. Bučar, Bruno Vavpotič, Matej Sternin, Rajko Subić, Zagar, Kos in Justin. O razstavi sta prinesla daljša poročila „Česke Slovo“ in „Narodni listy“; v zadnje imenovanem dnevniku je napisal kratek pregled jugoslovenske grafične slikar Milenko D. Gjurjič „Česke Slovo“ povdarja zlasti, da se mladi naši grafik mnogo pečajo z lesorezom in navaja za zgled mladega ljubljanskega slikarja Justina. Med grafikmi - ilustratorji omenjajo tudi Hinka Smrekarja. V Pragi so razstavila

sledeča jugoslovenska društva, oziroma njihovi člani: Lada, Proljetni salon, Skupina neodvisnih, Grupa neorganiziranih, Združenje umetnikov in Sarajevu, Skupina neodvisnih „Grohar“ in Uduženje upodablajočih umetnikov v Ljubljani. Mnogo dobrih in priznanih grafikov pa se razstave sploh ni udeležilo.

Literarni prikaz o pesniku Jovanu Dučiću, finem srbskem liriku modernistične smeri je objavil v tržaškem „Piccolo della Sera“ od 27. julija publicist gosp. Urbanaz Urban.

Boitov „Neron“ v Veroni. V ogromni veronski areni so te dni na prostem izvajali Boitovo opero „Neron“. Navzočih je bilo okoli 30 tisoč poslušalcev, med katerimi je bil tudi bergamski vojvoda ter mnogo italijanskih in inozemskih časopisnih poročevalcev in kritikov.

Mednarodni kongres za avtorsko pravo. Koncem septembra se bo vršil v Varšavi mednarodni kongres za avtorsko pravo, ki ga vsako leto organizira „Association Littéraire et Artistique Internationale“, katero je ustanovil l. 1878. Victor Hugo. Letošnji kongres se na povabilo poljske vlade vrši v Varšavi, kjer že posluje tozadevni organizacijski odbor, v katerem so zastopani književniki, umetniki in pravniki. Predsednik odbora je Zemon Przesmycki.

Domače vesti

Naročnikom, katerim poteče naročnina s koncem meseca, smo priložili polnočnice. Upravi je najlažje, da prihaša naročnina takoj prve dneve v mesecu, zato prosimo cenjene naročnike, da jo plačajo že prvi teden v avgustu. S točko naročnino je poravnati tudi eventualne zaostanke.

Spremembe naslovov tekmo počitnice javilo naj naročnik toliko pravočasno, da je upravi mogoče urediti pošiljanje lista čim točneje.

Upravništvo »Jutra«.

* Naš novi poslanik v Madridu. Naš novi poslanik v Madridu, g. Antonijević, je pred včerajšnjim v svečani avdijenci izročil kralju Alfonzu svoje poverljive listine.

* Izpremembe v državni službi. Na srednji tehnični šoli v Ljubljani je dosedanjí suplent Rudolf Škodri imenovan za profesorja v 8. skupini I. kategorije. Pri kmetijskem oddelku ljubljanske oblasti so imenovani: potujoči učitelj za živinorejo Franc Černe za uradnika tega oddelka v 6. skupini I. kategorije, računski uradnik Avgust Bukovec za oblastnega tajnika kmetijskega oddelka ljubljanske oblasti v 1. skupini II. kategorije, Josip Golar pa za arhivskega uradnika v 1. skupini III. kategorije. Pri kontroli mer v Ljubljani je kontrolor Ignacij Novak napredoval v 4. skupino II. kategorije. Geometer 1. skupine II. kategorije Josip Gvajc v Mariboru je trajno upokojen.

* Imenovanja. Za činovnika kmetijskega oddelka v Ljubljani je imenovan Fr. Černy, potujoči učitelj za sadjarstvo, za tajnika kmetijskega oddelka v Ljubljani pa g. Avg. Bukovec, računovodja istega oddelka.

* Odkritje gimnazije v Murski Soboti. Minister prosvete je odločil, da se v šolskem letu 1926-27 na gimnaziji v Murski Soboti sedmi razred več ne otvori.

* Ukinitje umetniškega oddelka v ministrstvu prosvete. Po novem načrtu uredbe o organizaciji ministrstva prosvete bo umetniški oddelček definitivno ukinitelj in preide njegova kompetenca na splošni oddelček.

* Slovenskim uradnikom v resen preudar. Prešli smo: Nečuvna krivica, katero je prizadela vlada uradništvo z redukcijo plač, ter tako njih mizerno stanje še ogromno poslabšala, je rodila oster odpor. Sklenilo se je, da ima uradništvo izstopiti iz vseh kulturnih, karitativnih in športnih društev. Uverjen sem, da o dalekosežnih in pogubnih posledicah tega predloga niso bili na jasnem niti predlagatelji, niti oni, ki so jim pritrilili. Imeli bi na izbiri predlogov s katerimi bi živo zadeli vlado, ne da bi pri tem trpel naš narod — a izbral se je najnesrečnejši! Uradništvo tvori veliko večino članov raznih kulturnih društev; ako izvede predlog, jih ne bo škodovalo samo gmočno temveč marsikatero tudi povsem ugonobilo. Pisatelji, predavatelji, pevci, filantropi, igralci podeželskih odrov so v velikem številu uradniški zlasti učitelji in profesorji.

* Ako ti odreče svoje sodelovanje, svojo gmočno pomoč, utrpel naš narod (ki redukcije ni zakrivil) velikansko škodo. Ali naj opustimo kulturna stremeljenja in prizadevanja, za katere so se prednameli in tudi številni živeči starejši žrtvovali pod najneugodnejšimi razmerami tujeve nadvlade, in ogrožamo sedanje lopo procvitanje. Ali naj homo grobarji svojega naroda, ali naj sami in prostovoljno storimo to, kar žele naši sovražniki (Italija) doseči z nasiljem? Ali naj naši rojaki onstran granic v nas ne najdejo več zaslonbe in kulturne vezi? Ne, tega sklepa se ne sme držati noben rodoljub, tega ne sme vršiti pod nobenim pogojem! S takimi sklepi ne bo imela škode vlada temveč narod in tega nečemo in tudi ne smemo storiti.

* V dobri znanja uradniških plač. Včerajšnja »Politika« objavlja sledečo satiro povodom zbiranja prispevkov za poplavljenec: »Orožniki na šolskih so pričeli posecati poplavljenec v Vukovaru in jih opominjati, naj plačajo davke. Naj počakajo davčne oblasti, so jim odgovorili Vukovarci, da se rešimo s strel, kakor bomo plačali davke!«

* Čisti dobiček razredne loterije se letos ne bo razdelil. Ministrstvo za trgovino in industrijo razglasa, da se v smislu zakona o obrtniški banki porabi letos čisti dobiček državne razredne loterije za plačilo državne prispevka k ustanovitvi glavnište in banke. Interesenti se torej opozarjajo, naj letos ne vlagajo prošelj za podporo, ker ministrstvo ne razpolaga z nikakimi krediti.

* Srebrna poroka. Gosp. Gušče Jak, knjigovodja zavarovalnice Rosila-Fonsier in podstarosta Sokola na Ježici praznuje danes s svojo soprogo Tinico roj. Prislan v ožjem družinskem krogu svojo srebrno poroko. Somišljenikoma iskreno čestitamo.

* Petdesetletnica zagrebškega »Mirogoja«. Letos poteče petdeset let, odkar je bilo otvorjeno zagrebško centralno pokopališče »Mirogoj«. Prvi je bil dne 1. novembra 1876 pokopan na Mirogoju telovadni učitelj Sokola, Miroslav Singer. Doslej je bilo na tem pokopališču položeno k večnemu počitku nad 95.000 Zagrebčanov. To »mesto mrtvih« ki sprejme vase vsako leto okrog 3000 pokojnikov, pa postaja že pretesno in mestno zastopstvo je že izvolilo odbor 5 članov, ki naj prouči potrebo in možnosti razširjenja »Mirogoja«.

* Učiteljsko kranjskega sreza ima danes, dne 29. t. m. ob 15. v Cerklah dogovor o svoji udeležbi pri odkritju spomenika kralju Petru I. Osvooboditelju v Kranju, dne 1. avgusta.

* 40 letnico maturo praznujejo dne 4. avgusta v Ljubljani maturanti ljubljanskega učiteljskega iz leta 1886.

* Tovariška gasilna društva izven gasilske župe Kranjske, ki se udeležijo odkritja spomenika kralju Petru I. Osvooboditelju v Kranju v nedeljo dne 1. avgusta, prostimo, da se po možnosti formirajo v čete po 15 četverostopov. Četi poveljuje poveljnik. Vsaka četa ima samo dva prednja kraj-

nika. Tako formirane čete se zbirajo ob 10. dopoldne pri shrambišču za Narodnim domom, kamor naj prikorakajo po najkrajši poti društva, ki pridejo z vlakom po 10. ur. Reditelji, ki jih bo vodil s postaje do zbirališča, naj se pokore brezopojno, ker je drugače vsak red izključen. Udeležite se vsi v čim največjem številu. Z gasilskim Zdravom! — Gasilska župa Kranjska.

* Maturante iz leta 1897 prilazno opozarjam, da se bo vršil letošnji sestanek dne 3. avgusta pri meni na Vrhniki. Odhod iz Ljubljane ob 7.50, povratek ob 17.30. Na veselo svidenje! — Dr. Lovrenčič.

* Prometne pomanjkljivosti. Iz Kranjske gore smo prejeli: Letovišče Kranjska gora ima slabo poštno zvezo. Pisal sem iz Ljubljane otroku v soboto in ženi v ponedeljek, pa sta prišli obe razglednici istočasno. Zdej zopet nisem dobil v važni zadevi od ljubljanskega naslovnika odgovora. Na telefonično urgenco mi je sporočil, da je moje preteklo sredo popoldne oddano pismo prejelo šele v petek popoldne. Tudi telefonska kabina nikakor ne odgovarja razmeram. Zbita je iz par desk, vrata pa se sploh ne dajo zapreti. Glede telefona pravijo sicer na pošti, da je dober, toda jaz sem imel obkram smolo in nisem skoro ničesar razumel. Kranjska gora je priljubljeno letovišče, kamor prihaja vsako leto več tujcev. Nujno potrebno, tako v interesu dobrega slovesa naše uprave kakor tudi letoviščarjev in domačinov je, da se ti prometni nedostatkii čimprej odpravijo.

* Milim srcem. Tri sirotke kmečkega stanu, prikupljive vnajstosti: 10 letna Silviča, 7 letna Tilica in 5 letna Milica iščejo dobrosrčnih ljudi, ki bi jih vzeli za svoje. Pojasnila pri okraj. sodišču, Ljubljana soba št. 37.

* Obsodba dopisnika »Jutrnjega lista«. V terek je bila v Zagrebu izrečena razsoda vsled tožbe beografske tvrde Vuletić & Gavrilović proti beografskemu dopisniku »Jutrnjega lista« Miloradu Ivančicu zaradi vesti o krivi omenjene tvrde. Dopisnik je bil obsojen na 25.000 dinarjev odškodnine, 2000 dinarjev denarne globe ter na plačilo sodnih stroškov.

* Ukrep proti epidemiji vsled poplave. Ministrstvo za narodno zdravje sestavlja pravilnik o ukrepih, ki so potrebni, da se prepreči eventualno širjenje epidemij vsled poplav. Navadno se namreč po večjih poplavah pojavlja legar, kakor se je nedavno zgodilo tudi v Nemčiji.

* Člani Fer. Udruženja jugoslovenskih učiteljev so po vesokolskem zletu v Pragi posetili med drugim tudi znano tvornico za čevlje Bat'a. Goste so sprejeli nameščenci tvornice jugoslovenske narodnosti, ki so poskrbeli, da so se res čutili naši učitelji tamkaj kakor doma med svojci.

* Promet v poplavljenih krajih zopet upostavljen. Prometno ministrstvo objavlja, da je na vseh železniških progah, ki so bile vsled poplave poškodovane, promet zopet upostavljen. Nekatere proge so že popolnoma popravljene, nekatere pa le začasno.

* Vojvoda Rugovac ustreljen. Po poročilih s Cetinja so v Rugovski planini našli te dni mrtvega vojvodo Žujo Rugovca, katerega so ustrelili razbojniki. Vojvoda Žujo je v dobri bojev s Turki branil samostan Dečane ter je bil med ljudstvom zelo priljubljen in spoštovan. Oblasti zasledujejo razbojnike, a doslej brez uspeha.

* Malarija v Hercegovini. Vsled dolgotrajnega deževja so na raznih krajih Hercegovine nastale velike makuže. Vsled solne gorkote so se iz jajčec, ki so bila v močvirju, izlegli malarični komarji. Ti komarji so daleč naokoli raznesli zlozlasno bolezen malarijo. Število malaričnih bolnikov je že znatno. Pripletlo se je tudi več smrtnih slučajev, zlasti po selih.

* Pomoč sirotam. Za vzdrževanje in podpiranje sirot in nezakonskih otrok je v letošnjem budžetu določen znesek 1.300.000 dinarjev. Ta kredit je na posamezne pokrajine razdeljen po številu sirot tako-le: Slovenija 100.000 Din, Srbija in Crna gora 600.000, Bosna in Hercegovina 180.000, Hrvatska in Slavonija 180.000, Dalmacija 100 tisoč ter Banat, Bačka in Baranja 80.000 dinarjev.

* Strašna smrt 4 letnega otroka. Marija Stubec, žena plačilnega natakara v Zagrebu, je šla v ponedeljek jutraj v bližnjo pekarno po kruh ter pustila svojega 4 letnega dekliča — dvojčka — sami v stanovanju. Mala Marija je zagledala na ognjišču kipeče mleko in je hotela pokusiti. Ubogi otrok je dobil pri tem grozne opekline v ustih na prsih in trebuhu ter je že v ponedeljek podlegel težkim poškodbam. Proti neprevikni materi je uvedeno sodno postopanje.

* Nesreča z orožjem. K naši notici z dne 21. t. m. nam naknadno poročajo, da se nesreča, ki je nastala vsled nepravilnega ravnanja z orožjem ni zgodila v Miklovi gostilni pri Sv. Marjeti temveč v Šugmanovem vinotoku.

* Reichherzerjev paldaš kročen sodišču. V terek zvečer je zagrebška policija izročila sodišču blvskega železniškega uradnika Antona Kanclerja, ki je sam priznal v preiskavi, da je bil v zvezi z blaginjskim osieske postaje, pokojnim Julijem Reichherzerjem. Kancler je vpisoval v kontrolne knjige različne svote, ki ih je Reichherzer ponevрил. Na ta način je omogočil Reichherzerju, da je poneveril nad 1.500.000 Din, za kar je dobil baje samo 50.000 Din. Kancler je pred meseci izstopil iz železniške službe, otvoril garažo in se pričel baviti z izposojevanjem in prodajo avtomobilov. Oba sta se spoznala v Osijeku za časa neke komisi-

je in je pri tej priliki Reichherzer posodil Kanclerju večjo svoto denarja. Kmalu nato sta se dogovorila, kako bosta sleparila.

* Družinska drama na Savl. Ob Savl v Zagrebu se je odigrala v terek zvečer težka rodbinska drama, ki pa je ostala k sreči brez posledic. Zidarski pomočnik Ivan Perković je svojo ženo Katarino tako pretepel, da je padla na tla. Imela pa je še toliko moči, da je pobegnila iz hiše in pričela klicati na pomoč. Razjarjeni mož je zgrabil nato svojo triletno hčerko Brankico in zdirjal z njo proti Savl. Ravno v trenutku, ko jo je hotel vreči v Savo, je preprečil to neki mimoidoči pasant. S težko muko je iztrgal zidarju dete in je izročil delavcem, ki so delali na obrežju. Surovega očeta, ki se je hotel nato zastrupiti, so aretirali in je bil izročen sodišču.

Avgusta prvega vsi gremo v Kranj, ki bo izgledal kot en velik panj. Deklet, žen, lantov, mož, res cele late pozdravlja Kranj prirčno vse kot svate!

* Samomor v Zagrebu. Včeraj jutraj so na savskem nasipu pri starem mestnem kopališču v Zagrebu opazili majhno žensko s črnim kostumom, ki je vrgla od sebe dežnik in ročno torbico in skočila nato bliskoma v Savo. Valovi so jo odnesli takoj naprej in je bila vsaka pomoč izključena. V torbici so našli 600 Din in žepni robček s monogramom P. Kemlčete utopljenke še niso ugotovili.

* Dva nenavadna poroda. V Brnazi pri Slanju v Dalmaciji je porodila neka mati možko dete z dvema glavama. Dete je živelo samo eno uro. Narod tolmachi rojstvo tega otroka kot znamenje, da se bo v dotičnem selu rodil velik junak, še slavnější kakor kraljevič Marko. — V Selevcu v smederjevskem okraju v Srbiji je Perzida Milković, pestnikova žena, rodila moške trojčke.

Vest o redkem dogodku se je takoj raznesla po vasi in je ljudstvo mater bogato obdarilo. Vsi trdi novorojenčki so krepko razviti in zdravi. Mati je stara šele 30 let.

* Institut za deklice in dečke, deljezo. Ponavljajni izpiti. Mešana realna gimnazija in petrazredna javna meščanska šola. Pripravljanje do mature, ljudska šola, tečaj za jezike, književnost, šivanje, kuhanje, na špirit itd. Sprejemamo interniste, polinterniste in eksterniste. Poučujejo profesorji. Dr. Ada Broj in sestre. Zagreb, Gunduličeva ulica 63-II. 1069

* Stenolci je najboljšo sredstvo proti stenici. Glavna zaloga drogerija Kanc, Zidovska ulica. 188

* Vojvodinske kumare se dobio na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu po Din 3.— kilogram. Na debelo znaten popust! Ne zamudite izredno ugodne prilike! 1074

1. avgusta popoldne

otvoritev letnega telovadišča in veliki sokolski okrožni zlet v St. Vid nad Ljubljano. Sokoli posebni vlak popoldne iz Kranja.

Iz Ljubljane

u. Himen. Zdravnik dr. Fedor Mikš v Ljubljani se je v ponedeljek poročil z gospodično Justino Kmetovo, učiteljico in slušateljico konservatorija v Ljubljani.

u. Interesantna razprava pred stanovanjskim sodiščem. Včeraj se je vršila pred stanovanjskim sodiščem razprava radi stanovanja v Gradišču št. 8, ki ga je Kranjska hranilnica kot lastnica hiše oddala svojemu uradniku Hermanu Halbensteinerju, kateri pa je sam hišni posestnik v Ljubljani in ima povrh še prav dobro plačo. Prva instanca mu je zato stanovanje odrekla in višje stan. sodišče v Zagrebu je njegovo pritožbo s sodbo z dne 3. julija zavrnilo. Ljubljansko stan. sodišče je zato razpisalo nov narok, pri katerem se je zastopal po dr. Ravnihiaru zopet oglašil Halbensteiner. Poleg njega so prosili za stanovanje še 4 drugi interesi. Sodišče je Halbensteinerja odklonilo ter je stanovanje oddalo podpolkovniku Stevi Radoviću, z ozirom na poseben nalog naj se pri oddaji stanovanj ozira predvsem na premešene oficirje.

u. Svetovni potnik z izredno dragoceno zbirko podpisov. V Ljubljano je prispel ameriški državljani Josip Mikulec, rodom iz Hrvatskega Zagorja, ki je odšel na potovanje okoli sveta, da sbera lastnorodne podpise znamenitih sodobnikov vseh narodov. V Ameriki si je dal napraviti v to svrho ogromno knjigo, težko 25 kg in vredno 275 dolarjev, ki jo nosi na potu deloma na ramah deloma pa prevaža v posebnem vozčku. Serijo podpisov v knjigi je otvoril sedanjí predsednik Zedinjenih držav Coolidge z vsemi državnimi podtajniki; v knjigi so dalje avtogrami predsednikov skoro vseh južnoamer. republik, Edisona, Rockefellerja, Lloydja Georgea, Baldwina, Doumerguea, Briandja, italijanskega kralja, Mussolinija, d' Amunzila, številnih kardinalov, pisateljev, pesnikov, komponistov in sploh kulturnih delavcev vseh narodov. Knjiga reprezentira ogromno vrednost in je nedvomno ena največjih zbirk avtogramov na svetu. Prosimo naše občinstvo, naj gre interesantnemu potniku v vsakem črtu na roko.

u. Dež in mraz. Vihar, ki je divjal v noči od torka na sredo v Ljubljani, je v Mestnem logu neki skedenj skoro popolnoma podrl, na Ljubljanskem polju pa vrgel na tla dva kozolca. Po prvem silnem nalgu ki je trajal samo četr ure, je sledil mrožni veter, prihajajoč od jugozahoda, ob t. ponoči od torka na sredo v Ljubljani, je v grmenjem in bliskanjem. Ljubljanka, Gradaščica, Sava in vsi potoki v okoli si so zopet znatno narasili. Tudi včeraj popoldne

je neprestano deževalo in ozračje se je tako shladilo, da smo imeli pravi pozno-jesenski mrzli dan.

u. Pogrešani vladni svetnik dr. Milko Lubec. Ker se širijo v Ljubljani in tudi drugje povsem neosnovane govorice, katere so celo objavili nekateri dnevniki, smo od sorodnikov dr. Lubeca naprošeni za objavo pojasnila, da se truplo pogrešanega navzile vsemu trudu doslej še ni našlo, ker je letos izredno mnogo snega v planinah. Ako bi se truplo ne našlo tudi avgusta meseca, ko bo sneg še bolj skopnel, se more s sigurnostjo sklepati, da ni več med živimi. Vse druge govorice so ne samo brez podlage, temveč tudi zelo netaktne in nesmiselne.

u. Seja Z. D. M. v Ljubljani se bo vršila šila v petek dne 30. julija ob 8. zvečer v društvenem lokalni Eđinosti. Gajeva ulica šte. 2/I. nadstropje. — Predsednik.

u. Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Moški zbor ima v petek, 30. t. m. ob 20. uri važen sestanek in vajo. — Odbor.

u. Policijske prijave. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 izgred na ulici, 1 prestopek navijanja cen, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 4 prestopki kaljenja nočnega mira, 2 prestopka obrtnega reda in 23 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 radi beračenja, 1 radi vlačgarstva in 1 radi tavnine.

Iz Maribora

a. Zadeva Mestne hranilnice v tajni občinski seji. Mariborski občinski svet je na torkovi tajni seji vzel v pretres predlog revizijske komisije in upravnega odbora Mestne hranilnice. Predlogi glede poslovanja hranilnice so bili sprejeti, dočim je bila razprava o spremembi pravil hranilnice odgođena, da bo imel odsek več časa za preštudiranje.

a. Odvnetik dr. Avg. Reisman. V današnjem »Jutru« javila otvoritev odvnetiške pisarne v Mariboru naš večletni sodnik dr. Avgust Reisman. Dr. Reisman je izšel kot javen delavec iz svoječasnega narodnorednradikalnega dijaškega gibanja. Že kot srednjoškoli dijak in še več kot visokošolec je inicijativno in zelo uspešno deloval zlasti na narodno-kulturnem in narodno-političnem polju. Ob prevratu je dr. Reisman vodil posle slov. bistriškega Narodnega sveta ter bil ob odhodu iz Slov. Bistrice izvoljen v priznanje zaslug za narodno kulturno delo v Slov. Bistrici častnim članom. Enako agilen je bil nato dve leti v Celju, kjer je poleg odvnetiške prakse mnogo sodeloval tudi pri »Novi dobi«, s predavanji med obrtniki in v demokratskem političnem klubu. Leta 1921. se je preselil v svoj ožji domači kraj, Maribor, in tudi tam svoj prosti čas posvetil javnemu delu, predavanjem med obrtniki, dijaštvom, političnem klubu, po shodih na deželi, sotrudištvu pri mariborskih listih »Mar. delavcu« in pozneje »Taboru«. Njegovo glavno delo pa se je kmalu koncentriralo v »Ljudski knjižnici«, ki je dotlej spala s 300 knjigami, danes pa ima že nad 10.000 knjig in v ustanovitvi jč lre ki je prav tako dosegla tekem 5 let krasne uspehe. Od leta 1922 vodi tudi podružnico »Jutra« v Mariboru ter spada med najsposobnejše jugoslovenske novinarje. Začetkom julija je napravil odvnetiški izpit in odpravlja sedaj svojo lastno odvnetiško pisarno. Prepričani smo, da bo svojo inicijativno in agilnost očeval tudi naprej in da mu bo naša javnost posvetila tudi kot vestnemu odvnetiku polno zaupanje. Nad 10 letno nesebično delo za javni blagor to v polni meri zasluži.

a. Tovarniška davščina mestne občine. Na torkovi seji je sprejel mariborski občinski svet novo preosnovno tovarniške davščine, kakor je bila sprejeta na nedavno se vršeli anketi, sklicani od mariborskega velikega župana. Občinsko tovarniško davščino, ki se pobira od blaga, dosepelega ali odposlanega na mariborskih kolodvorih, sme občina uporabiti izključno za zgradbe stanovanjskih hiš. Po novem načrtu je razdeljena davščina v štiri razrede namesto dosedanjih petih. v prvem, v katerega spadajo tudi tekstilno, manufakturno, specerijsko blago, se plačuje za vagonске pošiljke od vsake 100 kg Din 3.—, v drugem v katerega spada vse blago, ki ni izrecno navedeno v prvem razredu, se plača Din 1.50, v tretjem, v katerega spada premog drva, in kurivo sploh, se plača Din 0.50, v četrtem, v katerega spada ves stavbeni material, se plača Din 0.25.

a. Nov ravnatelj kaznilnice v Mariboru. Z najvišjim ukazom z dne 4. julija je imenovan po svojem pristanku za višjega ravnatelja moške kaznilnice v Mariboru dosedanjí ravnatelj kaznilnice g. okrajni sodnik N. J. Vrabl, rojak iz Središča. Cestitamo!

a. Sanacija mariborske obrtno-nadaljevalne šole. Mariborska obrtno-nadaljevalna šola, katero poseča nad 1000 vajencev in poučuje 25 učiteljskih moči, je vsa vsled nenaklonjenosti državne pomoči v velike težave, da le bilo misliti na odločilne druge korake, da ne bi bilo treba ukiniti važne šolske institucije. Država je izplačala od v proračunu za leto 1924-25 šol določene postavke Din 50.000 le 20.000, za leto 1925-26 od iste svote le še 18.000 Din, tako da je ostala šola vsled nezplačanja ostalega zne-

— Čuvalje svoje lico od kvarljivega učinka mila, ki Vam povzroča mozolje, pruzgodne gube in druge kožne izpuščaje. Uporabljajte za umivanje lica oz. obraza edino perfektne in od mnogih zdravnikov priporočeno sredstvo pariške emulzije »Visagine Adeline Patti«, s katero boste dosegli trajno svežost polti in odstranile vse kožne bolezni. Priznanja prihajajo dnevno. Dobiiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30 stekleničica. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Zagreb, Gajeva ulica 8.

USPEŠNO DELOVANJE »VILPANOVEGA CAJA« dokazuje to moje javno priznanje. Kem. Ph. Laboratorij Mr. D. Vitan, Zagreb, lica 204, Jugoslavija. Po mojih prijateljih v Jugoslaviji sem prejela nekoliko omotov Vašega čaja, ter sem z njegovim učinkom proti debelosti tako zadovoljna, da Vas prosim, pošijite mi ponovno 6 škatel. Priporočam ga tudi drugim známim damam, katere ga nelzerno hvalijo. S spoštovanjem L. Gelb, Wien II., Praterstrasse 18. 174 4

ska v deficitu 72.000 Din. Odbor je radi tega sklenil zvišanje šolnine, ki bo znašala od 100 — 120 Din za celo dobo, da se bo mogel nadaljevati šolski pouk. Obenem je mariborska občina naklonila šoli posojilo v znesku 72.000 Din, ki se bo odplačevalo na ta način, da si občina letnih 20.000 Din, ki jih daje za to šolo, enostavno obdrži. Velik del posojila se bo uporabil za izplačanje plač nastavljenim učiteljem, ki jih še dosedaj niso prejeli. Tako je upati, da se bo osigurjal obstoj obrtno-nadaljevalni šoli.

a. Iz tajne seje občinskega sveta. Na tajni seji je mariborski občinski svet dodelil stanovanca v novi občinski hiši v Frančiškanski ulici, ki bo 1. avgusta izročena uporabli. Stanovanja so dobili: ravnatelj Uršič, dr. Wankmüller, ravnatelj Barle, Stor, Köchler, Aubli, vsi nastavljeni v mestni službi ter dva monterja mestnega električnega podjetja. Inž. Baranu, nastavljenem pri mestnem gradbenem uradu, se je dodelilo stanovanje v novi občinski hiši v Smetanovi ulici. Sklenilo se je napraviti nove telefonske postaje v nov hiši v Frančiškanski ulici. Za pogostitev školskih oficirjev, ki so se peljali včeraj skozi Maribor, je votiral občinski svet 1000 Din.

Iz Celja

a. Osebna vest. Dr. Drago Hočevar, sekundarij javne bolnice v Celju je imenovan za okrožnega zdravnika za Celje-okolico.

a. Zopet deževje. V terek popoldne je začelo zopet deževati. Huda nevihta je razsajala vso noč. Savinja in njeni pritoki naraščajo in bati se je, da bo zopet vse v vodi. Že itak slaba letina v Savinjski dolini in okolici Celja bo v tem slučaju popolnoma uničena. Cene poljskih pridevkov se neprestano dvigajo in marsikateri družinski oče si beli glavo, kako bo preskrbel svojo družino za zimo z najpotrebnejšim živežem. Da je redukcija uradniških prejemkov vsled naraščanja draginje neumestna, je za nas samoumevno.

a. Smrtna kosa. V terek ob polosmih jutraj je umrla gospa Amalija Mlakar, 45 letna soproga zasebnega uradnika v Celju. Pogreb bo danes popoldne ob štirih iz hiše žalosti Dečkov trg št. 3 na mestno pokopališče. Naj v miru počiva!

a. Sokolsko društvo v Celju se udeležijo v nedeljo dne 1. avgusta odkritja spomenika kralju Petru I. v Kranju. Društvo poziva svoje članstvo, da se udeležijo v kar največjem številu te prireditve. Udeležba v kroju, oz. v civilu z znakom. Vožnja polovična. Oni člani, ki se bodo udeležili odkritja, naj se prijavijo pri br. podstarosti Sori.

a. Planinski dan v Kranjski gori se bo vršil 8. avgusta. Oni člani Savinjske podružnice SPD, ki se hočejo udeležiti tega dne, naj se prljavijo radi preskrbe skupnega prenočišča v drogeriji Vrtovec, Kralja Petra cesta do 2. avgusta. Odhod iz Celja bo dne 7. avgusta z vlakom ob 11.30 dop. Odhod iz Kranjske gore 8. avgusta ob 1. ponoči.

Dopisi

MORAVČE. Posojilnica in hranilnica v Moravčah praznuje 1. avgusta 30 letnico obstoja v korist spomenika padlih vojakov ob 3. popoldne poleg gasilskega hrama. Vsi zadružniki in prijatelji padlih dobrodošli. — Odbor.

SEVNICA. Sokol v Sevnici priredi dne 8. avgusta veselico na prostem z javnim nastopom. K obilnemu obisku vabimo oseboto sosedo. Zdravo!

ŽUŽEMBERK. Preteklo nedeljo je slavil 80 letnico rojstva g. Jakob Škerlj, posestnik in urar v Žužemberku. Čilemu in še vedno krepkemu našemu zvestemu somišljeniku ključemo: Še na mnoga leta!

ZALOG. Pastorka. Ko sem zapisal ta izraz, se mi je zazdel še mnogo premislja ime, ki bi pristojal za postalo Zalog. Če ravno prva postala pred Ljubljano in to na glavni progi, nima prav ničesar na sebi, kar bi spominjalo na bližnjo glavne mesto. Kako lep vtis so delale na potujoče občinstvo vse male postaje in postajice v bližini Dunaja. Kako pa stoje stvari v Zalogu? Bože moj, kako žalostno! Za okras postaje nima uprava niti najmanjšega kredita. To kar se je naredilo, moralo se je kriti iz privatnih žepov uslužbenecv in se toraj ni čuditi, da se ta okras ni malo ne da primerjati onemu, ki ga je delovala Ljubljana. Pa vsaj Zalog ni Ljubljana, temveč samo predpostaja Ljubljane, ali mnenja smo, da je tudi za predpostajo mnogo premalo v tej stvari ukrenjenega. Najžalostnejše je pa delstvo, da postaja klub bližnji električne centrale na Fužinah še danes ni električno razsvetljena. Zakaj se ne vpele električna luč, vedo le bogovi. kajti pametnega razloga za to nemarnost se ne more najti. Da bi ne bilo kredita za tako potrebno in praktično stvar, je prosto nemogoče, kajti z vpetjavo elektrike bi se svetilniški stroški tako zmanjšali, da bi bila cela naprava v par letih izplačana. Koliko manj umazanosti in koliko manj smrada bi bilo na postaji in koliko manj svetilniškega materiala bi se porabilo za posvetevanje. Vse to jasno govori za uvedbo elektrike. Radi tega naprosamo Direkcijo drž. železnic v Ljubljani, posebno pa novega direktorja gospoda inž. Kneževiča, da se razsvetljava postaje Zalog spravi v prvi vrsti na dnevni red ter čim prej možno izvrši. — Nedeljski izletnik.

Zlet Gorenjske sokolske župe

8. avgusta na Bledu.

Vožnja polovična. 5637

Kakor je delala že Vaša stara mati. bilo je pravilno.

Kuhala ie svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridelatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridelatki
k zrnati in žilni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Naši onstran granic

Poseben pozdrav slovenskim delavcem je izrekel on. Rossini na zborovanju sindikatov v Trstu. V svojem govoru je uvodoma pohvalil dolgo in impozantno povorko ter dostavil: Najbolj me je ganilo, ko sem videl v spredu italijanske delavce, ki ne govorijo še našega jezika, uvrščene v naše gibanje sindikalnega in narodnega prerajanja. Dovolite, da izrečem poseben bratski pozdrav tem delavcem, ki naj bodo veseli, da pripadajo italijanski državi in italijanskemu narodu...

Melchior o gospodarski borbi. Na fašistovskem zborovanju v Trstu je generalni podtajnik Melchior razlagal, kako se nahaja Italija sedaj na razpotju: ali naj se odpove svojemu snu po veličini in se uda vlogi manjše sile ali pa naj vrši borbo, da si prisvoji primerno pozicijo v svetu. Noben fašist ne dvomi o tem, kaj ima Italija storiti. Duce dohaja doseg veliko Italijo. V to svrhu treba delati in žrtvovati. Problem je jasen: več pridelati in manj porabiti, manj uvažati in več izvažati. «To moramo vršiti. Fašizmu ni nobena reč nemogoča.» Treba iskrenosti, lojalnosti in dela.

Strogo paznja nad vojaškimi pokopi palisti je ukazal videmski prefekt s posebnim okrožnico vsem občinam; pokopališča se morajo držati v dobrem stanju. Slovenske občine izvršujejo to že ves povojni čas.

O naseljevalni politiki v Dalmaciji radi govorijo fašisti naglašajoč, da jim

mora prinesiti sijajne uspehe v zavojevanju dežele. Jugoslovenom razlagajo, da ima Italijani po pogodbah pravico, ustanovljati v Dalmaciji podjetja in v svojih obratih zaposlovati italijanske delavce. Lahko si nakupujejo zemljišča. Italijanska družba «Sufida», ki jo je ustanovila električna družba «Terma» v svrhu izkoriščanja vodnih sil v dalmatinskih rekah, je izvršila zadnji čas več nakupov zemljišča za vsoto 120 milijonov lir. Hudobni jeziki so trdili, da je dala to vsoto vlada v kolonizacijske svrhe v Dalmaciji. Fašisti pravijo, da naj se Jugosloveni v Julijski Krajini nikar ne zanašajo več v nobeni stvari na Jugoslavo, ker Italijanski dogovori vodijo Italijo, ne že v Dalmaciji in je gotovo, da bodo na Jadranu le oni gospodovali, ker se Beograd obrača proti Solunu... Fašisti se po služujejo takih napovedi, da bi mogli toliko prej doseči svoje namene v Julijski Krajini. Sedanjost in njene cilje poznamo dobro, kaj prinese bodočnost, tega pa nihče ne ve.

Odredbi proti plesom. Goriška kvartura je izdala odredbo, da se plesi ne dovoljujejo več. Če izdaja dovoljenja za ples se se preključuje. Do zadnjega časa je bilo po deželi polno plesov, ki so silno dragi in ki zavajajo, kakor predobro znanu, mladino na pogubna pota. Zato pozdravljamo odredbo goriške kvarture vsak mladino ljub z odkritim veseljem. Treba bi bilo pa tudi strogih odredb proti alkoholizmu!

Iz Trbovelj

S seje glavnega odbora Bratovske skladnice. V torek 27. t. m. se je vršila seja glavnega odbora Bratovske skladnice, na kateri se je razglabljalo o raznih težavah in slučajnostih. Opazilo se je, da glavni odbor ni mogel podati o predloženih predlogih nobenega pravega zaključka in da so mu v preminjenih oziroma vezane roke. Vse delovanje Bratovske skladnice je namreč že več mesecev odvisno od dopolnilnega pravilnika, ki ga ima potrditi rudarska anketa v Beogradu. Na intervencijo generalnega ravatelja TPD, g. Skubeca namerava sklicati ministarstvo za šume in rudnike anketo okoli 15. avgusta. Takoj po eventualnem sprejetju dopolnilnega pravilnika bo šele mogoča evidence, kako ima Bratovska skladnica ravnati, da ne pride do katastrofe. Do dr. Zerkovjevega pravilnika, ki ga nasproti tako kritizirajo so namreč znašale pokojne rudarje 30 do 100 Din letno. Minister Zerkov je s svojim pravilnikom bedno življenje rudarskega delavstva silno olajšal, ko je določil pokojnine v izpici do okoli 1000 Din na mesec. Toda posledice, ki so nastale radi raznih sprememb okolnosti, kakor reduciranja delavstva in s tem e ipso zmanjšanja prispevkov, kakor tudi se njihovega reduciranja, se že kažejo. Deficit pokojninske blaginje narašča od meseca do meseca. Samo v Trbovljah in v Hrastniku znaša skupno že 100.000 Din na mesec! In upokojencev je vedno več. Na torkovi seji jih je bilo že zopet okoli 100 upokojenih! Število upokojencev nam kaže zbog tega, ker je vsak rudar s predpisanimi službenimi leti čakal na uveljavljanje dobrot dr. Zerkovjevega pravilnika. Ze sedaj je razvidno, da tako ne more pod nobenih pogojev naprej. Znižati bo treba pokojnine ali pa občitno zvišati prispevke tako delodajalcu kakor delojemalcem. Radi življenjske važnosti tega vprašanja pričakuje rudarsko delavstvo z veliko napetostjo, kako bo odločila beogradska anketa o njegovi nadaljni usodi.

Slavna sezona v Trbovljah je mnogo bolj živahna, kakor se je prvotno pričakovalo. V kratkem bo dovršen zopet več novih hiš. Nujno potrebni regulacijski načrt je sicer že izdelan, vendar mora priti še pred občinski zastop, naker šele ga bo odobrila višja oblast.

Prenovitev fasade obratne hiše na trboveljski postaji. Dela za popravilo fasade na obratni hiši trboveljske postaje so popolnoma prenehala. Ali nima železniška uprava toliko kredita, da bi započelo delo tudi dogotavlja. Sicer pa bi trboveljska postaja potrebovala tudi lepši peron, karšne imajo celo nekatere postaje z mnogo manjšim prometom.

Električni tok je usmeril 24letnega Ivana Orešnika, kovaškega mojstra in poselnikovega sina v Trbovljah. Pokojni se je ponosil dovoljo tega, ker je prišel pri napeljevanju vodovoda v stik z električnim tokom. Pogreb simpatičnega mladčnika se bo vršil danes ob 4. popoldne.

Konzorcij za gradbo Narodnega doma v Hrastniku izreka vsem igralcem,

Iz Laškega

Slovenec me napada, da postopam s svojimi dopisi skrajno hudobno, ker poročam o ustanovitvi klerikalnega konzuma v Laškem in svarim kmeta pred nesrečo. Danes tega ne stori več in nočem biti hudobna. Kot delničarji so pristopili v klerikalni konzum med prvimi naši trški radikalni in klerikalni veljaki, ki se v bratski slogi objemajo v najmlajši laški gostilni. Eden izmed prvih je bil Fr., sledil mu je drugi F., nato J. in L. in še drugi, tako da se kmetu ne bo več bati nesreče, ker si dobiček in izgubo porazdelijo, ti možje pa imajo. Ali so že našli tistega, ki je pred 20 leti zavoljo konzuma klerikalcev skočil v vodo, ali kaj se je že zgodilo z njim. O, le pamet, pamet!

Klerikalni konzum. Radi bi vedeli, kdaj se bo naše srečko poglavarstvo zganilo in izdalo dovoljenje za obrt klerikalnemu konzumu. Menda vendar nismo v dočela brezpravni državi. Kje pa ima konzum shranjeno sol skupaj s petrolejem? Ali g. srečki poglavar ničesar ne vidi in ne ve, kaj njegovi podrejeni delajo?

Sokolsko predavanje. Gotovo ni imelo nobeno sokolsko društvo tako lepo in izčrpano predavanje o praškem vesokolskem zletu kot naše od br. Milosta dne 26. t. m. v sokolski telovadnici. Brat Milost nas je popeljal v duhu tja v zlato matiško Prago, tako, da smo z njim preživeli vse one bajne dni. Poročal je o zgodovini sokolskih zletov, o ogromnem delu, ki ga je ustvaril češki Sokol, o sijajnih sprejemih, o silnem navdušenju, o sokolski disciplini bratov Čehov, o njih naklonjenosti do jugoslovenskih bratov, o veliki sokolski ideji, o njenem razmahu, o gospodarskem in političnem pomenu vesokolskega zleta in o neštete drugim, z globokim umevanjem sokolskega dela in z njemu lastnim poznavanjem sokolskega življenja. Maloštevilni poslušalci so zamaknjeni sledili prekrasnim izjavam br. Milosta, mu navdušeno pritrjevali in želi, da bi nas še večkrat razveselil in bodril s predavanji.

Laščani! Ali se še kaj spominjate gošla: Svoji k svojim? Nemškutarja se šopiri, nam grozi, udarja... Ali smo še, ali nismo?

Naše toplice so se kljub slabemu vremenu vendar napolnile. Velika združila moč termalne vode privablja vedno novih gostov in brezdomov, da bomo v Laškem imeli v nekaj letih prvi sanatorij naše države, če ne Srednje Evrope. Naravnost presenetljiva in neumljiva in nepričakovana so ozdravljenja, ki se vršijo in dovršajo na težkih revmatičnih in drugih bolnikih. Treba bo, da vodi kopalniški zdravnik g. dr. Čede o tem posebno statistiko, da bomo od časa do časa na podlagi avtentičnih podatkov o tem poročali.

Sport

Tekma za zlati pokal Nj. Vel. kralja

V nedeljo, dne 1. avgusta se prične tekme za dragoceni pokal, katerega je daroval Nj. Vel. kralj Aleksander.

Pravico do tekmovalja za navedeni pokal imajo samo reprezentančna moštva vseh podsavezov naše države, valed česar smejo nastopati samo igralci, ki so jugoslovenski državljani.

Reprezentanca LNP, kar lahko tudi imenujemo reprezentanco Slovenije, ima za protivnika v I. kolu reprezentanco osljskega podsaveza, to je Slavonije.

V splošnem se smatra, da je nasprotnik naše reprezentance enakovreden, ter je izid nedeljske tekme negotov. Kljub temu pa pričakujemo zmago naše enajststorce, če ne bo zatajila, kakor doslej že večkrat.

Tekma se odigra na igrišču SK Ilirije ter prične ob 18. uri. Predprodaja vstopnic od petka dalje in sicer navadna stojšča trafika Sever, Selenburgova ul., lože in tribinski sedeži trdka Gorec.

Službene objave LLAP.

(Iz seje od 23. VII. 1926.)

Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa za ASK Primorje Dr. Reggi Josip in Lidija Kačič ter s pravom nastopa 23. I. 1927. Alojzij Dr. Reggi. — Poročilo SK Ptuj, da ni mogel prirrediti za dne 3. VI. t. l. javljenega mitinga, so vzame na znanje. Klub se poziva, da tekmo osem dni po tej objavi javi nov termin. — Po SK Celje za dne 5. t. m. razpisani propagandni miting se odobri. — Razpis mitinga SK Jadrana za dne 14. VIII. t. l. se vzame na znanje in odobri. Klub naj naknadno javi višino prijavnine, uro pričetka tekmovalja ter ali se isto vrši z ali brez handicapa. — Vse klube opozarjamo, da bodo mitingi, kojih razpisi ne bodo pravočasno in pravilno vloženi, prepovedani. — SK Ilirija se kaznuje po § 17, točka 1. z ukorom, ker na poziv ni javila, zakaj se ni vršil za dne 20. VI. t. l. javljeni damski srednjoškoli miting. — ZSK Hermes se kaznuje po § 17, točka 2, z globo 25 Din, ker ni poslal še ponovno zahtevanih zapisnikov statfnetnega tekmovalja z dne 6. VI. t. l. Obema kluboma se stavlja nov termin, t. j. osem dni po tej objavi. Če tudi temu pozivu ne bosta zadostila, se bosta kaznovala strožje. Vsi klubi, ki še niso javili svojih naslovov, se slednjič pozivajo, da to stori najkasneje tekom 8 dni. — Tajnik I.

Juriša za damsko prvenstvo LLAP dne 7. in 8. avgusta 1926. Starter za teke: D. Sancin, starter za skoke in mete: S. Sancin, sodniki na cilju: Gorec, ing. Debelak, Rybač, Baltesar, Letnar; časomerilci: Vodišek, Slamič, Sancin S., Brumat; sodniki za skoke in mete: Gregorič, Windisch, Pevallek, Gnidovec; redilski starta: Vončina, Sancin M.; sodniki na tekalščici: isti kakor pri skokih in metih; zapisnikar: Saksida; oglašivača: Camernik in Kordelci; zdravnik: dr. Perpar; vrhovni redatelj: S. tina; vrhovni sod: Rybač, Debelak, Windisch, Sancin D., Pevallek, Vodišek, Gnidovec.

Sodniški zbor mora biti oba dni na igrišču ASK Primorje najpozneje ob 17. Vsa klub, član LLAP iz Ljubljane, mora oba dni postaviti po tri redilce, ki se morajo javiti vrhovnemu reditelju g. Šetini na igrišču najpozneje ob 16.30. gg. časomerilci morajo dati kronometrirati svoje ure pri urarju g. Krapežu, Jurčičev trg in predložiti vrhovnemu sodu tozadevno pismo potrdilo. Stroške za kronometriranje nosi LLAP. — Tehn. referent.

Zagrebaška reprezentanca proti sarajevski reprezentanci za kraljev pokal bo najbrže sestavljena sledeče: Mihelič, Vrbanič, Kunst, Hitrec, Premrl, Marjanović, Grdenič, Urbanke, Leinert, Cindrič, Giller, Mandler, ki je brezdomov najboljši branilec v Zagrebu, ne pride v poštev, ker smejo pri tekmah za kraljev pokal igrati samo naši državljani.

ASK Primorje (moška lahkoatletska sekcija). V soboto dne 31. t. m. se vrši na igrišču ob 18.30 sestanek, obvezen za vse atlete, naprošajo se pa, da se istega udeležijo: g. Perpar, Weibl, Janovsky, Slamič, Vidic, Persche, brata Dr. Reggi, Jančigaj, Cimperman, brata Medica, Korčec, Zorja, Camernik, Slamič, Stupica, Poždobnik, Rovar, Corradini. Sestanek je važen radi starta za prvenstvo Slovenije in Jugoslavije, ter glede pohoda na medmestno tekmovalje Trst - Ljubljana v Trstu.

Medklubiški odbor za juniorske tekme za pokal SK Ilirije ima sejo danes, v četrtek ob 20.30 v kavarni «Evropa». — Predsednik.

ZSK Hermes. Za trening v četrtek dne 29. VI. proti reprezentanci LNP naj bodo ob 18. sledeči igralci v lokalno: Habicht, Novak, Anglez, Marinko, Batič, Jesih, Lozar I, Drakler, Kos, Pleč II, Zalokar, Lozar II, Burja, Nadižar, Sedev, Svetič. Ob enem prosim vse gg. odbornike, da se točno udeležijo seje u. odhoda, ki se vrši v četrtek (danes 29. VII.) ob 20. v lokalno. Na sejo se vabita tudi gg. predsednik Kopec in inž. Hrovatin. — Tajnik I.

ASK Primorje (Ženska lahkoatletska sekcija). V četrtek, petek in soboto redni trening. Naprošajo se, da se istega sigurno udeležijo sledeče atletinje: Santel, Prevec, Zanner, Krišič, Kačič Lidija, Sever Pavla, Jerina Marija in Prekuh Francka. — Načelnik.

Daviscup. V finalu evropske cone tekmovalja za Davis pokal je Francija zmagala nad Anglijo v razmerju 5 : 0.

Slovan v Prerovu. Dunajski Slovan je zmagal nad SK Prerovom z 8 : 0 (5 : 0). Dunajski Čehi so v krasni igri tako zmago zaslužili.

Gospodarstvo

Tragična finančna kriza v Belgiji

Kakor je težak finančni položaj v Franciji, vendar je v primeri z belgijsko finančno krizo še sprejemljiv. In vendar so Belgiji storili vse, kar je bilo v njihovih močeh. Vlada je takozvana «unlon sacrée», to je cvetna zveza vseh strank v trenutku, ko je domovina v nevarnosti. V ministruvstvu je zastopna desnica, to so konservativni, katolični in liberalci, ter stranke leve. Dva najboljša belgijska finančnika sta člana vlade, gosp. Francqui je zakladni minister, g. Houtart pa bužetni minister.

Da se reši belgijski frank, je vlada uporabila vsa klasična zdravila. Najprej je pričela štediti na vseh koncih. Vojno mornarico so takorekč odpravili, armada zmanjšali na minimum, nepotrebne, a tudi potrebne državne uradnike pa reducirali. Zelenice dobe avtonomno režijo, kapital se težko obdavi.

O politiki se v parlamentu sploh ne govori več. Belgijci delavska stranka je iz patriotizma sprejela odredbe, ki popolnoma nasprotujejo njenim načelom in težnjam. «Le Peuple», oficijelno glasilo delavcev, ne prinaša več komentarjev k političnemu položaju. Toda belgijski frank pada dalje in dežele se polasta malodušnost. Fašistovski dnevniki, kot n. pr. «La Nation Belge», skušajo sprito pretekega poloma zvaliti odgovornost na parlamentarni režim in na vse stranke hkrati, meščanske, kakor tudi socialistične. Javno mnenje pa ne verjame več tem razlagam.

Francosko časopisje je mnenja, da so belgijski vodilni krogi napravili lani hudo napako, ko so odepeli belgijsko finančno politiko od francoske, s katero je do takrat hodila roko v roki.

Zadnji sklepi belgijskega ministrskega sveta so sledeči: še večje štedenje v državnih upravi, tesno sodelovanje vlade z bankami, povišanje prevoznih tarif in podelitev finančnega polnomočja vladi. Vprašanje je, ali bodo te odredbe imele večji uspeh kot prej. Ako ne, je pričakovati padec ministrstva cavete zveze.

Na zunanjo pomoč Belgiji nočejo računati. Kaj se pravi, izposodiš si denar v Ameriki, so spoznali pri zadnjem posojilu. Amerika je pristala na posojilo 150 milijonov dolarjev in jih 50 tudi izplačala. Ko je pa Belgija na podlagi pogodbe zahtevala še ostali znesek, so Zedinjene države stavile strahovite, naravnost nesprejemljive pogoje: Belgija bi morala zastaviti kot jamstvo delnice bakrenih rudnikov v Kongu v vrednosti treh milijard frankov; razen tega naj bi prišle zelenice pod ameriško kontrolo in cgotovi izdatki za narodno obrambo bi se morali črtati.

Odkar so Francozi zvedeli za te pogoje Zedinjenih držav Belgiji, jih je minulo vse veselje, izposodiš si denar v Ameriki, ki jim ga ponuja, kajti to bi bil le korak naprej v finančni odvisnosti Evrope od Amerike.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (28. julija). Pšenica: baška, nova, 6 vagonov 265; oves: baški, 1 vagon 195; koruza: baška, 4 vagona 193.50, fco Novi Sad, 1 vagon 197.50, banatska, 6 vagon 175—180; moka: baška, nova, 6/8, 4—10 m, 7/8 5—12 m, 8/10 5—10 m, 9/11 6—12 m, fco meja 270—30; bukovne deske parjene 27, 40, 50, 60, 80 mm, fco meja 0—990; deske za zaboje 12, 15, 18, 24 mm, fco meja 0—450; podmetne in kratke deske 12, 18 in 20 mm, fco meja 0—370; poljski pridelki: pšenica nova, 8. avgust, fco nakl. posl. 0—270; koruza, fco vagon naklad. postaja 0—195, par. slov. post. 1 vagon 232—232 (232); otrobi srednji, fco slov. postaja 0—155; oves novi, fco naklad. postaja 0—160.

Dunajska borza za kmetijske produkte (27. t. m.). Notirale so včevši blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šillingih: pšenica, domača 42.50—43, madžarska polska, nova 42—43.50; rž: 26.25—27.75; koruza: 25.75—26.75; oves: domači 29 do 30, rumunski 27.25—28.75; seno: 18 do 19.50.

Revizija zakona o takсах. Pred dvema mesecema je bila v finančnem ministruvstvu ustanovljena posebna komisija, ki ima nalogo, da revidira sedanji zakon o takсах in trošarin. V to svrhu je komisija poslala vsem trgovskim, obrtniškim in industrijskim zbornicam in drugim gospodarskim organizacijam v državi okrožnico, naj pošljejo svoje mnenje in zahteve glede revizije. Ker je finančno ministruvstvo že prejelo zadevne zahteve od večjega števila zbornic in gospodarskih organizacij, bo ta komisija že te dni začela s svojim meritornim delom.

Neposredni davki in doklade za prve štiri mesece 1926. Celokupni dohodki neposrednih davkov in doklad za čas od 1. januarja do 30. aprila 1926 znašajo 453 milijonov dinarjev, proračun pa jih predvideva 5214 milijona Din. Primanjkljaj znaša torej 684 milijona. Neposredni davki in doklade so dali prve štiri mesece t. l. 239.2, predvideno pa je bilo v proračunu 231.7 milijona. Lani so dali v istem razdobju ti davki 271.1 in predvideno je bilo 266. Izredna 500% in 30% doklada je vrgla 99.1, predvideno pa je bilo v proračunu 162.4 (lani v isti dobi 90.4 in 196). Invalidskega davka je bilo vplačane 37.7, predvideno je bilo 36.7 (lani 22 in 20.8), komorske doklade 16.6 in 18.3 (lani 4.5 in 4.2), davka na poslovni promet 58.1 in 68.3 (lani 70.6 in 68.6) in uradniškega davka 2.7 in 3.7 milijona dinarjev; lani se ta davek ni plačeval.

Dohodki monopolne uprave. Uprava državnih monopolov je te dni objavila pregled dohodkov za mesec april t. l. Prodaja vseh monopolističnih predmetov za ta mesec je vrgla 193.876.010 dinarjev, in sicer so dali: tobak 138.898.034, sol 21.758.227, petrolej 9.206.646, vžigalice 10.933.535, cigaretni papir 11.824.360 in razni drugi dohodki 556.117 dinarjev. Za mesec aprila lanskega leta so znašali dohodki skupaj 188.020.690 dinarjev, in sicer od tobaka 127.175.989, soli 24.543.507, petroleja 16.175.591, vžigalic 9.682.828, cigaretnega papirja 9.974.329 in drugih vtrov 470.444 dinarjev. V proračunu je bilo pred-

videnih za en mesec od raznih predmetov 200.408.333 dinarjev, plačano pa je bilo v resnici le 193.876.919 dinarjev.

Karteliranje cen za kostonjev izvleček. Obe vodeči skupini industrije kostonjevega izvlečka v Evropi, Tanin Rey Soc. Anon. in Protig Soc. Anon, sta že lani sporazumno določili prodajne cene za kostonjev izvleček in sta tako dosegli enotne cene pri vseh tvornicah v Franciji in Italiji. Ko je Tanin Rey prestopila v Jugotaniin d. d. v Zagrebu, se je predvidevalo, da se bodo tudi naša podjetja pridružila tem cenam. Zadevna pogajanja so se začela že pozimi in so dovedla do sporazuma. Razen Jugotaniina d. d. in tvornice črealovine v Mašperku so se pridružile kartelnim cenam tudi vse zagrebške tvornice. Z druge strani pa prihajajo vesti, da se je v Italiji razšel sindikat tvornic za kostonjev izvleček.

Obtok lir. Dne 20. junija t. l. je znašal obtok italijanskih novotnov 19.681 milijonov lir. Leta 1920 je bilo v obtoku bankovcev za 22 milijard; torej se je število zadnjih šest let znižalo za približno dve milijardi in 319 milijonov lir. V primeri z letom 1923, ko je znašal obtok le 18.790 milijonov, je porasel obtok za 891 milijonov lir.

Carina na življenjske potrebšline v Nemčiji. S 1. avgustom stopijo v Nemčiji v veljavo nove carinske postavke za razna živila, ki se uvažajo v Nemčijo, in sicer za rž, pšenico, ječmen, oves, koruzo, meso, slanino in drugo blago.

Poljska ukine uvozne omejitve. Poljska vlada namerava ukiniti del uvoznih omejitev, ki jih je svoj čas odredila v carinskem boju z Nemčijo. Ostanjejo pa še nadalje v veljavi uvozne prepovedi za luksuzno blago.

Borze

23. julija.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupciški zaključki.) Vrednote: investicijsko 73-0, zastavni in komunalne Kranjske 20 do 22, Celjska posojilnica 193—196, Ljubljanska kreditna 175—195, Merkantila 90—96, Prastidionna 885—898, Slovenska 49—0, Kreditni zavod 165—175, Vevče 102—0, Stavbna 55—65, Šešir 103—104 (104). — Blago: les: trami 5/6 4 m in napr., 5/7 5, 6 m, 6/7 4—9 m, 6/8, 4—10 m, 7/8 5—12 m, 8/10 5—10 m, 9/11 6—12 m, fco meja 270—30; bukovne deske parjene 27, 40, 50, 60, 80 mm, fco meja 0—990; deske za zaboje 12, 15, 18, 24 mm, fco meja 0—450; podmetne in kratke deske 12, 18 in 20 mm, fco meja 0—370; poljski pridelki: pšenica nova, 8. avgust, fco nakl. posl. 0—270; koruza, fco vagon naklad. postaja 0—195, par. slov. post. 1 vagon 232—232 (232); otrobi srednji, fco slov. postaja 0—155; oves novi, fco naklad. postaja 0—160.

ZAGREB. Dinar je imel danes v Curihu tečaj 9.1125. Pariz in Italija še nadalje polagoma padata. Pariz je padel od 12.80 na 12.60, Italija pa od 16.70 na 16.525. Zato sta oslabei ti devizi tudi na našem tržišču. Pariz je danes zaključil pri tečaju 188, Italija pa pri 180; na tej višini je ostalo tudi blago. Ostale devize so še nadalje brez sprememb.

Prometa je bilo v devizi Dunaj 136.500, Berlin 6500, London 16.800, New York 5000, Praga 645.000, Trst 503.000 in Curih 209.000. Vsega skupaj je znašal promet na današnji borzi za približno 10 milijonov dinarjev. — V efektivih ne beležijo bančni in industrijski papirji nikake spremembe. Promet je bil malenkosten. Vojna škoda je še nadalje oslabela. Takojšnje blago se je trgovalo po 293 do 295, za ultimo septembra pa po 300 do 300.50. — Notirale so devize: Dunaj izplačilo 799.25—803.25, ček 799.15—803.15, Berlin izplačilo 1349.50—1353.50, ček 1349.45 do 1353.45, Italija izplačilo 179.42—180.62, London izplačilo 275.05—276.25, ček 275.03 do 276.23, New York ček 56.468—56.768, Pariz izplačilo 136.47—138.47, Pariza 167.38—168.38 Curih ček 1094.80—1098.80; valute: dolarji 56.20—56.225, šilingi 892—896, češkoslovaške krone 165.50—166.50, lire 182.40 do 183.00, marke 1336—1340; efektiv: državni: investicijsko 73—74, agrarne 40—41.50. Vojna škoda 294—295, za avgust 295—296, za september 299—300.50; bančni: Eskomptna 100—100.50, Litorale 0—8, Poljo 15—15.50, Hipo 55.50—56, Jugo 92.50—93, Ljubljanska kreditna 175—0, Mednarodna 70—0, Obrtna 55.50—58, Prastidionna 870—875, Etno 100—0 Slovenska 50—51, Srpska 130—131 industrijski: Dubrovačka zaključek 300, Sečerača 265—270, Narodna šumska 17—0, Našiska 0—19, Gutmann 191—200, Slaveks 117—0, Slavonija 81—82, Ljevanonica 0—185, Union 300—340, Danica 59—0, Vagon 0—48, Vevče 102—105, Eksploatacija 13—15.

BEograd. Devize: Pariz 135—137, London 275.45—275.50, New York 56.58 do 56.59, Milan 180—181.50, Praga 167.75 do 167.80, Dunaj 800.50—800.75, Budimpešta 795—796.50, Berlin 1349.50—1350.50, Curih 1095.75—1096.25, Bruselj 0—142, Amsterdam 2285—0, Bukarešta 25—25.80.

CURIH. Beograd 9.1125, Berlin 122.975, New York 516.75, Pariz 12.40, Milan 16.325, Praga 15.90, Budimpešta 0.00723, Bukarešta 2.85, Sofija 8.7325, Dunaj 73.0625.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4425 do 12.4825, Berlin 167.98—168.43, Budimpešta 98.73—99.03, Bukarešta 3.22—3.24, London 34.31—34.41, Milan 22.28—22.38, New York 705.45—707.95, Pariz 16.

Iz življenja n sveta

Shawov 70. rojstni dan na Angleškem

Iz Londona poročajo, da je slavje ob 70. letnici pisatelja Shawa poteklo celo medleje kakor je bilo prvotno pričakovati. Glavni nagib, da je šel ta znameniti dan takorekoč mimo ljudi, je dala angleška vlada sama, ki je na usta svojega poštnega ministra zabranila pisatelju govoriti v radio. Poštni minister Velike Britanije je namreč zahteval od Macdonalda jamstva, da ne bo Shaw govoril niti o politiki niti o drugih perečih dnevnih vprašanjih. »Za Shawa bi vsako minuto jamčili na policiji in sodišču,« je izjavil Macdonald, »to pa, kar zahteva vlada, je nesramno in s svojo zahtevo je dokazala le svojo malenkostnost.«

Dalje je hotela delavska stranka - kakor smo poročali že med včerajšnjimi brzojavkami - prirediti Shawu na čast diner v poslopju parlamenta. Ta diner se je moral odpovedati, ker so se namerili uprli poslanci meščanskih strank, ki so ovirali prireditve na vse načine pod pretrvezo, da ne dovolje literarne reklame za politične cilje.

Diner se je radi tega prenesel v neko navadno restavracijo, kjer je otvoril Shaw svoj govor z ugotovitvijo, da obžaluje, če ga smatra javnost za velikega moža. Strašnejše usode od te ne more biti. On sam je dosledno odklanjal kakršnokoli prireditve in bi se ne bil udeležil dinerja, če bi bil slutil, da ga hoče kdo uvrstiti med velike moze. Delavska stranka, je dejal jubilat, je napravila odkritje, da ne eksistirajo niti veliki možje niti veliki narodi niti velike države. Humberg te vrste je treba prepustiti 18. stoletju. Shaw sam niti oddaleč ne čuti, da bi bil »velik mož«. On je navaden človek, kateremu take reči niso potrebne. Čisto drugače pa je z angleško vlado, ki se je morala poslužiti Zinovjevega pisma, da je spravila skupaj svojo napihnjeno večino.

Vlada, je rekel Shaw, je prišla na originalno misel, da je treba zadelati dovede, po katerih prihajajo v angleško ljudstvo nove ideje. Obsedena od tega prepričanja, bi hotela vdušiti tudi svobodo govora, kar se ji pa ne bo posrečilo. O vprašanih sme vsakdo svobodno in poljubno debatirati ter o njih izražati svoje mnenje. »Ko sem se lotil politike,« je dejal slavjenec, »je bila Delavska stranka privesek liberalcev. Liberalizem je živel velikim tradicijam let 1649, 1739 in 1848. Delavska stranka pa je v tem času postala stranka, kateri se lahko priključi vsakdo, ki ima mirno vest. To pa radi tega, ker je postala stranka malega človeka. Konservativci lomi radi tega razumljivi strah. Današnja Anglija je podobna pokvarjenemu avtomobilu, katerega krmilo je izročeno nepravim rokam. Naloga delavcev je, da masinerijo popravijo in nadomestijo pokvarjene dele.«

Na Shawovo proslavo sta bila poleg drugih pozvana tudi poleg Shawa znamenitejša sodobna angleška pisateljica dramatik Sir James Barrie in John Galsworthy. Oba sta poziv zavrnila v hladnem formalnem tonu. Macdonald, ki je imel slavnostni govor na svečanosti, je izjavil, da pomeni ta odklonitev samo potrdilo, da ni Shaw zgolj socialista, ampak tudi pesnik.

Smrt v snežnem metežu na ledeniku

Turistovske nesreče so letos posebno številne. Vzrok temu je nepreračunljivo slabo vreme, ki se presenetljivo hitro izpreminja in zaloti turiste mnogokrat nepripravljene.

Koncem prošlega tedna so divjali v Visokih Turah hudi snežni meteži. Kljub temu se je podalo mnogo turistov v planine. Neka partija planincev, broječa pet oseb, med katerimi sta bila dva Dunajčana, ter en kraljevski Nemec s svojo nevesto, je hotela doseči Wiesbachhorn v Visokih Turah ter je v ta namen najela vodnika Mayerhoferja iz Kapruna. Napotila se je mimo neke kočice mo-

navske turistovske sekcije in se hotela približati višini Bratschkopf. To višina je tudi dosegla in pri tej priliki se je planincev pridružil še neki drugi turist, katerega so planinci seveda radi sprejeli v svojo družbo.

Do povratka je šlo vse gladko, na povratku pa je turist zalotil silen vihar. Začelo je snežiti, burja je zavijala in nastala je strašna tema. Snežni vihar je trajal celih dvanajset ur. Planinci, ki niso mogli ne naprej ne nazaj, so bili prisiljeni, da so se ustavili na nekem snežišču.

Metež nikakor ni hotel prenehati. Planinci, ki so bili sicer dobro preskrbljeni s hrano in pijačo, so skušali vztrajati in so se nadejali rešitve, ko bo vihar minil; toda burja ni odnehala. Že podnevi so imeli strašne težave, ker je mraz strašno pritiskal. Najhuje pa je prišlo šele, ko je nastopila noč. Planince je začelo zebsti, in čimboli so se stiskali drug k drugemu, tembolj jih je objemala hladna roka smrti. Ko se je zdanilo, in sta se dva turista, dama in gospod, ozrla po svojih tovariših, sta s strahom opazila, da leže poleg njih štiri mrtveci. Med njimi sta bila dva Dunajčana, zaročenec dame in vodja ekspedicije.

Vsi poskusi, da bi obudila mrtvece k življenju, so ostali brezuspešni in turist, ki je ostal z damo sam v Visokih Turah, je sklenil iti po pomoč. Dolgo je blodil in ves izčrpan je prišel do človeških bivališč, kjer je opozoril ljudi na nesrečo svojih tovarišev.

Ljudje so takoj sestavili reševalno ekspedicijo, ki je odšla v gore in je našla izmučeno damo jedva še živo, ostali četvorici pa ni mogla več pomagati.

Gorska vrhunca Wiesbachhorn in Bratschkopf, ki so ju izbrali nesrečni turisti za cilj, sta zelo nevarna in ležita 3600 do 3800 m nad morjem.

Peš iz Vladivostoka v Moskvo

V Irkutsk je te dni dospel seljak Koljakov, ki potuje peš iz Vladivostoka. Njegov cilj je Moskva. Iz Vladivostoka v Sibiriji je odpotoval v začetku marca, pred 135 dnevi, in upa dospeti v Moskvo meseca novembra. Dnevno prehodí 60 do 65 kilometrov. Pri tem Koljakov nikakor ne misli ustvarjati svetovne rekorde; njegov namen je le, dospeti v Moskvo, da »vidi«, kakor pravi, »kako žive ljudje v glavnem ruskem mestu.« Razdalja iz Vladivostoka do Moskve znaša prilično 16.000 kilometrov.

Džerdzinskega premoženje zaplenjeno

Komaj so Džerdzinskega, »rablja ruske revolucije«, položili v grob, so se jeli raznašati glasovi, da mož ni umrl maravne smrti, marveč da je bil zastrujen. Moskovski sovjet je sedaj uvedel v tej stvari obširno preiskavo, ki naj pokaže, v koliko so govorice resnične. Istočasno s preiskavo, je bil zaplenjen tudi ves material, ki se je našel v zapuščini Džerdzinskega. Policija si je predvsem prilastila dnevnike, v katerih je sigurno mnogo takega gradiva, ki bi lahko pred svetom kompromitiralo sovjetsko vladno in aktivne člane bivše črezvračke.

Splošno pozornost na vzbujajo najdba cele vrste kompromitirajočih dokumentov, ki vsebujejo važne zapiske o odnosih Džerdzinskega z inozemskimi veleindustrijalci, ki so prosili v Rusiji za razne koncesije. Iz teh spisov jasno izhaja, da je Džerdzinski jemal denar in je inozemcem za protiuslugo pomagal izposlovati ugodnosti, ki bi jim sicer ne bile dostopne.

Se ena zanimivost je prišla na dan pri preiskovanju te zapuščine. Džerdzinski je imel že od l. 1922. naprej razmerje z rusko operetno divo Tatjana Bachovo. Zalagal je priležnost z ogromnimi vsotami denarja in ji omogočal potovanja v Pariz, odkoder se je vračala bogato opremljena z dragotninami in razkošnimi toaletami. Razmer-

je Džerdzinskega z Bachovo ni bil eden izmed zadnjih razlogov, da je ruska vlada zaplenila vse, kar je našla, dnevnike, zapiske in denar, ter celo nepremičnine.

Originalen protest

Razbitje francosko-ameriškega spomenika v Parizu.

Rus Jarovenka, ki je zaposlen v Parizu kot zidarski pomočnik, je v torek s težkim kladivom razbil francosko-ameriški vojni spomenik, ki je bil postavljen v spomin na francosko-ameriško vojno tovarištvo v letih 1914. do 1918. Spomenik stoji na trgu Etats Unis in predstavlja francoskega in ameriškega vojaka roko v roki. Izdelal ga je kipar Boucher. Rus je kipoma odbil roke in noge. Policija ga je takoj prišla. Pri zaslišanju je priznal Jarovenka, da je hotel na ta način protestirati proti Zedinjenim državam zaradi njihovega zadržanja do Francije. Preiskava je dognala, da je Rus storil svoj čin brez pomaga. V Jarovenkovi sobi so našli slike maršala Joffrea, Jauresa, Robespierrea, Ljenuina, Trockega in gospe Curiejeve. Po francoskem kazenskem zakonu se tak zločin kaznuje z enim mesecem do dveh let zapor.

Pariz v urah frankove katastrofe

V nekem dunajskem listu popisuje nemenovala dama, ki se je vrnila te dni iz Francije, svoje vtise iz Pariza. V nasprotju s tendenčnimi vestmi, ki vedo poročati, da so Francozi neprijazni tujcem, ki hočejo izropati njih deželo, zatrjuje Dunajčanka, da je bila povsod sprejeta zelo ljubezno. Momentano je čuti v Parizu največ angleščine. Pasantu, ki gre čez ulico in želi kakega pojasnila od moškega ali ženske, se čestokrat pripeti, da mu nagovorjenec odgovori v angleščini.

Navadna laž je tudi, če kdo pripoveduje, da besni v Parizu veliko sovražstvo zoper Nemčijo. Vsaj trenutno ni o tem skoro nič čuti, pač pa so Parižani neprijazno razpoloženi napram dolarju. Vendar je Francoz po svoji naravi optimist in si ne dela niti v tem oziru prevelikih skrbi.

V Deauvillu ni čuti niti mržnje proti Nemcem niti proti Američanom. V tamonjšnjih bogatih hotelih in v razkošno opremljenih vilah žive skoro izključno bogati Američani, katerim je letos dana prilika, da se poceni navzijejo počitniških dobrot v Franciji.

Blizu Deauvillu leži letovišče Trouville, kjer je življenje zelo poceni. Za 40 ali 50 frankov dobiš tam kompletno stanovanje z oskrbo in se lahko imaš prav dobro. Seveda se poznajo borzni tečaji tudi v letoviških cenah, toda letoviščarji kljub temu vedno pride na svoj račun. V Parizu pa je že drugače. Tam delajo trgovci račune s pomočjo posebnih kurzniških tabel, ki se primerjajo z najnovejšimi borznimi poročili. Tudi to se še pripeti, da odjemalec kupi blago na kredit in ga šele potem plača, ko je frank padel. Škoda ima pri tem trgovec. Cene so za domačine in za inozemce povsod iste. Samo natakariji v nočnih lokalih delajo razlike med reveži in bogatini. Oni zaračunavajo angleško govorečim gostom kratkoma dvojne ali celo trojne cene.

»Zemljepisni doktor. Najnovejši »doktor« je postal ameriški poročnik Byrd, ki je, kakor znano, pred kratkim poletel od Spitzbergov na severni tečaj in nazaj. Ameriško geografsko društvo mu je podelilo častni naslov: »Doktor zemljepisne širine in dolžine« ali okrajšano latinsko: »Dr. long. et lat.«

»Kraljevska nevhvaležnost. Španci bi radi prenesli kosti Fernanda Corteza iz Mehike v špansko domovino. Mehikanska vlada pa se nikakor neče sprijazniti s to mislijo, morda predvsem radi protesta Cortezovega potomca, kneza Valerija Pignatellija, ki je izjavil, da se morajo zemljiski ostanki njegovega slavnega prednika izročiti samo njemu, če se sploh komu izroče. Tudi Kolumbove kosti bi radi prenesli Španci iz Mehike v Seviljo. Na ta na-

čin bi radi popravili nevhvaležnost, ki so jo kazali španski kralji napram Cortezu in Kolumbu. Znano je, da je Karol V., brat Ferdinanda I. Corteza naravnost preziral. Pri neki priliki ga sploh ni hotel poznati

in je vprašal neko tretjo osebo: »Kdo je ta človek?« A Fernando Cortez se je urno odzval: »To je mož, ki je Vašemu Velikanstvu pridobil več zemlje, kakor Vam jih je zapustil Vaš oče.«

Karel Havliček-Borovsky

(Ob današnji 70. letnici smrti.)

Havličkov spomenik,

ki so ga odkrili l. 1924. Havličkova desnica je skržena v pest in preti nevidnemu sovražniku, v levici pa drži boric šop novin.

Včeraj, dne 28. julija so se vršile na olšanskem pokopališču v Pragi žalne svečanosti v spomin 70. letnice smrti največjega češkoslovaškega novinarja Karla Havlička-Borovskega. Havliček je osebnost, ki po značaju svojega dela pomeni program ne samo za Čehoslovake, temveč za vse slovanske narode. Na včerajšnji proslavi se je to pokazalo v konkretni obliki s tem, da so imeli poleg čeških žurnalistov spominke nagovore jugoslovanski, ruski in poljski novinarji. Zastopan pa je bil tudi tisk Male antante.

Danes pred 70 leti je sklenil svoje mukepolno, a izredno plodovito življenje Karel Havliček-Borovsky, eden najplemenitejših buditeljev češkega naroda in politični reformator prve vrste.

Havliček je že zgodaj deloval v politiki. Posegel je z veliko aktivnostjo v politične boje 40ih let in je postal že v kratki dobi desetih let svojega dela politična in novinarska avtoriteta. Kot novinar je deloval Havliček jedva šest let. Toda že v tej kratki dobi je dosegel radi resnosti svojega dela velikanski vpliv in nepopisne uspehe.

Novinarsko udejstvovanje Havlička se začne po povratku s potovanja po slovanskih deželah, l. 1846. Tedaj je bil Havliček 25 let star ter je postal urednik vladnih »Praskih Novin«. V tedanjih političnih razmerah je značilo to isto, kakor napraviti izpit za državnika. Redigirali list avstrijske vlade, ne da bi pri tem trpela občutljiva osebna zavest in narodni interesi — to je zmogel samo Havliček. In Havliček je to skušnjo preстал s krasnim uspehom. Šele dve leti pozneje, l. 1848., ko je sledil splošen političen preobrat, je prišel Havliček do svojega lista. S pomočjo rodoljubnega mecena je ustanovil list, pri katerem je sodeloval tudi znameniti češki zgodovinar Palacky. A tem novinarju je bilo usojeno kratko življenje. Po dveh letih izhajanja je bil list pod Bachovim persekucijskim režimom ustavljen in eliminiran iz javnega življenja. Sledil mu je »Slovian«, na katerega je vlada zopet tako pritiskala, da ga je moral Havliček po jedva enoletnem

izhajanju sam ustaviti. S tem dejanjem je bila Havličkova novinarska karijera za vedno prekinjena, kajti Bach ga je l. 1851. dal s silo odvesti v Brixen na Tirolsko, odkoder se je mučenik svoje ideje vrnil šele po triletnem odsotnosti telesno zlomljen in strit, tako, da je v kratki dobi naslednjega pol leta podlegel mukam in preganjanjem, katere je moral pretrpeti v ječi.

Nasilje Bachovo je na ta način fizično uničilo moža in človeka, Havličkovo delo pa je ostalo in je rodilo zlate sadove. Kot rojen politik je Havliček-Borovsky s svojim političnim in žurnalističnim delom točno opredelil smernice in delovne principe češke narodne politike. V politični metodi je poudarjal absolutno potrebo znanja in stalnih moralnih principov. Napredno politiko si je predstavljal tako, da more prosvetati le na podlagi razumnosti in poštenja. Tem zahtevam je prilagodil tudi svojo novinarsko prakso in še danes velja Havliček za nedosežnega novinarja, katerega ceni sam prezident češkoslovaške republike tako visoko, da ga pripo-roča kot največji češki primer žurnalistične korektnosti.

V kakšno politično avtoriteto je zrastel Havliček v kratkem času svojega življenja, o tem najbolje pričča dejstvo, da je bil leta 1848. izvoljen v dunajski parlament od volilcev petih okrožij, čeprav še ni bil dovršil predpisane 30. leta za poslanca. Havliček tudi ni osebno kandidiral, zaupanje vanj pa je bilo naravnost brez primere.

Prišel je v dunajski parlament in celo v državni svet, kjer je imel velike uspehe. Vendar je ves čas čutil, da je v prvi vrsti novinar in je radi tega osredotočil vso svojo energijo na tem polju.

Havliček je bil po svoji naravi širokogruden človek in si je znal vedno iz prvega vira nabaviti točne informacije, katere je potem uporabljal s pomočjo svojega bogatega izkustva. V 21. letu svojega življenja je odpotoval Havliček v Moskvo. Tam je deloval kot vzgojitelj. Dve leti se je mudil tudi v Lvovu in Varšavi, kjer je zbral ogromno gradivo o Poljski. Material, katerega je nakopičil na tem študijskem potovanju, mu je bil posebno dobrodošel l. 1848., ko se je vršil v Pragi zgodovinski slovanski kongres, na katerem se je Havliček razgovarjal tudi s Poljaki in Jugoslovenci. V zadevah mednarodne politike je Havliček poudarjal svoj humanitarni program, katerega se je strogo držal tudi v notranji politiki. V domači politiki je obsodil nepremišljen narodnostni radikalizem, v zunanji politiki pa je poudarjal potrebo bratstva med narodi, posebno pa potrebo zblizanja malih narodov.

Havličkov spomin je svet Čehom, svet pa mora biti tudi nam in njegovi vzorci morajo biti tudi naši vzorci. Havličkov politični instinkt, njegove velike žurnalistične zmožnosti in njegova človečanska osebnost, vse to terja od nas, da se ob 70. letnici Havličkove smrti tudi v Jugoslovni poklonimo pred nemisljivo slavo bratskega genija Čehoslovakov.

Karel Havliček-Borovsky je prišel na svet dne 31. oktobra l. 1821. v Borovi pri Choteboru. V Pragi je študiral gimnazijo in univerzo, potem je stopil v uredništvo lista »Narodne Noviny«. List »Slovian« je izdajal v Kutni gori. V bur-nih letih 1848.-1851. je z obema imenovanima listoma vplival na češko javno mnenje ter ga popolnoma preobrazil. Obujal je husitski uporniški duh in podžigal odpor zoper Avstrijo. Slednjič je postal nadenj Bach svoje žandarje. Ti so ga odpeljali v Brixen na Tirolsko, kjer je bil konfiniran. Na Tirolskem so nastale jedke »Tirolske elegije«. Umrl je l. 1856. Bil je originalen duh, idealist, samosvoji značaj ter je napisal ogromno številno člankov, knjigo o Rusiji in satirno, tudi v slovanski jezik prevedeno pesnitev »Krst sv. Vladimira«.

Frédéric Boutet:

Za Legijo Časti

— Gospod, je javil služabnik, gospa Bauvière je prišla.

Peter se je silno začudil. Gospa Bauvière je bila njegova sestra. Nikoli se še ni dogodilo, da bi prišla k njemu na obisk nepričakovano in predvsem ne ob deveti uri zjutraj, kar bi bilo za samca včasih neprijetno. In še prejšnji večer je bil z njo skupaj na veliki pojedini pri znanih ter mu ni prav ničesar posebnega omenila. . . . Hitro si je zavezal kravato in stopil v elegantno kadilno sobo svojega samskega stanovanja.

Tu ga je čakala lepa dama, koje obraz in obleka sta kazala, da je prava umetnica, kar se tiče kozmetike in toaleta. Bila je zelo razburjena.

— Za božjo voljo, Edméja, kaj pa se je zgodilo? je začudeno vprašal Peter.

Edméja se je svojemu bratu preplašeno vrgla v naročje in začela jecati: — Bojim se, Peter . . . Govoriti moram s teboj . . . Poslušaj, pošli služabnika kaj kupit . . . karkoli . . . Lahko bi prisluskoval . . .

Peter je začudeno ubogal in poslal služabnika na drugi konec Pariza kaj kupiti malenkost, ter se vrnil k svoji sestri.

— Tako, mala moja Edméja, kaj pa je vendar?

— Peter, bojim se . . . bojim se svojega soproga . . . da . . . Moraš mi pomagati, mi svetovati, me braniti . . . Saj imam samo tebe . . . Povem ti, strah me je . . .

— Svojega moža se bojiš? . . . Toda zakaj?

— Zato, ker . . . Moram ti vse povedati . . . Kaj ne, da me ne boš slabo sodil, Peter?

— Nikakor ne, Edméja . . . Predvsem ti hočem pomagati in te pomiriti . . . Nisem tvoj sodnik . . .

— Torej poslušaj . . . Jaz . . . jaz sem bila neprevduna . . . Klavdijem Pradilom . . . To se pravi, že šest mesecev je moj . . . Večkrat ga hodim obiskat . . . Ni me sram to povedati! . . . Strašno se namreč bojim. Karaš me lahko pozneje, če hočeš . . . Sedaj mi pa moraš pomagati . . .

— Ali misliš, da tvoj soprog . . .

— Da! . . . Zadnjih štirinajst dni se je čisto spremenil. Zamišljeno hodi okoli, temno me gleda. Kadar misli, da ga ne opazujem . . . stiska pesti . . . o. Peter . . . mene je kar groza . . . Vem, da v vsakdanjem življenju napravila vtis zaspanega dobrovoljčaka . . . v resnici pa je naravnost strašen človek . . . ima herkulsko moč, divje oči in včasih, če je

jezen, se mu zobje blestijo kakor divji zveri . . . To sem opazila šele, odkar . . .

— Meni se pa nikakor ne zdi takšen, je mirno odgovoril Peter. Čuj, draga Edméja, ali ne pretiravaš? . . . Sicer pa, če se tako bojiš . . . je po mojem mnenju najbolj enostavno, če pustiš Pradila . . .

— Prepozno je, pa tudi nočem . . . prej sem se preveč dolgočasila. Predvsem pa je prepozno . . . kajti moj mož že ve . . . Danes ponoči sem ga čula, kako je dolge ure hodil po svoji sobi gor in dol in jezero govoril sam s seboj. Tresla sem se za vrati in bila pripravljena na bog, če bi me prišel ubiti. Danes zjutraj pa me je gledal, da mi je kar srce zastajalo. Ker sem te včeraj čula pri večerji, da si rekla svojemu sosedu, da danes pred kosilom ne greš z doma, sem prihitela, da te prosim pomoči. Peter, reši me, kajti ubil me bo!

V blaženem strahu je stiskala roke svojega brata.

— Čuj, draga sestra, pomiri se, je dejal ginjen . . . Branil te bom . . . Premislimo predvsem malo položaj . . . razpoka . . .

— Glej, že prihaja sem, je preplašeno v tem trenutku vzkliknila Edméja. In pokazala s prstom skozi okno doli na trg . . . Gotovo mi je sledil in pride, da me ubije . . . Peter, skrij me, brani me,

ne odprl mu!

— O ne, odprl mu bom in se razgovoril z njim. Čuj, stopi sem — pri tem jo je porinil v svojo spalnico — in ne boj se ničesar, jaz se ga ne bojim.

— Moj Bog, je že tu, je zaječala Edméja, ko je pozvonilo na vratih.

Peter je šel odpret in privedel v kadilno sobo Edmejnega soproga, opazujoč ga z velikim zanimanjem. V istini je mož gledal divje in mračno.

— Dragi moj, tebe pa res nisem pričakoval . . .

— Zelo resna zadeva me je privedla, silno neprijetna stvar, dragi moj svak.

— In ti lahko na kak način pomagam?

— Da . . . In ker sem včeraj pri dinéju čul, ko si rekel, da danes ne greš z doma pred kosilom . . .

— Sledil ti torej ni, si je mislil Peter.

— Hočem ti stvar čim najkrajše razložiti. Poznaš me dobro, in veš, da sem resen človek . . . Vendar, če smatram, da imam prav . . . Skratka, obljubili so mi Legijo Časti, dragi moj Peter, in sicer čisto resno obljubili. Pri zadnji promociji pred štirinajstimi dnevi pa, vra-ga, mojega imena ni bilo . . . To je zelo neprijetno. Saj itak veš, da sem to dekoracijo že zdavnaj zaslužil . . . Da, če bi bil tujec, bi šlo to lažje . . . saj ti je znano, kako so naredili pri zadnji raz-

stavi, kar meni nič, tebi nič so odlikovali komisarje vseh zastopanih držav. Rekli so, da tako ne bo zamere . . . Lepo, toda mi domačini? . . .

Peter je pri teh besedah občutil velikansko olajšanje, spoznavši, da je bil strah njegove sestre nepotreben.

— Gre predvsem radi Edmeje, je nadaljeval možak. Tako rad bi jo s tem presenetil in ji napravil veselje . . . Je tako poštena, ljuba duša, ki jo imam rad iz vsega svojega srca . . . Zato sem prišel k tebi, da mi pomagaš. Kakor veš, je v novem ministrstvu za državno tajnika tvoj sošolec in prijatelj Madin . . . če on reče samo eno besedo, pa sem dekoriran . . . Prihodnji teden bo nova promocija.

Peter, vesel, da ni nič hujšega, je obljubil, da ga bo novemu državnemu podtajniku kar najtopleje priporočil, in možak je ves srečen odšel.

Komaj so se vrata stanovanja zaprla, je že prihitela Edméja v kadilno sobo.

— Torej se še bojiš? jo je vprašal brat smejé.

— Nikar se ne norčuj iz mene, je dejala divje . . . Ta je pa res dobra. Radi svoje častihupnosti me straši že štirinajst dni. Idijot misli, da se zanimam za njegovo odlikovanje!

Krohota se je zasmejala, se zasukala na peti in odšla.

Sokolstvo

Telovadba na zletu v Pragi

Naš list je ob času vsesokolskega zleta v Pragi prinašal točno poročilo o splošnem poteku velikih slavnosti, detajlnih izveštij pa tedaj, kar se razume samo ob sebi, ni mogel priložiti, ker deloma še niso bili zbrani podatki, deloma pa v tako hitrem času pregled celotnega strokovnega dela ni bil mogoč, preudarna kritika pa potrebuje časa, da točno in pravilno premosti celotno izvajanje ogromnih telovadskih mas na zletu.

Iz tega razloga smo se odločili, da polagoma priložimo tudi strokovno poročilo o sokolski telovadbi na zletu v Pragi, da naša javnost tudi iz tega vidika spozna ogromni pomen zleta po njegovi sokolski vzgojni strani. Utisk, ki ga napravi takšna ogromna prireditev sama po sebi na ljudske mase, je še silno velik. Koliko večji pa je šel ta utisk na one, ki sami pri zletu sodelujejo, bodisi kot aktivni sodelovalci ali pa tudi kot gledalci, ki se jih cel nastop v prvi vrsti tiče. Naše jugoslovnsko Sokolstvo je aktivno sodelovalo pri javnih telovadnih nastopih, mnogo našega članstva pa je neiz iz članske tribune sledilo telovadbi, nego v splošnem opazovalo ves ogromni zletni aparat pri njegovem preciznem in sigurnem delovanju, kar je vsekupno na pravilo nanj ne samo globok vtisk, nego je influenčnim potom vzbudilo voljo do dela in energijo do činov, stičnih vsaj v zmanjšani obliki onim, ki so ustvarili VIII. praški vsesokolski zlet.

Celokupne glavne zletne dnevne delimo v telovadnem oziru na dve polovici. Prva je bila posvečena tekmovalni telovadbi, ki je obsegala tekmo v višjem in nižjem oddelku na orodju in lahki atletiki ter tekmo za prvenstvo ČOS. Drugi del telovadbe pa je bil namenjen vsaj javnosti, celemu narodu slovanskemu, vsej Evropi. To so bili slavnostni trije popoldnevni na novozgrajenem zletišču na ličnih Strahovskih lemež za padno Prago, tja proti Beli gori.

O javni telovadbi hočemo govoriti v prvi vrsti. Ako bi hoteli navesti vse, kar smo videli in opazili, bi ne prišli tako kmalu na konec, toliko lepote in krasote je bilo. Omejiti se moramo nekoliko, pa vendar podati moramo vsaj toliko v svojem poročilu, da bodo tudi oni naši bratje in sestre, ki niso imeli sreče, videti na lastne oči prekrasne scene na zletu — točno informirani, kako je bilo.

Nedelja, 4. julija je nastopila. Vreme ni kazalo prevelike prijaznosti in naklonjenosti sokolskemu zletu. Toda vkljub temu so se vršile celo predpoldne od 6. ure dalje poskušnje na stadionu. Na vprašanje brata načelnika Vanička zbranim 15.000 telovadcem, ako hočejo proslaviti sokolsko ime pred celim svetom s pozornostjo, točnostjo in lepoto vezbanja — so odgovorili borci z gromovitim »da«, nakar so pričele skušnje, ki so gladko potekle, tako da je načelnik dr. Vaniček po dovršeni peti vaji zaključil svojo zahvalo zbranim tisočim ter jih pozval na enako uspešen nastop popoldne, pa če bi tudi »ogrenj padal na Vas, vendarle vztrajali!«

Popoldne, točno o 2 uri, je vstopil predsednik Masaryk v svojo ložo, po zasviranju državne himne pa je počil topovski strel, namenjajoč skoraj 140.000 gledalcev prenapolnjenemu tribunu in stojišč, da pričena največja javna telovadba vseh časov do danes. Zadoležni so mogli akordi kombinirane vojaške godbe: nad 150 godbenikov je pod vodstvom višjega kapelnika Obertora udarilo odprtilo-ven koralačno. Pod vodstvom župnega načelnika Peltebura iz Kolina je nastopilo okrog 3500 telovadcev k ogromnim skupinam v obliki zvezd s središčno glavno skupino na letevah. Cela točka se je izvajala na godbo, vse izmene pri in med posameznimi skupinami ravno tako. Četudi smo opazili nekatere malenkostne pogoške pri posameznikih, je vendar napravila celotna skupina ogromni vtisk na gledalstvo ter ustvarila eno razpoloženje mas, ki spremlja nato celotno prireditev sicer kritično, toda navdušeno do konca. Imeli smo priliko občudovati na članski tribuni ono zanimanje, ki je nekako spajalo celotno množico v ogromno celoto, katere drobci pa so medsebojno sila živahno sledili potoku izvajanja na telovadišču, ne štedeč pri tem niti s pohvalo, niti z grojo.

Ze proti koncu skupinskih vaj višje omenjene velike župe vzhodnoevropske je pričelo iz temnih oblakov padati v velikih kapljah. Toda kot da se ni zgodilo nič Občinstvo je vztrajalo, telovadci so vztrajali na svojih mestih in — če je tudi pridobil na vztrajnosti. Velika vzhodno — češka župa že zapuška telovadišče in zopet se valji široka reka sloveskih teles proti slavnostni tribuni. Nastopajo starejši bratje v slavnostnih krojih brez surke k svojim vajam s palicami. Nad 5000 jih je. Četudi seka blisk na blisk cizraje, udarja grom na grom in lije kot iz škafa, to sokolske stare garde ne moti, oni imajo za seboj že vrsto vsesokolskih zletov z raznimi podobnimi vremenski pojavi. — Oni vztrajajo, občinstvo pa ravnotako. V največji plahi je nastop izvršen iz te daje brat Jindra Vaniček znamenje k vezbanju. Zadoni fanfara in že se giblje ogromna masa ter izvaja brezhibno, zvrstano in ostro pokrito svojih šestveto vaj s palicami. Občinstvo vriska, maha z robc, podraavlja na vse načine to ljubljeno staro gardo, ne meče se za dež in grom. Stari borci pa stoje sreči premočeno vežbališče mirno, kot da se jih vse to ne tiče — češ, mi smo tudi navpravi svojo sokolsko dolžnost. — Ali bi bilo pri nas v Jugoslaviji mogoče kaj takega? Roko na srce, pogled v oči in odgovori mi, brat! — Pri nas, ko se štejejo 25-letni mladeniči med može in 40letni može med starce? In tudi mi moramo to doseči, tudi na našem zletu mora nastopiti stara garda, držeč se tudi gosla »grom in pekel ne more streti naše vztrajnosti in vdanosti sokolski misli!«

Prazno je zopet telovadišče. Junaki so odšli — trenutke nato in okrog 300 naraščalnikov in naraščalnic prinese na sredo arene skoraj 4000 poštenih golobov, odpre na dano znamenje kletke in vse masa se dvigne v zrak, obleti enkrat, dvakrat zletišče, dvigajo se v višje, dokler se končno celo krdele ne razleti na vse konce in kraje republike — noseč v majhni škafličici sem sokolskim društvom v ČOS veselo vest, da je glavni zlet prišel...

Dež je med tem prenehal, le še oddaljen grom od severozapada nam kaže njegov umik. In zopet zadoni pričena sestra svoj nastop k prostim vajam. Telovadišče, pravzaprav po dežju skoraj polno luž in mlak,

se pričena polniti. Nastopajoče sestre so stvorile prekrasno rožo med pohodom in prešle nato po kratkem prehodu v osmerostope, iz njih pa v prosti razstop. V splošnem se je nastop posrečil, pri dveh ali treh štopih pa radi velikih luž kritje skoraj ni bilo mogoče. Pogled na 14.000 telovadk je bil očarujoč. Predstavljajo si ogromno vodravno ploskev, pri tleh temno, pa posuto z velikanskim številom belih rož z rdečimi glavici. In slike ob telovadbi, ko so deset-tisoč belih ženskih rok pričeli izvajati svoje proste vaje, ko se je to velikansko število teles priklanjalo, vzklikalo, obračalo. Vsa gib — nova slika; vsak obrat presesteno maso gledalcev in jo spravlja v nezadržano navdušenje, ploskanje, mahanje z robc. Velikost telovadišča je tolika, da ne dohaja zvok izredno fino svirajoče godbe istočasno k vsem telovadčim. To še bolj popestruje žo ilak živo barvno sliko. Naše pero ne zadošča za popis — film je le medija slika prave podobe tam na telovadišču. — Od telovadil so sestre. Oddelke za oddelkom odhaja zopet iz telovadišča, znova torej prekrasne oblike v ogromno maso strujenih teles — gledalstvo vriska, kriče — to je slika, ki jo ne popiše nikdo...

Po odhodu junaških sester nastopi hipno smutna tišina na stadionu. Toda ne za dolgo. Rezi tu fanfar doni skozi ozračje. Godba pričena svirati slavnostni vstopni marš velikega češkega skladatelja Suka, fanfara igrajo, nato zamolklo žujemo udarce bobna. V tem hipu se pričena slavnostni pohod in skozi vrata borcev vstopa v osemdeseterostrupno silno lavina mlajšega članstva, povečini iz slovaških in moravskih žup k nastopu. Telovadcev je bilo prisotnih preko 40.000, toda prostora je na stadionu le za 15.000 moč. Iz tega razloga se je nastopajoče razdelilo na vse tri slavnostne dni. Prvi dan je določen za slovaške in vzhodnomoravske župe. Sveža Sukova godba daje vsej ogromni masi, ki se polagoma cepi na vedno manjše oddelke tako silen impulz, da spravlja gledalstvo naravnost do ekstaze. Telovadci marširajo, pa kakor Nisam se videl tako sivega koraka, tako strunnega koraka, kot je bil tedaj. Po 19 minutah je razstop končan in pričena se vežbe. »Vlasti zdarc iz vseh 15.000 grl zadoni pred pričetkom vaj v pozdrav bratu predsedniku Masaryku in zopet opazamo kot pri članicah veličastne gibe ogromne mase Pesek žumi pod stopinjami telovadčih liki morje ob obali — izpadli done kot grom — vsak gib nam spreminja sliko. Resnica — svet še ni videl kaj takega. Prva vaja, druga, tretja, četrt in peta — ena lepša izvajana od druge. Splošna sodbja je, da so člani bili prvi dan triumfatorji dneva. In ko končujejo svoja izvajanja, zakliče vsa masa trikratni svoj zdarc ter nato mirno obstane kot ustavljen ogromen tisočročni stroj — nastane po hipni tišini tako klancja, ploskanje z robc, da kaj takega tudi oni, ki je že videl kak vsesokolski zlet, ni videl in slišal. Saj pa tudi dosedaj celokupna izvedba je po kvantiteti in po kvaliteti prekaša vse prejšnje zlete. — In zopet se prazni telovadišče, polnih 20 minut odhaja borci v svoje garderobe — zmagovalci dneva.

1. avgusta popoldne otvoritev letnega telovadišča in veliki sokolski okrožni zlet v St. Vid nad Ljubljano. Sokoli posebni vlak popoldne iz Kranja.

Sokolstvo pri odkritju spomenika v Kranju. Odkritja prvega spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju v Sloveniji, ki se vrši v nedeljo 1. avgusta v Kranju, se udeležijo tudi Sokolstvo. Starešinstvo JSS, ki bo tudi zastopano pri odkritju po svojih članih, je povabilo gorensko, ljubljansko, celjsko, novomeško in zagrebško župo, da pošljejo po možnosti čim več članstva na to slavnost. — JSS položi venec na spomenik Pozivamo brate in sestre, da se odzovejo povabilu starešinstva JSS, oziroma svojih žup v takem številu, ki bo častno za sokolsko organizacijo. Udeležba v kroju! Udeleženci ljubljanske župe bo omogočeno, da se popoldne udeležijo okrožnega zleta v St. Vidu, kar bo odhajal en vlak iz Kranja že ob pol 1. popoldne. — Vožnja je polovična za vse udeležence in znaša iz Ljubljane v Kranj in nazaj 11 Din. Godbeni odsek Sokola I. sporoča, da so pri godbi na pihala prosti sledeči instrumenti: flauto piccolo, 1 krlivka, 1 baskrilovka, 1 tromba Es, 1 rog, 1 baspozavna in 1 F-bas. Oni bratje in prijatelji Sokolstva, ki bi imeli veselje do godbe in ki so že izvežbani v iganju, se lahko javijo vsako sredo ali petek zvečer ob 8. uri na Taboru, kjer dobe drobna pojasnila. Reflektira se samo na rešne in vztrajne člane. Takisto se sprejme v orkester enega prvega violinista in enega čelista, ki ima instrument na razpolago. Prijatelji Sokolstva in godbe, pristopite v naš delokrog, da se čim prej odobro v močno godbeno enoto. Zdravo! — O d b o r.

Okrožni zlet dravskega okrožja v Središču. V nedeljo, dne 1. avgusta, bo ob priliki 15letnice središkega Sokola okrožni zlet dravskega okrožja v Središču. Udeleženci imajo polovično vožnjo. Iz Maribora gre vlak ob 11.38, iz Murske Sobote pa ob 10.12. Iz Ormoža ob 13.45 posebni vlak. Železniške zveze so zelo ugodne. Zdravo!

našljolje, najtrpežnejše, zato najcenejše

Maliglas

Maliglas, ki služi v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglaš strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10.— Najmanjši znesek Din 10.—

Priraditvi

Kratak pri Krškem. Prosto voljno gradino dr. štvo na Raki naznanja vsem prijateljem gradstva, da bo v nedeljo, 1. avgusta 1920 priredilo

veliko vrtno veselico pred Gradom in obenem bo blagoslovil novo brigado. Vabite se, da se udeležite v čim večjem številu, da se pomore k obnovo novega gasilskega društva. — Preskrbite si za se in svoje prijatelje v dobro vino kapljico in Drenovec. Svirala bo Krška gasilska godba. — Odbor, gasilska godba. 20885

Obri

Štampiljke in vse potrebne pripomočke v Petan, Maribor, nasproti glavni kolodvoru. 128

Vulkanizira

vse vrste gumijaz parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani, Rimska c. 11. 270

Sode in sadarska dela

vseh vrst izvršuje najceneje, hitro in po ceni. Pichler, sodarstvo, dr. z o. k. v Mariboru, Frankanska ulica 11. 19618

Štampilje

(dobe) Fotografija. Amaterji in profesionalci. — Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Foto«. 20867

Nakupovalca lesa in lesnega manipulant

rabim. Prednost imajo, kateri so že služili v tem svetu in so veščiji kupca po gospodstvu. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Les«. 20855

2 delavca

rabim za cementno izdelavo. Delo trajno, nastop takoj, stanovanje in hrana v hiši. Dragotin Korbar, betonska tvornica, Zagorje ob Savi. 20816

Potnika

iskam za potovanje izven Slovenije, kateri mora biti nekoliko verziran v čevljarški stroki. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. — Dopise na naslov: Ivan Prešeren, Kranj. 20795

Dobro stalno službo

dobi v pisarni večjega podjetja, koder poloti 50 do 100.000 Din v gotovini ali menico s dobrih porokom. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Dobra služba«. 20792

Trg. sotrudnico

starejšo, popolnoma izveščeno v trgovini s mešanim blagom, sprejaj posredništvo. N. Korb. Zander & sin, St. Peter v Savinjski dolini. 20898

Kuharica

pridna in poštena, se išče za večje poslovanje in takojšen nastop. — Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Kuharica«. 20918

Obratovodjo

(strojnik in elektrotehnik) ter mlinškega mojstra. Išče velika cementna tovarna. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Obratovodjo«. 20914

Čevljar. pomočnika

sprajme Ivan Potoknik, Laško pri Celju. Hrana in stanovanje v hiši. 20930

Dobro kuharico

priljubljeno in zmerno, s nekaj kavičje, iščem za gostinstvo — kot družabnico. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Priljubljeno«. 20929

Prodajalka

imljena v manufakturi in mešani stroki, s veličastno prakso, dobi se 1. septembra stalno službo v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20892

Klepar

s veličastno prakso dobi takoj ugodno službo. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Klepar«. 20881

Hišnika

oženjenca, brez otrok, katerega žena zna posredništvo, sprejemati prosi plači. Naslov na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20896

Podjetni

mladi ljudje si lahko pridlužijo mesečno 6-10.000 Din s tem, da prevzamejo zastopstvo prvotnega danjake modno hiše. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Podjetni«. 20885

Vdova

ali starejša žena, valjena vseh hišnih del, se išče za majhno uradnikovo družino na delu, industrijsko mesto. — Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Vdova«. 20918

Zobotehnik

preravnica, povsem samostojna, se išče. Mesto. Srednja ulica 1. septembra 1920. Naslov pove oglaševalski oddelku »Jutra«. 20763

Službe

(iščejo) Za učenca. dan takoj v nadaljnji punk v trg. s maslini blagom svojega lastnika. — Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Za učenca«. 20829

Urarski pomočnik

mlad, s lastnim orodjem, išče mesto, najraje v večji obrat. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20824

Absolventinja

gospodinjstva Mladika ter doma izveščena samostojnega gospodinjstva, išče primerno mesto. Gre tudi izven Slovenije. — Cenjene pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20735

Prodajalka

zanesljiva, mlajša, moč, želi mesto blizu Ljubljane v mešani trgovini. Službo nastop takoj. Plača po dogovoru. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20738

Uradnik

knjižničarja in korespondent — s sodbo in odgovornostjo praktično, sprejme tudi na delu. Vešč slovaškega, arhivarskega in nemškega jezika. Cenj. pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20492

Iščem službo

skladničnika v mlina ali opreknari, event. sprejemam tudi most delavca. Grem tudi na žago ali v pekarno za prevajanje postavlja in meka. — Naslov pove oglaševalski oddelku »Jutra«. 20917

Prodajalka

izurjena v delikatesni in specializirani stroki, poštena, zanesljiva in dobra moč, išče službo v mestu, kjer se tudi na delu. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Prodajalka«. 20883

Gospodinjca

trgovske izobražena, išče mesto praktičnosti in kake pisarni. Cenjene pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Vestna in točna«. 20880

Klepar

dobre izveščena, ki ima lastno obrtni list ter orodje, išče stalno službo pri podjetju ali vstopi k mojstru kot pomočnik. Pogoj: stanovanje. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Klepar«. 20878

Kot natakrica

v navadno gostilno ali kot samostojna gospodinjca iščem mesta s 1. avgustom. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Minka«. 20912

Vsako delo

sprejema redničana železnice. Naslov na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20915

Prodajam

»Fuchs«, tipe XII, s 6 obroči, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20917

Ješenski plašč

dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov pove oglaševalski oddelku »Jutra«. 20911

Spalno opravo

kompletno, se po ugodni ceni proda na Mostnem trgu št. 63. 20916

Gostilniški inventar

prodam — tudi posamezno. Naslov na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20923

Hrastovih parketov

veliko množico, ima vedno v zalogi ter jih oddaja po ugodni ceni tudi na nanjše kolonije A. Kanc, lena industrija, Mengol. 185

«Times»

amer. raziskni stroj, popolnoma dobro ohranjen, se proda za 12.000 Din. (Nov 276 dolarjev). Naslov pove oglaševalski oddelku »Jutra«. 20742

Police

iz mehkega smrekovega lesa, pripravne za skladišče, eno prodam. Pošlje se pri tovarni Lampert, Dunajska cesta 22. 20903

Kupim

Vaskovratno zlato kupuje po najvišjih cenah Černe, juvelir Ljubljana, Wolfova ul. 1. 64

Zlato, srebro

in srebrenne kroge plača po najvišjih cenah F. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica št. 1. 41

Kletarsko sesalko

s približno 15 m črni kupim. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20837

Motocikel

s prikolico, novejši model, 6-7 HP, s električno razsvetljavo, proti odplaku kupim. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Motocikel«. 20729

Hmeljskih drogov

kupim 100 vagonov. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Smečkove hmeljovke«. 20906

Vročje

vseh vrst in jutro embalažo kupim. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20671

Štelažo in pudel

za mlekarstvo, staro, kupim. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20873

Divje češnje

cele ali koščice, kupim »Fructus«, Ljubljana, Krav trg 10. 20910

Posor!

Firma, nahajajoča se v najplodnejšem in najprostrnejšem kraju Banata, želi kupovati in uvajati agrarne proizvode žitarskih firmam, mlinom in konsumnim skupinam v Sloveniji. Pozor! In informacije daje »Posredovalni Biro«, Novi Bečej, Banat. 20804

Hišo v Rožni dolini

visokoprilno, pod zelo ugodnimi pogoji prodam. — Naslov na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20847

Hiša

se kupi na periferiji ali v mestu. Cena od 50.000 Din. Posredovalni izključni. — Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Hiša«. 20751

Gostilno

iz vinske gostilnine, event. tudi posvetno v prometnem kraju ob železnici, oddam v najem. Naslov na oglaševalski oddelku »Jutra«. 20877

Posestvo

kupim v bližini Celja. — Pomočniki s obširnim popisom na naslov: Dolžnik, St. Pavel pri Prebolu. 20857

Enodružinsko hišo

s zemljiščem, pri kolodvoru in ob železnici, priprava, no za možno trgovino ali vpoletanje, prodam za Din 35.000. J. Puček, Podlata. 19495

Ugodno napradaj

vrednoten dobro vzdrževan, v Rožni dolini. Pomočniki na oglaševalski oddelku »Jutra« pod značko »Keminski izdelki«. 20868

Posredovalni

sv. Petra cesta 18 — v novem lokalu — išče za svoje kupce več vil, stanovanjskih

A. I. Kuprin:

Lovori

(Bajka.)

— Velečislano občinstvo, dične dame in cenjeni gospodje! Z vašim dovoljenjem vam bom povedal tudi jaz svojo zgodbo, iz katere lahko jasno razvidite, kako minljiva je zemeljska lepota ter kako nestalna in netrajna je slava.

Ta glas je prihajal prav iz globine obširne greznice, kjer so v kisli, smrdeči temi gnili ostanki zelenjave, krompirjevi olupki, umazane čunje, kosti, vrvice, limonine lupine, kosi papirja, čiki in ribje drobovje, kjer so se kopičile ubite buteljke, žica, pločevinaste škatle in prazne škatle vžgalic in kjer so svobodno gospodarile velikanske, temnorjave podgane, premetene in hudobne živalice z golimi repki in bistrimi, črnimi očesi.

— Prosim, kdo pa govori to? — je ošabno vprašala raztrgana grška goba, ki je imela v toaletni sobi lepe ženske bleščečo prošlost.

— To sem jaz, lovorjev list, — se je odzval skromen glas. — Mene se, žal, ne vidi nikomur, zakaj pokrit sem s starim škarpetom in zasipan z nekakimi smetmi. Toda, če mi bo usoda mila in pridem iz te globine na površje, si bom štel v sveto dolžnost, da se predstavim vsem svojim velemenim sosedom. Imel sem dobro vzgojo, gibal sem se mnogo v veliki družbi, zato vem, kakke so svetske obveznosti.

Evo torej moje zgodbo, cenjene gospe in gospodje:

— Po rodu sem iz južnih krajev ter sem zrastle na južnem bregu Krima v veliki zeleni kadi, okovani z železnimi obroči. Kakor skozi nekako skrivnostno zaveso se spominjam neba, morja, gor in cvrčanja cikad v vročih nočeh. Spominjam se prijetnega vonja glicinij, visečih nizov kakor modri vodeni curki ter majhnih, belih, plazečih se vrtnic, duhtečih po vijolicah in sladkega limoninega aroma magnolij, katerih ogromni beli cvetovi so bili kakor izrezljani iz slonovine, spominjam se razkošnega, strastnega, vročega vonja tisočerihi visokih vrtnic: belih, žoltyh, rumenih ter svetlo- in temno-rdečih.

— Bil sem tedaj mlad in sem malo razumel življenje in sicer prav tako malo kakor mnogo mojih bratov, ki so zrastle na enem in istem deblu. O velikem pomenu lovorjevih listov sem zvedel prvkrat nekega prijaznega poletnega večera, ko sta se šetala mimo nas mladenka v beli obleki in gimnazijec. V rdečih deklečinih lasih je žarelo ble-

šče zlato zahajajočega solnca, pogled gimnazijca pa je bil mračen in njegov pas spuščen nižje ledi, vsled česar so se zdele njegove noge smešno kratke.

— Poglejte, Niko — to so pa lovori! — je vzkliknila deva vsa vzradoščena. — Pravi lovori! Tisti lovori, s katerimi so odlikovali poete in zmagovalce na olimpijskih igrah, in ki niso dali spati Miltiadiu, lovori, s katerimi so odmenali Petrarka...

— Ampak, kakor sem pozneje zvedel, je bil oni gimnazijec zaljubljen, razočaran, ostal je dve leti v četrtem razredu ter je pripadal vrhu tega tudi stranki s. a, to je, bil je »strasten anarhist«. Utrgal je list, ga zmel med prsti, poduhal ter rekel s surovim basom:

— In ki ga devajo v juho...

— Minila so tri leta. Razvil sem se bil že precej lepo in dosegel mladeniško dobo, ko so naše drevice presadili v drugo kado, mnogo obširnejšo in nas nato nekega jesenskega jutra zamotali v plahte, povezali z ljubim ter nas odpotali proti severu. Vozili smo se najprvo na voze, potem po parobrodu, železnici in slednjič zopet na voze in po pravici povedano, je bilo to zelo neprijetno potovanje v neprestani sparni, temi in gunganju.

— Tako smo torej dospeli v to večje mesto, kjer je potekalo vse moje sumno in raznovrstno življenje in kjer imam na svoje stare dni še veliko čast, govoriti s tako velespoštovano družbo.

— Razpostavili so nas na zimskem vrtu, v veliki, bogati hiši, podobni gradcu. Nad nami je bila steklena streha in tudi južna stran rastlinjaka je bila steklena, a umetne trate, ozke stezice, posipane s peskom ter vodomet nad bazenom iz lukenjčastega kamna, — vse je bilo tako, da bi moglo spominjati na pravo prirodo.

— Po parkrat na leto so se vršili v gradcu veličastni plesi in tedaj so se prenašala lovorjeva drevesca s palmami in drugimi večjimi rastlinami vred iz zimskega vrta v sobe, na stopnice in celo na stopnišča, pokrita kakor šotor s progastim platnom. Kako družbo sem videl tiste dni, kakke lepe ženske, odgovorne v boljših človeških rastlinjakih, so brze mimo mene navzgor po stopnicah, pogrnjenih s težko, rdečo preprogo in drobile s svojimi majhnimi nožicami v belih, atlasastih čevljičih. Kakšna ramena, roke, čipke, biserni kinč na golih vratovih, kakšne trakove, zvezde, kakšni zalisci, ostroge, uniforme, fraki, kakke rože v gumbicah, kaka čudovita godba, razsvetljava, dišave!

— Pa vse to je minilo kakor sanje.

Nekega zimskega dne, ko je snežilo tako pogosto in v takih kosmičih, kakor da bi nekdo tam gori uniceval vso svojo korespondenco, ki se mu je nakopičila tekom tisoč let, so prišli delavci ter nas prenesli v veliko, prazno izbo, tam je stal na črnem odru, v dolgi srebrni krasi, sivolas starček z odprtimi očmi in bledega obraza, ki se je hvaležno in modro smehljaj. Prihajali so ljudje in odhajali, — zelo mnog ljudi, — molili so, govorili in nato zopet molili in vsa izba se je takrat napolnila s sivim, dišečim dimom, v katerem so brlele sveče. In zelo čudno je bilo videti, kako je vse gledalo na ležečega človeka in vse govorilo samo o njem in vse molilo samo zanj, on pa je ležal in se ni gnil, niti ni odprl oči, le tiho se je smehljaj.

— Ko so odnesli njega in je duh po sivem dimu še ostal v prazni izbi, so prišli veseli ljudje v rdečih srajcah ter prepletkali z belo barvo okenska stekla. Mene pa z mojimi brati sta si naložila na ramo dva delavca ter me nesla skozi vse esto v trgovino s cveticami. Čeprav je bilo hladno, mi je bilo venjarje prav všeč z viška gledati na vozove, vagone ter na glave tisočere množice.

— Toda v trgovini s cveticami nisem ostal dolgo. Kupil nas je neki gostilničar ter postavil v salon med stole v sumljivo družbo umetnih palm. Slabo življenje je bilo to. Čestokrat so nas pozabljali zalivati in v našo kad se je sleherni dan nametalo nešteto cigarih in cigaretih čikov. Ob večerih je igral avtomat, cvilele gosli, v ozračju je bila sopara in dim, v steklenem akvariju pa so nepremično stale, jedva gibajoč s plavutmi velike, temne, umirajoče ribe. Od časa do časa sem slišal znane fraze o Miltiadiu in Petrarku, toda, samo dolgočasil sem se pri tem. Čas in pa življenjske izkušnje so me postavile....

— Potem je prišel naš gospodar na nič. Nekdo je vzel za dolg vse, avtomat in stole, serviete in akvarij. Rastlin pa nov lastnik ni maral. Zategadelj smo morali zopet v trgovino s cveticami.

— Ne bom vam podrobno in nadolgo in široko govoril o tej žalostni dobi, povem samo toliko, da so nas pogostoma jemali naposod in krasiili z nami zdaj stopnice ob plesih, zdaj cerkve in hotele ob Silvestrovih večerih, zdaj restavracije ob priliki svatb. Vsega pa se ne morem več spominjati.

— Nekoč pozno v jeseni pa je prišlo v trgovino dveje ljudi: gospodična v dežnem plašču in rdečeličen, kodrolas, vesel in glasen študent, v katerem sem spoznal nekdanjega mračnega gimnazij-

ca, pričo moje mladosti. Zahtevala sta lovorjev venec, majnen, priprost lovorjev venec, s širokim, rdečim trakom in napisom z zlatimi črkami: na eni polovici — »gnijni ruskega odra«, — na drugi pa — »od ušce se mladine«.

— Da, to je bila moja smutna obsodba. Se ustega dne so me odstrigli od mojega rodnega debla in me vpletli v venec z drugimi listi vred. Zvečer pa me je prenesel človek, običen v rdeč irak z zlatimi gumbi, med ljudi, ki so sedeli v vrstah na obeh straneh dvorane, me izročil drugemu, ta pa me je oddal tretjemu, ki se je nagnil dol, da bi me vzel. Ta tretji, zelo razsvetljen od luči, je bil običen v črno zametasto suknjo, v črni, tesnih nogavicah in z belkasto lasuljo. Smehljaj se je ves srečen, čistiljivo, ponosno in nenaravno in takrat sem videl spodaj na stotine človeških lic, nerazločno blede kot ne-kake sence. Same sence, sence in sence. Slišal sem rjevanje in ploskanje množic in čutil, da je bil obraz, katerega sem se bil dotaknil, vlažen in razgret. In dolgo časa se je na moji spodnji strani poznal masten, rdeč madež od šminke.

— Tako se je pričelo naše skupno življenje s tem obrtitim, velikim človekom ter trajalo mnogo, mnogo let. Bivali smo včasih v večjih, prostornih sobah hotelov, včasih pa v podstrešnih izbičah in v kletih. Kadar je bil obrtit možakar ob gotovih časih zgubljal ravno-vesje ter omahoval, tedaj nas je smel s stene, prižemal na svoje ustnice in nas močil s solzami: — Tale skromen venec! — je pač najboljši darilo hvaležnih, čistih src! — je vsklikal z drhtečim glasom. — Položite ga z menoj vred v grob! — A včasih je kričal nad svojim slugo: — Odnesi že k vrugu to preklíčano omelo, poženi ga skozi okno! — Toda navsezadnje nas pa vendarle ni dovolil vreči proč.

— Toda ... vse mine in vse se ponavlja na tem božjem svetu. Nekega dne so odpeljali črni konji, z belimi perjanicami na glavah, mojega obritega gosпода, ležečega pod baldahinom v ozkem zaboji, na drug konec mesta. Mi smo se z drugimi venci vred vozili v zadnji na majhnem vozičku. Za nami pa je korakala množica. Ljudje so zopet molili, govorili ter kadili z meni že dobro znanim, sivim dimom, spustili v jamo obritega človeka ter se razšli.

— Minilo je poletje, jesen in prišla je zima. Nad obritim možem so vdelali mramornato ploščo ter postavili kapelico. Neka dama, v črni obleki, me je tuptam obiskovala ter brisala prah raz vencev. Venci so bili različni: iz suhih

rož, svežih cvetov in iz zelene pločevine kakor tudi iz barvanega blaga. Bili so pa tam tudi srebrni venci, ali te so odpeljali takoj nato, ko so položili v zemljo obritega človeka. Mi pa smo še nadalje viseli na stenah kapelice, razpadajoč od starosti, vetra in vlažnosti.

— In nekega dne je dama v črni obleki dobro nekatere vence odstranila, ki naraščala čuvaju: — Jaz mislim, da bi So že precej slabi. Tega, tega in onega tam...

— In res smo bili že vsi nekako tožni in obledeli, cvetovi stlačeni, listi skrivljeni in polomljeni. In še tistega dne nas je pobral čuvaj ter nas vrzel med drugo ropotijo v temno, hladno kamrico v ozadju svojega stanovanja.

— Kako dolgo sem ležal tam, ne morem povedati. Morda teden dni, morebiti pa tudi dve leti. Čas kakor da se je ustavil in tud jaz sem bil že skoro kakor mrlič. K čuvaju pa je prišel nekega dne znan stannar in privlekl so nas zopet na svetlo. Ko je pregledoval vsako kložno posebej, je vzel v roke tudi lovorjev venec, ga pogledal, se nasmehnil, ga povohal in dejal:

— No da! Tudi tale je še dober. Še diši.

— Obšipal je venec, umil liste, da bi bili videti kakor sveži ter nas odnesel v malo štacuno in tam sem dolgo ležal na polici v papirnati vrečici, dokler ni prišla nekega jutra kuharica iz nasprotna hiše.

— Za eno kopejko popra, za tri čebule, za eno kopejko lovorjevih listov, za tri kopejke soli — je hitela nakupovati.

— Debela, potna roka se je pogreznila v vrečo ter me vrgla na tehtnico. Eno uro pozneje sem že vrel v juhi, zvečer pa so me pljusknili v pomije in hlače me je odnesel v greznico. Tam se je končalo moje dolgo, pestro življenje, ki se je pričelo tako poetično...

Pripovedovalec je utihnil, za hipec potem pa pristavil in vzdihnil:

«Vse mine na tem svetu...»
Poslušalci so zamišljeno molčali. Migajoč z brki so molčale celo rujave podgane, prefrigate živalice z golimi repki. Le edine starodavne, usnjate platnice, ki so nekaj najbrže ovijale zelo duhovito knjigo, so se izrazile počuljivo.

— Da, vse pač mine, toda nič ne izgine.

Stari škarpet pa je zazijal na vsa svoja razdrpana usta ter leno pripomnil:

— No, veste kaj, to pač ni nikaka tolažba!...

K.

Samostojen 1621 a
ROULEAUX-TISKAR
se sprejme takoj za četverbarvni tiskarski stroj.
Ponudbe na Tekstilne fabrike Mite Ristića i Sinova, Niš.

Reform
staklenice
za konzerviranje sadja in povrtnin v vseh velikostih ter vse druge priključne in Zupančev knjige: Konzerviranje sadja in povrtnin ima v zalogi trdka
Lovro Petovar, Ivanjkovi
151-a Ceniki se pošljejo na zahtevo.

TOVORNI AVTO
znamke Saurer, 4 do 5 tonski, v brezhibnem stanju, za takojšnjo porabo, ter hladilna naprava, ima vsled preuredbe obrata zelo ugodno napredaj mlekarne Bernhard v Mariboru. 5650

Odlikovane Tovarne
E. Frette e C.
Monza
(Italia)
Tkanine Prtenine Perflo
Oprema za dom za neveste
Dobave za hotele, restavracije in zdravilišča
OBRNITI SE NA PODRUŽNICO
v TRSTU
VIA MAZZINI, 30

Avtomobilna zveza Idrija - Logatec
Z 1. avgustom 1926 začne poslovati redna avtomobilna zveza Idrija-Logatec vsak ponedeljek in vsako soboto k vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 1/3. uri popoldne proti Logatcu.
5370 a
Filip Likar, šofer, Idrija.

Pohištvo
elegantno v formi
najfinejše v kvaliteti
zmerno v ceni
priporoča
A. AMANN, Tržič,
tovarna pohištva. 70a

„Danica“
d. d. za kemične proizvode
Centrala: ZAGREB, Mažuraničev trg 4.
Telefoni 17-31, 26-69, 18-39 in 29-13.
udi za najnovorjnejše cene izdelke svojih najmoderneje urejenih tovarn v brez bni kakovosti:
Iz tvornice v Koprivnici:
Superfosfat s 15 do 18% v vodi top-
ljive fosforne kisline.
Specijalne zmesi KAS s kalijevo
soljo in amonijakom.
Kisik za autogeno varjenje.
Zastopstva in skladišča v vseh večjih
me.tih. 159

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mostni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pallo
Stari dežniki se nanovo orebicejo.

Underwood
pisalni stroj je dosegel svetovni slo-
ves nad 2.000.000 strojev v prometu in rab-
Zastopstvo:
LUDVIG BARAGA, LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6
Telefon 980

200 premožokopnih delavcev
dobi stalno delo proti dobremu plačilu pri gradbenem podjetju Maydan „Nada“ v Američu pri Mladencu, postaja Vlaško polje na glavni progi Niš, 47 km oddaljeno od Beograda. — Delo se računa v akordih. — Službo lahko kakoj nastopijo. Tudi stanovan e preskibi imenovana tvrdka

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Nainovejše knjige
Tiskovne zadruga v Ljubljani:

Boccaccio: **Dekameron**. Druga knjiga.
Strani 250 in 39 celostranskih slik.
Broš. Din 56.— v celu platno vezana Din 72.—, boljša izdaja v polfran-
coski vezavi Din 100.—, poštnina Din 3 več.
(P v knjigi Dekameronu ima v istih izdajah enake cene).
Mirko Pretnar: **V pristanu**.
Broš. Din 24.—, v celu platno vezana Din 32.—, poštnina Din 1-50 več.
Ivan Lah: **Pepelnik**.
Narodna pravljica v šestih dejanjih. Zbirke „Oder“ 14. zvezek.
Broš. Din 18.— poštnina 75 para.
H. Sienkiewicz: **Potop**. I. del
Zgodovinski roman
iz poljsčine prevel dr. R. Mole 1926. Strani 598.
Broš. Din 110.—, v celu platno vezana Din 124.—, v celu platno Din 134.—,
poštnina Din 6.— več.
Kmetova M.: **Večerna pisma**.
Broš. Din 16.—, celu platno Din 24.— Poštnina Din 1-50 več.
Thoma L.: **Lotkin rotni dan**.
Broš. Din 12.—, poštnina 75 para več.
Br. Nušić: **Naša deca**. (Oder 15. zv.)
Naročila sprejema knjigarna tiskovne zadruga v Ljubljani.

Pogubo vsaki družini
prinašajo nalezljive bo-
lezni. Kako se jih ubra-
nite izvesti iz knjige:
Dr. Josip Tičar:
Boj nalezljivim boleznim
Cena s poštnino vred
Din 19-50
Naročila na knji-
garne tiskovne za-
druga v Ljubljani.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem posloplju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujm in kredit vsake
vrste, eskompt in nkasno menic in nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd
Izjava kredita, Ljubljana, telefon 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100